

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ALTI YAŞINDAKİ BİR KIZ ÇOCUĞUNUN EVLİLİK ADI
ALTINDA CİNSEL İSTİSMARA MARUZ
BIRAKILMASI OLAYININ ARAŞTIRILARAK BENZER
OLAYLARIN YAŞANMAMASI VE HER TÜRLÜ ÇOCUK
İSTİSMARININ ÖNLENMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/6818, 6819, 6821, 6822, 6823, 6824, 6825)
TUTANAK DERGİSİ**

**5'inci Toplantı
8 Mart 2023 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu'nun, deprem bölgesindeki kadınları, çocukları 8 Mart vesilesiyle anmak istediğine, Komisyonun gündemine ve Komisyonda üst seviyede temsil edilen sadece Millî Eğitim Bakanlığının depremle ilgili sunum yapmasını, diğer ilgili bakanlık temsilcilerinin kendilerini ilgilendiren sorulara cevap vermelerini istediğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakan Yardımcısı Sadri Şensoy'un, 6 Şubat depremleri sonrasında Bakanlık olarak deprem bölgelerinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

**ALTI YAŞINDAKİ BİR KIZ ÇOCUĞUNUN EVLİLİK ADI ALTINDA CİNSEL İSTİSMARA
MARUZ BIRAKILMASI OLAYININ ARAŞTIRILARAK BENZER OLAYLARIN
YAŞANMAMASI VE HER TÜRLÜ ÇOCUK İSTİSMARININ ÖNLENMESİ İÇİN
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

(10/6818, 6819, 6821, 6822, 6823, 6824, 6825)

5'inci Toplantı

8 Mart 2023 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.13'te açıldı.

Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu, deprem bölgesindeki kadınları, çocukları 8 Mart vesilesiyle anmak istediğine, Komisyonun gündemine ve Komisyonda üst seviyede temsil edilen sadece Millî Eğitim Bakanlığının depremle ilgili sunum yapmasını, diğer ilgili bakanlık temsilcilerinin kendilerini ilgilendiren sorulara cevap vermelerini istediğine ilişkin açıklama yaptı.

Millî Eğitim Bakan Yardımcısı Sadri Şensoy tarafından, 6 Şubat depremleri sonrasında Bakanlık olarak deprem bölgelerinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.24'te toplantıya son verildi.

8 Mart 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.13

BAŞKAN: Cengiz AYDOĞDU (Aksaray)

BAŞKAN VEKİLİ: Arzu AYDIN (Bolu)

SÖZCÜ: Mustafa ARSLAN (Tokat)

KÂTİP: Halil ÖZTÜRK (Kırıkkale)

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz, değerli basın mensupları, bakanlıklarımızdan gelen kıymetli kamu görevlisi arkadaşlarımız; hepiniz hoş geldiniz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu'nun, deprem bölgesindeki kadınları, çocukları 8 Mart vesilesiyle anmak istediğine, Komisyonun gündemine ve Komisyonunda üst seviyede temsil edilen sadece Millî Eğitim Bakanlığının depremle ilgili sunum yapmasını, diğer ilgili bakanlık temsilcilerinin kendilerini ilgilendiren sorulara cevap vermelerini istediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Nasıl bir kelimeyle, hangi kelimeyle analım bilmiyorum ama 8 Martı hatırlayalım çünkü 6 Şubatta ülkemizin başına gelen felaket bize bütün kelimelerin anlamlarını yeniden düşündürüyor. Neyi, nasıl, hangi kelimeyle konuşacağımızı kırk düşünüp bir karar veriyoruz. Milletimizin acısı çok büyük, bu acılar içerisinde oradaki, bilhassa deprem bölgesindeki kadınlarımızı, çocuklarımızı 8 Mart vesilesiyle huzurlarınızda anmak isterim.

Komisyonumuzun ilgi sahası, çocuk. Çocuk dediğimizde, çocuğu anneden ayrı düşünemeyiz, çocuğu ebeveynden ayrı düşünemeyiz, çocuğu toplumdan ayrı düşünemeyiz. O açıdan millet olarak, toplum olarak, ulus olarak çok ağır bir imtihandan geçiyoruz. Allah işimizi rast getsin, kolaylaştırsın.

Kıymetli arkadaşlar, bugünkü toplantımızda Millî Eğitim Bakanlığımızın, Sağlık Bakanlığımızın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın, İçişleri Bakanlığımızın ve Adalet Bakanlığımızın temsilcilerinden -bir önceki toplantımızdaki Komisyon üyesi arkadaşlarımızın talebi üzerine- deprem bölgesinde çocuklarımızla ilgili devletimizin yaptığı, STK'lerimizin, sivil toplum kuruluşlarımızın yaptığı çalışmaları dinleyeceğiz. STK'ler deyince bir hususu da arz etmek isterim: Hani, hep söylemeye alışageldiğimiz bir şey var; kamu sektörü ve özel sektör. Bu deprem vesilesiyle memnuniyetle görüyorum ki STK sektörü diyebileceğimiz bir sivil toplum farkındalığı, sivil toplum anlayışı ülkemizde doğuyor; bu çok güzel bir şey, çok mesafe almışız. Onların varlığını, etkinliğini orada gördük. Bunu da önemli bir husus olarak arz ediyorum.

Kıymetli basın mensuplarımıza, görsel basın mensuplarımıza teşekkür ediyorum. Biz çalışmamıza geçeceğiz, yazılı basınımız kalabilir. Onlar müsaade ettiğinde çalışmamıza başlayacağız.

Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bir teklifim olacak: Kamu kurumlarımızdan birisine söz verelim. Şu anda en üst seviyede temsil edilen Millî Eğitim Bakanlığımız. Diğer kamu kurumu mensuplarımız da bu konuşmanın seyri içerisinde milletvekillerimizden gelen soruları cevaplayabilir. Bir kişi sözcü gibi olsun ama diğerleri kendilerini ilgilendiren sorulara cevap verirse zamandan da kazanırız. Her birine ayrı ayrı sunum yerine, bakanlığını ilgilendiren... Sadece Sayın Millî Eğitim Bakan Yardımcımız teşrif etmişler, Bakan Yardımcımızın depremle ilgili sunumunu dinleyeceğiz ama bu sunum esnasında

Komisyon üyesi arkadaşlarımızın, milletvekili arkadaşlarımızın sorduğu sorular aynı konuda olmayabiliyor, çağrışimlarla pek çok konuda sorular olabiliyor. İlgili bakanlık temsilcilerimiz de o sorulara cevap verirse tek oturumda, tek sunumla hepsini hallederiz diye düşünüyorum. Ne dersiniz arkadaşlar, Komisyon üyesi arkadaşlarımız?

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Çok uygun Başkanım, isabetli.

MURAT EMİR (Ankara) – Gayet iyi olur.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Zamandan da kazanmış oluruz.

Evet, Sayın Bakanım, buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakan Yardımcısı Sadri Şensoy'un, 6 Şubat depremleri sonrasında Bakanlık olarak deprem bölgelerinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; öncelikle hepinizi Bakanlığım ve diğer bakanlıktaki arkadaşlarım adına saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz 6 Şubat'ta eşi benzeri görülmemiş bir felaketle karşılaştı. Biz, Millî Eğitim Bakanlığı olarak öncelikle Bakanlığımız bünyesinde bir kriz masası oluşturduk ve Sayın Bakanımızın ve tüm genel müdürlerimizin sahaya iştirak etmesiyle de çalışmalarımıza hızlı bir şekilde başladık. Şimdi, depremden etkilenen il ve ilçeler, 10 il ve ilçeleri 71 ilin millî eğitim müdürlükleriyle eşleştirilerek koordineli bir çalışma sağlandı. Tabii ki ilk etapta en büyük ihtiyaçlardan bir tanesi psikososyal destekti ve Millî Eğitim Bakanlığının tüm psikososyal destek ekipleri sahaya intikal etti ve bu intikalle de çalışmalarına başladı.

İlk etapta deprem bölgesinde depreme maruz kalan vatandaşlarımızı, öğrencilerimizi, anne-baba, velilerimizi bir şekilde Bakanlığımızın o bölgede sağlam okullarına, öğretmen evlerine, uygulama otellerine yerleştirdik ve bir kısmını da dışarıya taşıdık, dışarıdaki konaklama yerlerimize getirdik. Diğer bakanlıklarımız da tabii aynı çalışmaları yaptılar. Tabii, burada biz Bakanlık olarak, öğrencilerimizle ve bu öğrencilerimizin süreçleriyle öncelikle birtakım tedbirler almaya başladık. O bölgeyi tamamıyla eğitim öğretime kapattık, daha sonra bir takvim açıkladık, dedik ki: 1 Mart itibarıyla işte, Diyarbakır'da, Şanlıurfa'da, Kilis'te başlayacağız. Ondan sonra, Gaziantep'te, Osmaniye'de ve Adana'da başlayacağız ve en çok etkilenen 4 ilimizde de Kahramanmaraş'ta, Malatya'da, Adıyaman'da ve Hatay'da buralarda 27 Marta kadar okullarımızı erteledik.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şu anda bu 4 vilayette okullar tatil.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Tatil şu anda. 3 vilayetimizde eğitim öğretim başladı, devam ediyor. Pazartesi günü yeni bir 3 vilayetimizin değerlendirmesini Sayın Bakanımız yapacak, bu önümüzdeki günlerde. Bunlar da Osmaniye, Adana ve Gaziantep. Gaziantep'te de 2 tane ilçemiz var çok sıkıntılı bir şekilde olan, hepinizin de bildiği; İslâhiye ve Nurdağı.

Şimdi, tabii ki okullar her ne kadar açılmamış olsa da Millî Eğitim Bakanlığı olarak çocuklarımızın süreçlerden çok kopmaması adına bölgede birtakım çözümler bulmaya çalıştık. Ne yaptık? Çadırlar üzerinde eğitimlerimize başladık yani eğitime erişimi bir anlamda kolaylaştırmak adına. Bu süreçte, askeriyein sağlamış olduğu çadırlarda Mehmetçik okulları açtık. Yine bu süreçte, özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar için özel eğitim çadırlarımızı açtık. Yine bu süreçte ilkököl, ortaokul ve lise çağındaki öğrencilerimizin de -eğer o bölgede kalanlar varsa, diğer illere gitmemişlerse onların da- eğitim öğretimlerini sürdürmek üzere çadırlarımızı açtık ve onlarla da eğitimlere başlamış olduk. Sadece

bunu yapmadık, bu bölgemizde üniversite sınavına hazırlanan ve lise geçiş sınavlarına hazırlanan öğrencilerimiz vardı. Bakanlık olarak bazı değişiklikler yaptık, yaptığımız şeydu: O bölgede kalan öğrencilerimizin devam mecburiyetlerini kaldırdık, okullara devamını kaldırdık. Yine, o bölgedeki öğrencilerimizin ikinci dönemki notlarının olmamasını, sadece birinci dönemki notlarının geçerli olmasını sağladık yani bir not kaygısı taşımamalarını sağladık. Sınava girecek olan öğrencilere şöyle bir kolaylık yaptık: LGS için ikinci dönem konularını sınava dâhil etmedik, 12'nci sınıflar için de yine ikinci dönem konularını sınava dâhil etmedik; bu da çocuklarımız açısından bir moral takviyesi oldu diye düşünebiliriz.

Tabii bu bölgeden ayrılmak isteyen öğrencilerimiz oldu, aileler ayrılmak istediler; onlara da her türlü kolaylığı sağladık, 71 ilde istedikleri okula gitmeleri konusunda kolaylık sağladık ve bu gelen öğrencilerimizin tamamına burs verdik. Eğer istiyorlarsa, bu 71 ile taşınan öğrencilerimizi, onları yatılı olarak, pansiyonlu olarak okullarımıza aldık ve onların her türlü ihtiyaçlarını da karşıladık. “Bu ihtiyaçlar nedir?” dediğimizde... Tabii ki depreme maruz kalan öğrencilerin tüm malzemeleri, eğitim malzemeleri ziyan olmuştu; onlara tüm kitaplarını yeni baştan bastırdık, tüm kırtasiye setlerini yani eğitim ve öğretimle ilgili ne kadar araç gereç varsa bunun hepsini yeni baştan bastırdık. Aynı zamanda bunu deprem bölgesindeki okullarımız için de yaptık, 26 milyon civarında yeni baştan kitap bastırdık, hem ders kitabı bastırdık hem de sınavlara hazırlanan öğrenciler için “yardımcı kaynak” adını verdiğimiz sınavlara hazırlı kitaplarından bastırdık.

Tabii bu aşamada özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerimizin destek eğitim raporları her yıl yenileniyordu, burada herhangi bir endişe duyulmasın diye biz bunu bir yıl süreyle uzattık. Deprem bölgesindeki 10 ilde öğrencilerimize sağladığımız bu devam mecburiyetiyle ilgili kolaylığı yani devam mecburiyeti istememe olayını 71 ile nakil olarak giden öğrencilerimiz için de uyguladık yani dedik ki: “Sizlerin de devamla ilgili en ufak bir probleminiz olmayacak, herhangi bir şekilde burada bir mağduriyet yaşamayacaksınız.”

Yine, özel öğretim kurumlarımızda bizim yüzde 3'e kadar burslu öğrenci kabul etme hakkımız vardı. Sadece deprem bölgesindeki öğrencilerden 71 ile giden öğrencilerimizin fayda sağlayabilmesi için bu burs oranını yüzde 3'ten yüzde 10'a çıkardık yani yüzde 7'lik bir artış sağladık, bundan sadece deprem bölgesindeki öğrencilerimiz faydalandı. O açıdan, özel öğretim kurumlarımız gerçekten burada büyük bir fedakârlıkta bulundular. Giden tüm öğrencilerimize, 71 ile giden tüm öğrencilerimize burs imkânını sağladık yani her ay normal bursluluk sınavlarından faydalandılar.

Tabii ki bazı öğrencilerimiz sağlık problemleri yaşadılar, hastanelere düştüler; hastanelerde eğitimlerini sürdürebilmek adına 93 hastanede hastane sınıfları açtık. Bu, çok önemliydi hem çocuklar eğitim öğretimlerine devam ettiler... Aynı zamanda, bu hastanelerde görev yapan sağlık personelinin de rahat çalışabilmesi adına onların çocuklarının kayıtlarını da bu hastane sınıflarına yaptık, bu da büyük bir rahatlık sağladı.

Tabii en önemlisi çocuklarımızın psikolojik olarak bu süreçten etkilenmesiydi. Bakanlığımız diğer bakanlıklarla da koordineli şekilde özel eğitim çadırları açtı. Bu özel eğitim çadırlarında özel eğitime ihtiyacı olan çocukların eğitimlerine, öğretimlerine ve destek çalışmalarına devam edildi. Yine, psikodesteke çadırları açtık ki bu çadırlarımız 400'ün üzerine kadar çıktı. Bu çadırlarda Bakanlığımız personeli, rehberlik öğretmenlerimiz, bu konuda uzman elemanlarımız hem velilerle hem çocuklarla sürekli görüşmeler sağladı; bunu hem deprem bölgesindeki öğrencilerimiz için yaptık hem de deprem bölgesinden 71 ile giden öğrencilerimize de bu desteği verdik ve vermeye de devam ediyoruz.

Psikososyal destek çalışmalarımız çocuklar üzerinde çok etkili oldu, çok faydalı oldu. Biz bu çocuklara birtakım malzemeler de getirdik; oyuncak takımları, okul öncesi eğitim setleri, hikâye kitapları, birtakım donatım malzemeleri ve ihtiyaçları da varsa eğer ayakkabı, kıyafet gibi birtakım ihtiyaçlarını da bir şekilde sağladık. Deprem bölgesinde çocuklara vermiş olduğumuz eğitim materyallerini sadece oraya değil, 71 ile dağılan yaklaşık 217 bin civarındaki öğrencimize de bu tür malzemeleri gitmiş oldukları yerlerde bir şekilde kendilerine ulaştırdık.

Dün itibarıyla konteynerde kurulması için sahaya 5.600 civarında televizyon gönderdik, buradaki amacımız da şuydu: Bakanlık olarak çocuklarımız süreçten kopmasınlar diye TRT EBA üzerinden uzaktan eğitim vermeye başladık. Öğrencilerimizin takip edebilmeleri açısından, eğitimlerini sürdürebilmeleri açısından televizyonlarımızı kurduk ve TRT EBA üzerinden onlara özel içerikler yapıyoruz.

Belki de yaptığımız en önemli çalışmalardan bir tanesi çocukların moral ve motivasyonunu güçlendirmek adına... Bu bölgedeki öğrencilerimiz de sınava girecekler, bu çocuklar için yaklaşık 600 civarındaki noktada üniversite hazırlık kursu ve liselere hazırlık kursu... Ki biz buna Bakanlık olarak “destekleme ve yetiştirme kursu” diyoruz, bu kursların açıldığı çadırlar yaptık. Bu çadırlarda görev alacak olan öğretmenleri de Türkiye’nin geri kalan 71 vilayetindeki hakikaten alanında çok uzman, özellikle ders kitapları yazarı olan öğretmenlerimizden ve TRT EBA’da ders anlatan öğretmenlerimizden ve 71 ilde kurulu olan ölçme değerlendirme merkezindeki uzman öğretmenlerden seçtik. Yaklaşık 4 bin civarında öğretmeni görevlendirdik ve bunlar yedişer günlük periyotlar hâlinde ya da on beşer günlük periyotlar hâlinde bu bölgeye gidiyorlar ve bu çadırlarda bu çocuklara üniversite hazırlık dersleri, lise hazırlık dersleri veriyorlar ve diğer derslerine takviye yapıyorlar. Şöyle ki: Bazen bir çadırda 6 öğrenci, başlarında 3 tane öğretmen oluyor yani bire bir sanki özel ders alır gibi bu çocuklarla çok yakın bir şekilde ilgileniyorlar, bunu haziran ayına kadar sürdürmeyi düşünüyoruz.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak çocuklarımızın eğitim ve öğretimden geri kalmamaları adına, onlara da her türlü psikolojik destek vermek adına Bakanlığımızın tüm birimleriyle, merkez teşkilatı ve geri kalan 71 ildeki tüm öğretmenlerimizle ve idarecilerimizle de sahadayız. Şu anda da sahada yine 4 bin, 5 bin civarında bir öğretmenimiz var, farklı alanlarda da çalışıyorlar hem arama kurtarma ekibi olarak çalışanlarımız var hem de... O bölgedeki çocuklarımıza, özellikle ilkokul kısmında bu kurslara katılan çocuklara bir yemek hizmeti de veriyoruz, onu da özellikle belirtmek istiyorum. Yani “destekleme ve yetiştirme kursu” adını verdiğimiz çadırlarda ya da özel eğitim olan çadırlarda ya da psikososyal destek çadırında destek verdiğimiz çocuklara orada kurduğumuz seyyar mutfaklarla beslenme desteği de yapıyoruz.

Tabii bu çok geniş kapsamlı alanda yaşanan bir süreç. Daha önceden ülkemiz genellikle bir il ya da yanında belki bir ikinci ilin etkilendiği depremler yaşamıştı ama bu kadar büyük, 10 ili ve bunun 6’sını da çok ağır şekilde kapsayan bir süreci ilk defa yaşamış olduk. Devletimiz de, Millî Eğitim Bakanlığında olduğu gibi, diğer tüm bakanlıklar da sürece hızlı bir şekilde girerek orada gerekli yaraları sarıyor, vatandaşa ulaşıyor ve elinden geldiğince bütün gücünü zorlayarak öğrencilerimize, velilerimize ve depremzede vatandaşlarımıza büyük bir destek veriyor.

Ben şimdilik sadece bunları söyleyeyim, artık Komisyon üyelerimizin soruları varsa onları cevaplarım; hepinize çok teşekkür ediyorum.

Allah bir daha böyle bir felaketi ülkemize yaşatmasın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Soru var mı arkadaşlar?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkanım, müsaadenizle ben...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kıymetli hazırun, herkesi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle sunum için teşekkürler. Birçok sorumuz vardı ama birçoğunun cevabını sunum içerisinde aldık, sadece bir iki hususu sormak istiyorum.

Örgün eğitim kurumunda kaydı olup deprem sonrası açıköğretime kaydı yapılan öğrenci sayısı hakkında elinizde bir veri var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Hocam şu anda şöyle: Biz şimdi bu 10 ilimizi kademeli açtığımız için... Biz aslında önce 4 tane ili açacaktık yani Diyarbakır, Şanlıurfa, Kilis ve Adana'yı ama Adana'da bir tedirginlik hissettiğimiz için Adana'yı bıraktık. Dolayısıyla, o bölgedeki öğrencilerimiz normal eğitim öğretimine devam etti. Diğerleri de şu anda ne zaman açılacağını bildiği için çok büyük bir hareketlilik göstermiyor.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Evet.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Yani, çok büyük bir hareketlilik yok. Belki şu olabilir, burasını aslında özellikle belirtmek istiyorum, Bakanlık olarak öyle bir tedbir aldık: Açık liseye geçen öğrencilerin genelde “Derse devam etmeyeyim de özellikle son dönemde sınava hazırlık yapayım.” şeklinde bir düşüncesi oluyordu, biz daha önceki yıllarda hep bunu yaşamıştık. “Rapor almayayım, işte, açık liseye geçeyim, devam mecburiyetim yok.” Zaten biz burada devam mecburiyetini kaldırdık.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Evet.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Bunu kaldırdık ve bir de özellikle “İkinci dönem sınavlardan muafsiniz.” dedik, burada çok büyük bir hareketlilik olmadı. Tam rakamı şöyle anlayabiliriz: 27 Marta geldiğimizde, orada karşımıza net bir rakam çıkacaktır ama şu anda çok büyük bir hareketlilik yok çünkü zaten Millî Eğitim Bakanlığı olarak biz onların istediği kolaylığı sağlamış olduk.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Tamam.

Bir diğer sorum da, tabii, hâlihazırda çadırda kalan çocuklar var, bir de bunun yanında, dediğiniz gibi, 71 ile naklini gerçekleştiren öğrenciler de var. Peki, yani, eğitime devam edemeyen -çadırlarda ya da işte naklini yapmayan ya da yaptığı yerde devam zorunluluğu yok ama en nihayetinde eğitime devam edemeyen- çocuk sayısı şeklinde bir veri var mı? Varsa cinsiyetine, yaşına göre bir veri var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Şimdi, şöyle diyeyim: Bizim deprem bölgesinde, 10 tane ilin içerisinde yaklaşık 3 milyon 600 bin civarında bir öğrenci kitlemiz vardı; şu anda nakil olan 217 bin civarında bir öğrencimiz var yani 3 milyon 400 bin civarında bir öğrenci şu anda bu bölgede kaldı. Şimdi, dışarıya gidip de okula başlamayan bir kesim az bir miktarda var, deprem bölgesinde de “Okulum açılacak.” diye bekleyen bir kesim var, bir de burada devam mecburiyeti tutmadığımız için... Mesela, çadıra bir gün 5 öğrenci geliyor, ertesi gün 6 geliyor, ertesi gün 7 geliyor. O yüzden, hani bir devamla, sayıyla ilgili bir süreci tutturduğunuzda öğrenciyi ve veliyi tedirgin etmeniz söz konusu. Dolayısıyla, çok fazla bir rakam tutmuyoruz, bu rakamı çıkarabiliriz ama bunun

için “Derse gelecek misin, gelmeyecek misin?” şeklinde bir soruyla, böyle bir şeyle çocuğu ya da aileyi karşı karşıya getireceğiz. Biz şunu gördük, bunu çok net bir şekilde söyleyeyim: Çadırlarımızı açtıkça öğrenci sayımızın arttığını gördük.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Evet.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Bugün itibarıyla her geçen gün eğitim çadırını da açıyoruz. Biz şu anda 1.649 tane çadırda eğitim öğretime devam ediyoruz yani hem destekleme ve yetiştirme kursu var hem ilkokul var hem ortaokul var hem lise var. Önümüzdeki hafta itibarıyla -bu bilgiyi de aslında sizlerle paylaşayım- yıkılan tüm okulların bir eş değeri olan çadırlarımızı hayata geçiriyoruz yani bir okul yıkıldıysa, o okula devam etmek isteyen öğrenci deprem bölgesinde kaldıysa ona 50 ya da 60 metrekaare bir çadır açacağız, burada bu çocuklar eğitim öğretilerine devam edecekler.

Ben, değerli Komisyonumuza özellikle şunu söylemek istiyorum: Devam eden öğrenciyle ya da devam etmeyen öğrenciyle ilgili rakam anca martin sonuna doğru tam olarak netleşmeye başlar. Çocuk diyor ki: “Ben bugün derse geleceğim, biz sürekli rapor alıyoruz, ama yarın gitmeyeceğim.” Çünkü devam mecburiyetini kaldırdık ama Şanlıurfa’da, Diyarbakır’da ve Kilis’te devam mecburiyetinin oldukça yüksek olduğunu görüyoruz yani burada oldukça yüksek bir rakam var. Verilerle ilgili bilgiyi martin sonuna doğru netleştğinde Komisyon üyelerimize veririz, orada bir problemimiz yok.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Tamam.

Teşekkürler Sayın Bakan.

Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, başka...

MURAT EMİR (Ankara) – Yok.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hocam, ben sormak istiyorum.

Deprem bölgesinden ayrılan çocukları tasnife tabi... Yani, aileyle birlikte ayrılan çocuklar ve bir de ailesiz çocuklar da var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Şu anda bizim deprem bölgesinin dışına giden çocuklarımız arasında -bizim öğrenciler açısından kastediliyorsa- aileyle beraber giden çocuklarımız var; aileler başka evlerde kalıyorsa çocuk pansiyonda kalıyor ya da öğretmenevinde kalıyorsa çocuğu biz bir şekilde yine okula taşıyoruz. Yani, şu anda bizde öğrenci velisi açısından baktığımızda anne-babasının yanında olmayan bir öğrenci şeyimiz yok. Mesela, şu anda pansiyonlarımızda, bizim kendi yurtlarımızda kalan 119.900 civarında öğrencimiz var, bunların ailesi var ama tabii orada değiller, başka tarafta kalıyorlar. Şu anda bizde öyle bir veri yok.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Aile Bakanlığımız bu konuda bir şey söylemek ister mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Soruyu bir daha alabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Deprem bölgesindeki çocukların, aileli çocuklar ve ailesiz çocukların rehabilitasyonu konusunda ne yapıyoruz? Hem tespiti hem tasnifi hem aldığımız önlemler, verdiğimiz hizmetler...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Evet, teşekkür ederim.

İsmim İbrahim Kürşat Ergüt, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünde Daire Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Siz bölgeden de geldiniz değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Bölgeye hiç gitmedim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Gitmediniz...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Çünkü 6 Şubattan beri ailesinden ayrı düşen bu çocuklarla ilgili merkezde kurduğumuz ekibin koordinasyonunu yapıyorum.

Psikososyal destek anlamında bölgede yaşayan, ailelerinin yanında olan çocuklarla ilgili Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz vasıtasıyla psikososyal destek çalışmaları yürütülüyor. Gerek çadır gerek konteyner kent alanlarında bununla ilgili çocuk etkinlik merkezleri oluşturuldu. Burada birçok STK’yle de iş birliği hâlinde bu etkinlik merkezlerini artırıyoruz ama Genel Müdürlüğümüzden Daire Başkanımız burada, onunla ilgili ayrıntılı bilgiyi belki o verebilir.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, sorunuzu “Diğer illere nakledilen çocukların da kaç aileleriyle birlikte?” şeklinde genişletirsek sanki daha iyi olacak.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

Buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZLEME, DEĞERLENDİRME DAİRE BAŞKANI FERHAT ODABAŞI – Sayın Başkanım, ben araya girmiş olayım, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünde Daire Başkanım.

Genel Müdürlüğümüz olarak psikososyal destek çalışmalarının koordinasyonunu yürütüyoruz. Türkiye Afet Müdahale Planı’na göre Bakanlığımız psikososyal destek çalışmalarında ana çözüm ortağı olarak yer alıyor. Bizim de gerek çocuklarımız olsun gerek yetişkinler olsun depremde zarar gören vatandaşlarımıza yönelik psikososyal destek çalışmalarımız sürüyor.

“Psikososyal destek çalışmaları” derken kısaca açmak gerekirse, olayın ilk anından itibaren ilgili meslek personelimiz aracılığıyla sahada, doğrudan vatandaşlarımızla bire bir etkileşim içerisinde gerek ihtiyaçlarının tespit edilmesi gerek ilk psikolojik yardım gerek çocuklarla ilgilenilmesi gibi özellikle psikososyal yardım kapsamında değerlendirdiğimiz tüm çalışmaları yürütüyoruz. Çocuklar özelinde sahada kurulan çeşitli psikososyal destek çadırlarımız vasıtasıyla özellikle hani sadece çocuklara oyun oynatmak ya da oyuncak dağıtmak gibi değil ama bunları, bu etkinlikleri bir araç olarak kullanarak aslında çocukların psikolojik iyileşme sürecinde destek olmaya, onlara...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Çocuklara hangi yollarla ulaşıyoruz, onu da anlatırsanız. Nasıl buluşuyorsunuz çocuklarla?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZLEME, DEĞERLENDİRME DAİRE BAŞKANI FERHAT ODABAŞI – Sayın Başkanım, çocuklarla buluşma anlamında net olarak şu anda söyleyebileceğim bir yöntem yok aklımda ama...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O konuda bilgi sahibi olan Bakanlığımız yetkililerinden kimse var mı?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZLEME, DEĞERLENDİRME DAİRE BAŞKANI FERHAT ODABAŞI – Bilemiyorum belki o anlamda bilgi varsa iletilebilir ama şey anlamında şunu söyleyebilirim: Çadırlardaki çocuklarımızla -tabi, özellikle bu buluşmalar da ebeveynlerimiz aracılığıyla olur- buluştuğumuzda onlarla çeşitli etkinlikler, onları anlamak, bir anlamda onların depremi anlamlandırmalarına yardımcı olmak gibi süreçlerle o süreci daha sağlıklı bir şekilde atlatmalarına destek olmaya çalışıyoruz; kısaca bu şekilde söyleyebilirim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu konuda Millî Eğitimle iş birliğiniz hangi noktalarda?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZLEME, DEĞERLENDİRME DAİRE BAŞKANI FERHAT ODABAŞI – Psikososyal destek anlamında ilgili bütün bakanlıklarla çalışmalarımız var; Sağlık Bakanlığımızla, Millî Eğitim Bakanlığımızla. Örneğin, Millî Eğitim Bakanlığımızdan...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani şunu öğrenmek istiyorum: Çocuk okul öncesi, okul çağı, işte, bizim AFAD veya UMKE ekipleri bir apartmandan çıkardılar, ondan sonraki süreç nasıl işliyor? Onu, o tabloyu Komisyonumuza anlatabilecek biri var mı içinde?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Sayın Başkan...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Sayın Başkanım, çocuklarla ve bütün enkazdan çıkan...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Kendinizi tanıtırırsanız Sayın Genel Müdürüm...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Resul Holoğlu.

Sayın Başkanım, heyetinize saygılarımı sunuyorum.

Enkazdan çıkarılan bütün çocuklar ve diğer yaralılarla ilgili yapılan işlem; kendileri hemen UMKE ekibine, sağlık ekibine teslim ediliyor. Sağlık ekibi onları götürdüğü yerde alınabiliyorsa o anda kimlik bilgilerini alıyor, yoksa fotoğrafı çekiliyor kendinde değilse ve giden aracın plakası dahi oradaki görevli tarafından tutanakla alınarak teslim edilmiş oluyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ambulansa teslim ediliyor.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Ambulansa, UMKE ekiplerine.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yanında güvenlik görevlisi eşlik ediyor mu?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Güvenlik görevlisi eşlik etmiyor, UMKE görevlisi hastaneye götürüyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ha, UMKE görevlisi teslim alıyor.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Teslim alıyor ve götürüyor, bunlar tabii ilk acil müdahalelerde.

Ben alana o gün, aynı gün saat dokuz buçukta vardım Sayın Bakanımızla beraber, diğer Bakanlarımızla Maraş iline vardım. Orada ilk etapta tabii bu işler bu kadar daha düzenli değildi. İlk etapta herkes kendi derdindeydi ama ondan sonraki enkazdan, arama kurtarma ekipleri geldikten sonra tabii, ondan sonra bu işlemler başladı. Arama kurtarma ekiplerinin gelmesi akabinde insanlar yaralı veya çocuk fark etmiyor, hepsine aynı işlemler ihdas edildi. UMKE ekipleri bazılarına da kendileri bir şey yaptılar, klips yaptılar, onlar götürdüler. Gittikleri hastanelerde ondan sonra kimliklendirme

işlemlerine, eğer kendini ifade edebilecek bir durumu varsa... Yoksa eğer, ikinci aşamada bu fotoğraflardan geldikleri, çıktıkları binanın adresi, bölgesi, varsa, binanın gözükiyorsa o andaki ismi bu gibi şeylerle beraber gönderildiler yani. Çok böyle sahipsiz bir şekilde gitmedi.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Gittiği hastanede Milli Eğitim, diğer bakanlıklarımız koordinasyonu ile çocuklar...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Aile ve Sağlık Bakanlığımız... Milli Eğitim Bakanlığımızın orada çok sorumluluğu yok zannınca. Aile Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığımız...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tam burada Sayın Bakan Yardımcımız “hastane okulları” dedi. O nasıl devreye giriyor burada? Onu da...

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Şimdi, şöyle Sayın Başkanım: Burada hastanelerde 2 tür hizmetimiz var; bir tanesi deprem bölgesinde sağlığında bir sıkıntı olan, hastaneye gelen çocuklarımızla ilgili, bir de hastanede görev yapan doktor ve hemşire, bunların çünkü bunlar da evlerini, çocuklarını bırakamadılar. Onlar da sürekli yanlarında getiriyordu. Biz, her 2 grubu birleştirerek sınıflar oluşturduk ve burada öğretmenler koyduk; hem rehber öğretmenler var. Tabii, bunlar aslında direkt çocuklara akademik bilgi vermek yerine daha çok rehberlik, psikolojik olarak desteklemek adına, çok küçük de oyun modunda yani bu süreci bir yerde onlara unutturmak adına eğitimler verdiler. Tabii, daha üst sınıflarda olanlar da var. Onlara da akademik olarak eğitimler veriyorlar; 93 tane var şu anda o bölgede hastane sınıflarımız. Oldukça da aktif ve hem aileler tarafından çok sevinçle karşılanan bir olay oldu hem çocuklarımızı koparmadık süreçten hem de sağlık çalışanlarımızın da hastanede rahat görev yapmasını sağlamış olduk diye düşünüyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu özel eğitim çadırlarımız hastanelerde de var mı, yoksa onlar ayrı bir yerde mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Yok, o ayrı, özel eğitim çadırlarımız yani özel eğitim... Hastanede olanlar da var ama çok fazla değil, daha çok çadır bölgesinde olan var. Özellikle otizmle ilgili, özellikle işte zihinsel engelli, görme engelli bu tür çocuklarla ilgili de özel eğitim çadırlarımız var. 26 diye...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEMAL ÖZDEMİR – 41

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – 41’e mi çıktı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEMAL ÖZDEMİR – Evet.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Evet, 41’e çıkmış. 41 tane özel eğitim çadırımız var ve bunun da sahada çok büyük bir ihtiyaç olduğunu gördük. Biz, tabii, normal çocukların eğitimi var ama bu çocuklar daha önce bizim Bakanlığımız bünyesinde özel eğitim hizmeti alan çocuklardı. Çadıra düştüğünde o çadır bölgesinde anne-babayla bir ortamda kaldığında hakikaten büyük sorunlara yol açtı. Arkadaşlar sağ olsunlar sürece hemen müdahale ettiler ve her geçen gün de çadır sayımız da burada artıyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Peki, özel eğitim çadırlarında ebeveynle görüştürmeyi nasıl yapıyorsunuz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Görüşmeler yapılıyor. Genel Müdürümüz var burada; Özel Eğitim Genel Müdürümüz. İsterseniz detaylı bilgiyi versin.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Lütfen.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEMAL ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, özel eğitim çadırlarında bizim özel eğitim öğretmenlerimiz, rehber öğretmenlerimiz ve psikolojik danışmanlarımız görev alıyor. Tabii ki burada ilk aşamada “psikososyal” dediğimiz psikososyal ilk yardım, psikolojik ilk yardım çocuklarımıza yapıyor çadırlarımızda. Bu çadırlarımızda okul öncesi öğretmenlerimiz de görevli oluyor. Çocuklarımızın genelde burada becerilerini geliştireceği, kendinin rahat edeceği etkinlikler ve faaliyetler gösteriliyor; ince motor becerisini geliştireceği, büyük motor becerisini geliştireceği, alıcı dil ve ifadeci dil becerilerini geliştireceği destek çalışmaları yapılabilir çalışmalarda.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Peki, teşekkür ediyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEMAL ÖZDEMİR – Rica ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Murat Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli davetliler, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ve bu vesileyle bütün kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü, Emekçi Kadınlar Günü’nü kutlarım. Çok kısa ama Türkiye’nin gündemindeki olan soruları sormak istiyorum. Şimdi, özellikle kayıp çocuk meselesi son derece önemli.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, önemli.

MURAT EMİR (Ankara) – Tabii, böylesine bir afetten sonra kayıp çocuklarımızın olması beklenebilecek bir şey ama bu rakamlarda çelişik rakamlar geldi. Tabii, bu rakamlar güncellenmesi gereken de rakamlar. Dolayısıyla bugün itibarıyla kayıp çocuğumuz kaç tanedir? Ve de bunları bulmak için yapılan çalışmaları çok kısa ama açık bir biçimde ifade edebilirsiniz Meclisimiz adına, Komisyonumuz adına mutlu oluruz.

Diğer bir konu, kayıp çocukların tam tersi, ailesini kaybetmiş çocuklar yani şu anda sahipsiz görünen, ailesi görünmeyen çocuklar. Bunun da sayısı son derece önemli ve özellikle Sayın Bakan Yardımcımızın bu durumda bir çocuğumuzun eğitimde olmadığını söylemesi biraz da doğrusu şaşırttı bizi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Dışarıdaki Sayın Vekilim, dışarı giden illerimizdeki...

MURAT EMİR (Ankara) – Anladım, anladım. Buradaki durum nedir? Bu, önemli sayısal anlamıyla.

Diğer bir nokta da özellikle çocukların sahiplenilmesi konusunda da toplumda kimi tereddütler var. Yani birinci derece ebeveynlerini kaybetmiş veya bir şekilde hastanede ulaşamıyor, bilmiyoruz ama bununla birlikte çocukların emanet edildiği yakınları söz konusu. Buradaki kriterlerimiz neler? Onu da öğrenebilirsek sevebilirim.

Diğeri de özellikle cemaat yurduna verilen çocuklar meselesi. Kamuoyunda bu konu tartışıldı ve Aile Bakanlığından maalesef bu konuda açık bir yalanlama gelmedi. Basınla paylaşılan, bizim bildiğimiz, bize somut söylenen şu anda cemaat yurdunda kalan çocuk olmadığı şeklinde. “Yani “hiçbir şekilde verilmemiştir” “bunlar gerçeği yansıtmamaktadır” gibi bir haberle veya bilgiyle karşılaşmadık. Dolayısıyla bu söz konusu 9 çocuk -veya daha farklı, bilemiyorum, başka bir şekilde bir cemaat yurduna veya bir başka kuruma hiç fark etmez- verilmiş midir? Böyle bir olay olmuş mudur? Tabii, bundan sonra da elbette olacak mıdır diye sormayacağım. Elbette ki yapmayacağınızı tahmin ederim.

Teşekkür ederim, sağ olun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Başkanım bir şeye açıklık getireyim mi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi birkaç soru daha var herhâlde. Not alın, notları alın. Murat Bey’in sorusuna benim de bir ilavem olsun. “Kimliği tespit edilemeyen çocukları da...” O konuda da bir arkadaşlarımız bilgi verirlerse...

Candan Hanım, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çok Değerli Başkan, Komisyon üyeleri, sevgili bürokratlarımız; ben de herkesi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Bugün 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü. Bugüne adını veren, 1857 yılında 129 kadın emekçinin ölmesiyle başlayan ve daha öncesinde de başlayan aslında hak mücadelesi yüzyıllardır devam ediyor. Kadınlar 21’inci yüzyılda da hâlâ hak arama mücadelesine devam ediyor ve maalesef bugünlerde bizler, doğal afetlerin felaketlere dönüştüğü bugünlerde de hem bu hak arama mücadelesinin yanında başka şekilde yaşam mücadelesi ve diğer uğradığımız haksızlıklarla da mücadele etmeye devam ediyoruz. Ben bu vesileyle tüm kadınların -toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanana kadar da tabii ki bu mücadele devam edecek- bu eşitsizliğin ortadan kalktığı, kadınların şiddete, ayrımcılığa uğramadığı, kız çocuklarımızın erken yaşta evlendirilmediği bir dünya umuduyla 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nü kutluyorum.

Doğal afetler evet, oluyor, yaşıyoruz ama ülkemizde gerçekten bu felakete dönüyor. Son yaşadığımız 6 Şubatta birçok ilimizi, onlarca ilimizi etkileyen afet gerçekten çok büyük bir felakete dönüştü. Ben de buradaki birçok arkadaş gibi deprem bölgesindeydim, Malatya’daydım, depremin 2’nci gününden itibaren bölgedeydim, yaklaşık 2-3 hafta, geçen haftaya kadar da bölgedeydim. Tabii ki depremin ilerleyen günlerindeki tercihlerin, ihtiyaçların değiştiğini gördük ama çok büyük bir mağduriyet vardı, çok büyük bir yıkım vardı yani hiçbirimizin ne yüreğinde ne aklında gerçekten onulmaz yaralar açacak, ülkemize de öyle. Hayatını kaybedenlere ben buradan bir kez daha Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza şifa diliyorum. Bununla beraber, bugün işte başka şeyler konuşuyoruz; kayıp çocuklardan bahsediyoruz, hâlâ isimsiz çocuklarımızdan bahsediyoruz, eğitim erişiminin önündeki engelleri konuşuyoruz. Bölgede de gerçekten siz Sayın Bakan Yardımcımız “41 özel eğitim çadırımız var.” dediniz. Doğrudur değil mi? “Yıkılan her okulun yerine de çadır okul yapacağız.” dediniz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Hepsine değil Sayın Vekilim. Yani şöyle: Öğrencilerin olduğu yerde, o bölgede çocuk gitmek istiyorsa, ayrılmamışsa, çadırdı kaldıysa o gidecek olduğu okulun yerine devam edebilecek olduğu bir çadır açmak için elimizden geleni yapıyoruz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani öncelikle ben o zaman şunu sormak istiyorum: Yıkılan okul sayımız nedir? Çünkü benim gezdiğim yerlerde, bölgelerde özellikle yıkılmayan anaokulu olsun, diğer eğitim kurumları olsun daha çok barınma amaçlı kullanılmaya başlanmıştı tek katlı olması hasebiyle de ve buralarda insanlar barınıyorlardı ve hâlâ tabii ki çadır ihtiyacı devam ediyor. Ve çoğu şehrin terk edildiğini hepimiz biliyoruz. Çok ciddi bir göç var. Benim ilim, seçim bölgem Tekirdağ’da da çok ciddi anlamda bir göç var. Gelen yurttaşlarımızı, depremzedeleri gezdiğimde öğrencilerin asla okula gitmek istemediğini, ailelerin... Ayrılmak istemiyorlar doğal olarak, çok büyük bir travma yaşamışlar yani kapalı ortama girmek istemiyorlar, ebeveynlerinden ayrılmak istemiyorlar. Okullara başvuru yapmadıklarını ifade ettiler. Gittiğim yerlerde daha çok bunu gördüm. Bunlarla ilgili ne yapıyoruz? Bu, çok kıymetli.

Kayıp çocuklar gerçekten hâlâ kamuoyuna yansıyan, çocuğunu arayan, erişemeyen ya da kaç kişi? Yani kaç çocuğumuz arama noktasında? Aranan çocuk sayımız ne? Gerçekten çok çelişkili rakamlar. Ben tekrara düşmeyeceğim Sayın vekilim Murat Emir’le ama ya, bu noktada çok ciddi manipülasyonlar var, kamuoyunda çocuklarını arayanlar var. Bu noktanın bir netleşmesi lazım. Bakanlıkların bu konuda daha net bir ifade kullanması lazım.

Bir diğeri de gerçekten özellikle vakıflara gönderilen çocuklar. Birçok haber yansıdı. Aile, Sosyal Hizmetler Bakanlığı “Hayır, böyle bir şey yok.” dedi ama bununla çelişen vakıf yöneticilerinin ifadeleri var, kamuoyuna yansıyan haberler var. Bu konuda Komisyonumuzun net bir şekilde ben de bilgilendirilmesini rica ediyorum. Özellikle çocukların eğitimi noktasındaki başka illere giden çocuklarımız noktasındaki çalışmalar yani kurumlara başvurmayan çocuklarımız hakkında neler yapılıyor? Çünkü bölgeye gittiğimizde de en çok bizlerden talep edilen özellikle LGS ve üniversite sınavlarına hazırlıklarda kitap istemi çok fazlaydı öğrencilerin, motivasyonunda çok ciddi bir düşme vardı. Bununla ilgili ne yapıyoruz? Bununla da ilgili bilgilendirirseniz...

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, not alıyorsunuz hepsine birden.

Aylin Hanım, buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, misafirlerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum Ben de hem bugünkü toplantıda burada bulan değerli kadın arkadaşlarımız ve aslında tüm kadınlarımızın 8 Mart Kadın Hakları Günü’nü kutluyorum. Ben de mevkidaşım Candan Hanım’a katılıyorum. İnşallah daha az istismara uğramış, daha iyi koşullarda yaşayacak, kadınlarımıza daha iyi yaşam koşulları sunduğumuz bir Türkiye’yi önümüzdeki günlerde hep beraber inşa ederiz diyorum.

Şimdi, bu hadiseler de aslında kadın haklarından, kadından bugünkü konumuza girmek istiyorum. Bir hadise olduğunda, bir büyük hadise olduğunda ya da aslında Türkiye’de yaşanan veya dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan olumsuz bir olayda en fazla dezavantajlı bireyler etkileniyor; kadınlar ve çocuklar etkileniyor. Dolayısıyla bugünkü bu işte, Komisyonumuzun da aslında konusu olan hani büyük afet, büyük bir deprem ve bunun sonuçlarında sizlerin çok değerli çalışmaları var. Hepinizin -az önce sunduğunuz kadarıyla ve bundan sonra da aslında değerli bürokratlarımız sunacaklar- çok büyük gayret sarf ettiğinizi ve emek verdiğinizi görüyoruz. Onun için öncelikle teşekkür ederim. Bu, sizinle beraber yani milletin hep beraber ayağa kaldırmaya çalıştığı hadise o kadar büyük bir hadise ki bölgede 4,5 milyon aslında çocuğun etkilendiği, bir de Suriye’deki çocukları da katarsanız 7 milyon civarında çocuğun etkilendiği ve kayıtlı olmayan mülteci çocukları da kalktıgımızda çok büyük, makro bir olayla karşı karşıyayız. Bu manada hani bizim buradaki katkılarımızı, sorularımızı sizlerin eksikliklerini bulma ya da eleştirme manasında değil de biz size nasıl katkı sağlayabiliriz, sizler bu büyük hadiseye baş etmeye çalışırken bizler size yasama organı olarak neler yapabiliriz onu arıyoruz. Bir öncelikle onu ben hani belirteceğim. Ondan sonra, bu perspektiften sorularımı yönelteceğimin de altını çizeyim.

Şimdi, önemli bilgiler verdiniz. Ben de yine, işte Candan Hanım gibi Malatya’daydım, deprem bölgesinde. Özellikle Malatya merkezde ve Doğanşehir’de, özellikle Doğanşehir’de ve köylerinde, köyleri tek tek dolaştık, tek tek evlere gittik. Gerçekten de insanın nefes almaktan utandığı yani bir bardak su içerken bunun suçluluğunu duyduğu manzaralara hepimiz şahit olduk. Ben, geçen hafta en son bölgedeydim yani depremin aşağı yukarı 3’üncü haftası olmasına rağmen maalesef hani biraz önce anlatılan tablonun her yerde hazır olmadığına ve vatandaşların, özellikle çocukların ve kadınların çok ciddi imkânsızlıklar içerisinde debelendiklerine şahit olduk. Hani bire bir yapabileceğimiz yardımları

kendimiz de yapmaya çalışıyoruz. Oradaki sivil toplum örgütlerine, kendi imkânlarımızı, devletin imkânlarını, ne varsa ne bulursak, hani hiç siyasi parti ya da başka bir şey ayırt etmeden herkes birbirine yardımcı oluyor. Bölgede öyle bir şey oluşmuş şu anda ve biz de elimizden geleni yaptık ancak bir gerçek var. Yani orada hâlen 1'inci ay dolmasına rağmen gerek barınma gerek hijyen gerek sağlık gerekse özellikle bugünün konusu olan işte, çocukların iyi yaşam koşulları, normal hayata dönmeleri konusunda hâlâ çok gerideyiz. Şimdi, burada ben de arkadaşlarımı tekrar etmek istemiyorum ama şeffaflığın çok önemli olduğunu ve hani bütün bakanlıkların buradaki değerli bürokratlarının verileri eğer vatandaşlarla ve kamuoyuyla sık sık güncelleyerek paylaşırlarsa, işte, az önceki sorularla ve hani bu kafadaki oluşan “acaba”larla hem eğer yanlışsa enfekte olmamış oluruz, eğer haklılık varsa da bunları gidermek anlamında yol katederiz diye düşünüyorum. Bunun için ben hani sık sık verilerin açıklanmasını, güncellenmesini, kamuoyuyla paylaşılmasını rica ediyorum veya eğer biz kaçırıyorsak bunların açıklandığı bir kaynak varsa onu da öğrenmek isteriz.

Şimdi, benim de şahsen gördüğüm örgün eğitime katılma için her şeyin tam olarak yapılamadığını, özellikle köylerdeki köy okullarının da barınma ve işte, ayakta kalmış olan yerlerde oraların barınmaya ayrıldığı için eğitimin sağlamadığını... Geçen hafta hâlen öyleydi yani bir hafta içerisinde çok büyük bir hani olağanüstü oraya bir yardım gitmediyse hâlen de bölgeden de daha dün oradaki kişisel olarak taleplerini aldığımız bazı vatandaşlara, bazı ihtiyaçlarını karşılamak üzere telefonla ben kendim konuştum. Mesela bir engelli anne 17 yaşında çocuğunu sırtına almıştı, bizi görünce işte, engelli arabasının depremde enkazda kaldığını ve hiçbir yetkiliye, kimseye ulaşamadığını Doğanşehir'in Söğüt köyünde bize söyledi. O Nahide Hanım'a biz bir şekilde yani sivil toplum örgütleri aracılığıyla işte o engelli sandalyesini ulaştırdık ama henüz... Yani bunlar münferit de olabilir ama çok da olabilir. Hani benim gördüğüm özellikle köylerde veya Doğanşehir'in merkezinin daha kenar mahallelerinde hâlen bu yardımların tam olarak ulaşmadığı şeklindeydi. Hatta hâlen dün konuştuğumda hâlâ sularının olmadığını, hâlâ özellikle temiz su konusunda çok ciddi ihtiyaç içerisinde olduklarını söylediler. Hani su, sanitasyon, bunlarla ilgili tam olarak aslında hani nasıl bir şey benimseniyor? Yani özellikle köyler için, belki merkezde ve şeyde daha fazla yol katedilmiştir; konteyner evler, çadır kentlerde falan, az önce söylediğiniz hani televizyona kadar birtakım şeyleri götürdünüz ama özellikle kırsalda neler yapılıyor? Bunu öğrenmek istiyorum.

Ve aslında uzun yıllardan beri özel gereksinimli bireylere yönelik bir istatistiğimiz tam olarak olmadığı için şimdi depremin olduğu illerde de özel gereksinimli bireylerin, çocukların sayısını tam olarak bilmediğimizi düşünüyorum. Bunlarla ilgili acaba bir istatistik var mıdır?

Yine, çocukların -az önce arkadaşlarımın da söylediği- kayda girememiş, ailesi bulunamamış çocukların, işte, birtakım yayın organlarında da hepimizi gerek yazılı gerek görsel basında kafamızda soru işaretleri oluşturdu. Bu sayıların netlik kazanmasının ben de bir kere daha altını çizmek istiyorum; çok farklı yani bakanlıkların açıkladığı sayılar ile sivil toplum örgütlerinin oralarda kendilerinin tespit ederek açıkladıkları, paylaştıkları sayılar örtüşmüyor.

Bir de televizyonlarda birtakım evler gördük yani orada kız çocuklarının ayrı, erkek çocuklarının ayrı -televizyon ismini de verebilirim ama bir ana haber bülteninde- bulundurulduğu... Daha sonra da burada, Komisyonumuzda bir milletvekili arkadaşımız -yanlış hatırlamıyorsam Başkanım- “bekleme evleri” gibi filan bir şey söylemişti. Nedir bu? Yani böyle yerler varsa daha önce neden paylaşılmamıştır? Neden kamuoyunun bundan bilgisi yoktur? Güvenlik anlamında mı bir endişe duyulmaktadır ya da neden böyle bir şey yok? Çiğdem Hanım böyle bir şeyden bahsetmişti, Bakanlığın oralarda... “O evler, o evler.” demişti, bunu tam anlayamadık. Onun için, hazır burada Bakanlıktan arkadaşlarımız varken...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tacize maruz kalmış çocukların hemen olay sonrası bekletildiği evleri gizliyoruz; onu kastetmişlerdir.

AYLİN CESUR (Isparta) – Yok, yok, o değil Başkanım. Depremi konuşmuştuk da o çocukları sormuşlardı “Neden o çocuklar televizyonda çıktı?” diye, o da “Belli bir yere gönderilmeden önce birkaç gün bekletilen evler var, biz bunu açıklamak zorunda değiliz.” demişti, kendisi Aile Bakanlığında Bakan Yardımcılığı yaptığı için öyle bir bilgi verdi. Ben bunun tam olarak içeriğini bürokratlardan bir duymak istedim, anlayamadık çünkü üzeri çok hızlı geçildi geçen toplantıda.

Yine, bu refakatsiz ve aranan çocuklar için eminim bir kayıt sistemi oluşturmuşsunuzdur ama yaş itibarıyla -az önce fotoğraflar gösterildiği filan söylendi ama- bunu anlayamayacak yaşta olan, daha küçük yaştaki çocukların ailelerini bulmak için veya ailelerin çocuklarını bulmaları için ne tür bir çalışma yapılıyor; ben bir de onu öğrenmek istiyorum.

Yine, çok kısa bir şey daha söyleyeceğim. Tam olarak kaç kayıp çocuğumuz var, bunların cinsiyet dağılımı nedir ve hangi ilden kaç ihbar alınmıştır; bu rakamları duymak istiyoruz.

Bir şey daha söyleyeceğim ve sözlerimi bitireceğim. Şimdi, kamuoyunda -benim özellikle bölgede gördüğüm tedirginlik- şu anda yapılan yardımların -aslında yardım kimden geliyorsa vatandaş çok memnun oluyor- sürekliliğinin olup olmayacağı konusunda bir endişe var, belki bunu sizin burada açıklamanız... Ne zamana kadar bu devam edecek?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu, bizim konumuzla ilgili değil Aylin Hanım; bu, başka bir konu yani çocuk konusuyla...

AYLİN CESUR (Isparta) – Hayır, böyle bir planlama bakanlıklarda var mı yani bu altı aylık mı, bir yıllık mı, ne zamana kadar, okullar yapıldı mı, nedir; bir de onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sadece kendi Bakanlıklarıyla ilgili kısmına cevap verebilirler.

AYLİN CESUR (Isparta) – Bir konuda son bir şeye daha değineceğim. Bundan sonra da kendi bölgemde ben... KYK yurtlarını ziyaret ederek başka illere giden depremzede ailelerin sorunlarını da dinledik onlara nasıl yardımcı olabiliriz diye; orada da henüz eğitime başlayamamış çocuklar vardı. Diğer illerdeki yani deprem olmayan bölgelere giden çocukların... Hatta şöyle: Bizim aracılığımızla kalınan KYK yurtlarındaki yöneticilerle iletişime geçerek hani ne yapacaklarını... “Öyle mi? Biz bilmiyoruz ki... Nereye başvuracağız?” gibi... Acaba oralara da bütün hepsine, bütün bu kalınan yerlere, kurumlara, tamamına, bakanlıklar tarafından o kişilere duyurulması amaçlı belki başka bir yöntem uygulanabilir mi? Çünkü aslında bir hizmet veriliyor, onu gördük ama odalarda kalan, tek tek ziyaret ettiğimiz kişilerin onun varlığından haberi olmadığını gördük, belki bunun bir orada kalanlara... Başka başka yerlerde de aynı şeyle karşılaştık yani tek bir yurttan değil de başka başka yerlerde. O hâlde, acaba bunun depremzede vatandaşlara duyurulmasında başka bir yöntem daha mı izlemek lazım ki haklarını ve nereden, ne yardım alabileceklerini bilsinler diye, özellikle çocukların okula başlamaları konusunda.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Tekrardan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, vekillerimiz de dile getirdi, UNICEF'in açıkladığı rakamlar doğrultusunda bu depremden etkilenen -Türkiye'de 4,5, Suriye'de de 2,5 milyon- 7 milyon çocuk var. Birçok iddia da gündeme geldi, özellikle kaçırılan çocuk iddiaları, kayıp çocuk iddiaları gibi; tabii, biz parti olarak -ki bizim partimiz aynı zamanda Çocuk Komisyonu eş sözcüsü ve aynı zamanda İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun alt komisyonu olan Çocuk Hakları Alt Komisyonunun da üyesiyim- en başından beri ısrarla şunu söylemeye çalıştık: Bu konuda eğer böyle iddialar dolaşıyorsa ilgili kurumlar toplumu, kamuoyunu ivedilikle bilgilendirmeli. Hele hele çocuk konusu böyle bir dönemde hassas bir konudur, hiç kimsenin çatışma malzemesi de yapmadan... Çünkü şunu da gördük: Bir çatışma malzemesi yapılmak istendi maalesef ama dediğimiz gibi, herkes bu hassasiyetle yaklaştığında üstesinden gelebileceğimiz bir durum olduğunu düşünüyoruz.

Tabii, bununla birlikte, yine vekillerim sordu ama gerçekten çok net cevaplar istediğimiz için ben de bazı noktaları vurgulayarak söylemek istiyorum. Güncel kayıp çocuk sayısı nedir mesela; bu kayıp çocukların yaşa, illere ve cinsiyetlere göre dağılımı ne şekildedir? Yine -özellikle de tabii Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına ilişkin bu sorularım- Bakanlığa bağlı birimlerde kalan refakatsiz çocuk sayısı tam olarak nedir; bu çocukların yaş aralıkları ve cinsiyete göre dağılımları ne şekildedir? Yine, deprem tarihi itibarıyla koruyucu aile programı kapsamında kaç başvuru yapılmıştır; yapılan başvuruların da illere göre dağılımı veri olarak mevcut mudur acaba? Koruyucu ailelere teslim edilen çocuk var mıdır deprem sonrası itibarıyla? Yine, deprem tarihi itibarıyla evlat edinme talebiyle kaç başvuru yapılmıştır; yapılan başvuruların varsa illere göre dağılımı nedir? Bir de deprem bölgesindeki toplam engelli çocuk sayısı nedir? Deprem bölgesinden diğer illere göç eden engelli çocuk sayısı veri olarak var mıdır; varsa bu çocukların yaşa, illere ve cinsiyetlere göre dağılımları ne şekildedir? Deprem bölgesinde istismara uğrayan çocuk var mı? Çünkü bu şekilde bazı bilgiler düştü basına. Yine, depremden etkilenen çocuklar için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ne tür çalışmalar yürütecektir?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ederiz.

Filiz Hanım...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

8 Mart nedeniyle konuşmalarımız olduğu için gecikerek geldim.

Hoş geldiniz.

Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığının sunumunu takip ettim...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, bütün bakanlıklara soruyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hepsine mi soracağım?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hepsine, evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman uzun...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Uzun olsun, arkadaşlar not alır, cevap verir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam, peki, hepsini çıkarayım o zaman.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sunuşu Millî Eğitim Bakanlığı yaptı ancak sorularımızı bütün bakanlıklara... Konusu itibarıyla her bakanlık mensubu arkadaşımız cevap verecek.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sunum yapmayacaklar yani soru soracağız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam.

O zaman, sunumda sanıyorum şöyle bir şey olmuş, Millî Eğitim Bakanlığının sunumunda: “Eğitim materyalleri de yeniden hazırlandı ve öğrencilere ulaştırıldı.” denilmiş. Ben üç gün önce İslâhiye’deydim, daha öncesinde de gittim ama yirmi beş gün sonra tekrar gittim ve İslâhiye’de ortaokul son sınıf öğrencileriyle görüştük, onlar “Gelecek hafta dersler başlayacak ama bizim kitabımız, defterimiz yok.” dediler.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRÎ ŞENSOY – İslâhiye’de değil mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, İslâhiye’de. İslâhiye’nin köyleri de var aynı zamanda yani Nur Dağı’nın da köyleri var biliyorsunuz, köyleri de gezdik -onların şu anda adlarını veremeyeceğim, köylerin hepsini aklımda tutamadım ama- bu öğrencilere materyaller dersler başladığında mı...

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRÎ ŞENSOY – “Üç gün önce” demiştiniz değil mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet. Bugün ne günlerden?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Çarşamba.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani bizim de deprem nedeniyle gidip gelmelerden kafamız karıştı. Hafta sonu oradaydık yani pazar günü oradaydık. Bir, bunu sormak istiyorum.

İkincisi, eğitim alan öğrencilerin 2’nci dönemde devam mecburiyeti bulunmadığını ifade ediyorsunuz. Eğitim süreci aksayan çocuklar için bu durum nasıl telafi edilecek; bunu sormak isterim.

Bakanlığınıza göre 24 okul binası yıkılırken 83 okul da ağır hasarlı; doğru, değil mi? Yani bizim aldığımız bilgiler...

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRÎ ŞENSOY – Her artışından sonra, son depremden sonra bu sayıda biraz artış oluyor Sayın Vekilim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Olabilir.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Toptan sayı bu değildir tabii ki.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRÎ ŞENSOY – Değil efendim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Olabilir.

Şimdi, Jeoloji Mühendisleri Odasının iki gün önce yayınladığı rapora göre de Türkiye genelinde 4.159 okul fay hatları üzerinde, yüksek tehlike alanları içinde bulunuyor ve imar planlarının üzerine fay hatlarının 50 metrelik sakinim koruma bantlarının işlenmediğini, bu bant içinde olan okul sayısının da 191 olduğunu tespit etmişler, iki yıldan fazla süredir bu konuda uyarıda bulunmalarına rağmen kamu otoritelerinin bu uyarıları dikkate almadıklarını vurguluyorlar. Neden dikkate alınmadı? Bir de depremden sonra sorumlu kişiler hakkında bir iç soruşturma başlatıldı mı? Bakanlık olarak bu okullar gözden geçirildi mi? Bu çalışmalar periyodik olarak kamuoyuyla neden paylaşılmıyor? Paylaşılsa ne kadar güzel olur.

Bir sorum daha: Deprem bölgelerinden 202.817 öğrencinin diğer illere nakli gerçekleştirilmiş ve Ankara 27.679 öğrenciyle nakil yapılan ilk 5 il sıralamasında -benim vekili olduğum Ankara ili- takiben, Antalya 18.922, Mersin 18.878, İstanbul 15.019, Konya ise 11.366 öğrenciyle en fazla nakil yapılan iller arasında. Şimdi, nakil gerçekleştirilmeden önce iller ve okullarda hangi çalışmalar yürütüldü? Nakil oldukları okullarda olumlu ve kapsayıcı okul ikliminin yaratılmasına ilişkin hak temelli ve çocuk odaklı sivil toplum örgütleriyle iş birliği içinde çalışılıyor mu? Hem öğretmenlere hem depremden öğrencilere hem de nakil yapılan okullarda zaten eğitimi devam eden öğrencilere yönelik hangi psikososyal eğitimler verilecek; bunu merak ediyoruz kaynaştırma anlamında.

Şimdi, tespit ettiğimiz sorunlar var ama herkesin çok fazla vaktini de almayayım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yazılı da verebilirsiniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır.

O nedenle, sadece soruları sorayım diyorum diğer bakanlıklara da ama gerçekten mesela Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında istismlarla ilgili şeyler var. Mesela Menzıl tarikatının daha yeni “Bin çocuğu evlere yerleştirdik.” şeklinde açıklamaları var yani bizler çocukları alıp da öyle istediğimiz yere yerleştirebiliyor muyuz? Ben “Çocukları aldım, şuralara yerleştirdim.” diyebilir miyim mesela? Niye devlet korumasında değil bu çocuklar da başkaları tarafından alınıp aileleri yanlarında bile olsa bir yerlere yerleştiriliyor ya da “Aileleri yanlarında olmayanlar var.” diye de iddia ediliyor; ben bunun üzerine soruyorum.

şimdi, özellikle meslektaşlarımın, avukat arkadaşların sorduğu sorular var Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının yanıtlaması talebiyle, bunları soracağım ama ondan önce, refakatsiz çocuklarla, hastanede tedavisi devam eden çocuklarla ilgili Sağlık Bakanlığıyla hangi çalışmalarını yürütüyorsunuz? Tedavisi tamamlanan çocukların kaçı ailesi ya da yakınlarıyla buluştu, kaçı kurum bakımına alındı? Hastanelerde tedavisi süren ya da kurum bakımına alınanlar arasında kimliği tespit edilemeyen kaç çocuk var? Çünkü sayılar da değişiyor biliyorsunuz. Yakınlarını depremde kaybeden çocuklar nerede barınıyorlar? Bakanlık kurumlarında koruma altına alınan kaç çocuk var? Aileleri ve yakınları tarafından aranan çocukların tümü Bakanlığınızın açıkladığı veriler içinde mi, verileri nasıl topladınız? Kimlik tespiti yapılmadan defnedilen kaç çocuk var? Hastanelerde kimliği belirlenmemiş kaç çocuk var? Bu çocukların yakınlarını tespit etmek için çalışmalarınız nelerdir? Depremde yaşamını yitirenlerden kaçı çocuk? Mülteci çocukların kayıtlarını tutuyor musunuz? Açıklanan verilerdeki çocukların tamamı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı mıdır yoksa mülteci ve sığınmacı çocuklar da bu sayıya dâhil midir? Çocuklarına ulaşmak için danışma hatlarını arayan ailelere, yakınlara sabırlı olmaları söyleniyor; çocukları bulmak için hazırlamış olduğunuz acil eylem planınızı anlatabilir misiniz? Türkiye Barolar Birliği Çocuk Hakları Merkezi, kadın ve çocuk örgütlerinden oluşacak bir heyetle sürecin tüm işleyişini iş birliği hâlinde yürütmeye dair bir kararınız var mı? Sivil toplum ne ifade ediyor Bakanlık için? Gerçekten böyle bir iş birliği çalışması –özellikle barolarla- var mı? Bakanlığınız yaptığınız ve yapacak olacağınız çalışmaların, yine, Türkiye Barolar Birliği Çocuk Hakları Merkezi, kadın örgütleri ve çocuk hakları örgütlerinden oluşacak bağımsız bir heyet tarafından denetlenmesine izin verecek mi? Çadır kentlerde Kur’an kurslarının açılmasına izin veren kurum hangi kurumdur? Depremi yaşayan çocuklara dair Diyanet İşleri Başkanlığıyla bir protokolünüz var mı? Hastanelerde tedavisi süren ya da kurum bakımına alınanlar arasında kimliği tespit edilemeyen çocukların yakınlarını bulmak için ne tür düzenlemeler mevcuttur? Bakanlığınızın danışma hatları ve 22 şubatta sunulan arama uygulaması sadece çocukların ismi, soy ismi ve kimlik numaralarıyla arama yapılmasına imkân veriyor. Birinci derece yakınlarını yitirmiş çocukların yakınları çocukları nasıl bulacaklar?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAşKANI İBRAHİM KÜRşAT ERGÜT –
Bir daha söylerseniz orayı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – şimdi, 22 şubatta sunduğunuz arama uygulaması sadece çocukların ismi, soy ismi ve kimlik numarasıyla arama yapılmasına imkân veriyor. Birinci derece yakınlarını yitirmiş çocukların yakınları çocukları nasıl bulacaklar ya da çocuklar yakınlarını nasıl bulacaklar; tersinden de sorulabilir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının olası bir deprem çocukların korunmasıyla ilgili hazırlamış olduğu bir protokol veya risk planı mevcut mudur? Bakanlık bünyesinde koruma altına alınan çocuklardan kurum dışındaki vakıf, dernek, başka oluşumların korumasına, himayesine verilen kaç çocuk bulunmaktadır? Aileleri ve yakınları tarafından aranan çocukların

tümü Bakanlığınızın açıklamış olduğu veriler içinde midir; bu veriler ne sıklıkla güncellenmekte ve kamuoyuna ne şekilde duyurulmaktadır? Aradan geçen yaklaşan bir aylık süreçte bu saydığım örgütlerle iş birliği yapılıyor mu, protokol imzalanan başka kurum var mı -yani baroların falan dışında- varsa hangi kurumlardır?

Ben bunları ayrıca çıkartıp sizlere -yani zaten bağlantılarımız var- iletebilirim de çünkü başında konuşmalarım var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bizim vasıtamızla da iletebilirsiniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sizin vasıtanızla da iletebilirim.

Son olarak, yine, İslâhiye’de “Süleymancıların” denilen kız yurdunda 4 çocuk ve 1 görevli öldü; bu önce geri alındı, “Yurt yıkılmadı.” denildi, sonra yıkıldığı açıklandı. Sorularım İçişleri Bakanlığına: Bu depremden sonra özellikle çok net görülen bir gerçek var; devletin yardım kuruluşları sistemli bir şekilde geri plana çekiliyor ve biraz tarikatlara ya da bu tarz derneklere yol açılıyor gibi görünüyor yani bu görünüm doğru mu, böyle bir şey var mı gerçekten ve bununla ilgili ne düşünüyorsunuz, ne diyorsunuz? Ben İçişleri Bakanlığı yetkilileri kim bilmiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Adı üstünde görünüm...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Emniyet Genel Müdür Yardımcısıyım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz misiniz? Ortaya hitap ediyorum gibi oldu ama.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Siz devam edin Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kime hitap ettiğimi bileyim dedim Başkan.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, bütün arkadaşlara hitap ediyorsunuz, Komisyona hitap ediyorsunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, İçişleri Bakanlığına soruyorum da o yüzden yani ona göre hazırlandık, ayrı ayrı soruyoruz. Herkes aynı şeyi dinlemesin, yorulmuşlardır konuklarımız da.

Bakanlık deprem bölgelerinde bu tarz tarikat ve cemaatlerin örgütlenmesini, çalışma yürütmesini engellemek için neler yapıyor? Diğer Bakanlıkların da eş güdümlü olarak veri sağlayıp veri girebildiği, çocukların farklı yaş ve cinsiyete göre sayılarının belirlendiği, ihtiyaçların tespiti ve giderilmesini sağlayacak kayıt sistemi oluşturdunuz mu?

Kayıp olduğu bildirilen çocuklardan kaç tanesi bulunmuş, kaç tanesi ailelerine ve yakınlarına teslim edilmiştir? Birinci derecede yakınları dışında akrabalarına teslim edilen çocukların teslimi vukuatlı aile nüfus tablosuna göre mi yapıldı yoksa beyana göre mi yapılmıştır?

Araç trafiği olan yolların, çatışma, yağma, hırsızlık ve izdiham riskinin bulunduğu hizmet birimlerinin, kaza ve yangın risklerine açık olan tüm çadırların çocuklar için güvenli hâle getirilmesi için ne gibi çalışmalar yürütüldü?

Başta istismar tedbiri olmak üzere -Komisyonumuz bu Komisyon çünkü bu, aslında bütün bakanlıklara gerçekten sormamız gereken bir soru- bu alanlarda çocukların yararı açısından hangi güvenlik tedbirleri alındı?

Depremden etkilenen, kendisi ve yakınları hastanelerde tedavi gören, bununla birlikte hastanelerde, kimsesizler mezarlıklarında ve ihbar gelen her yerde çocuklarını arayan ailelerin sürecini kolaylaştıran ve şehir şehir dolaşarak aramalarını gerektirmeyecek tüm bilgilere bulundukları yerden ulaşabilecekleri destek primleri oluşturuldu mu?

Kayıp çocukların bulunabilmesi hakkında hangi çalışmalar yürütülüyor? Bugüne kadar tarafınızca kaydedilen -bu tekrar oldu galiba- kaç kayıp çocuk bulunuyor?

Depremden etkilenen geçici koruma statüsüne sahip, kimlik kartı olmayan göçmen mülteci çocukların durumu hakkında hangi çalışmalar yürütülmekte?

Depremden sonra refakatsiz kalan tüm çocukların titizlikle takip edilmesi, örneğin çocuk ticareti gibi ağır çocuk hakları ihlallerinin önüne geçmek için hangi adımları attınız?

Hayatını kaybeden ve deprem sonrasında refakatsiz kalan mülteci çocukların sayısı nedir?

Afet sonrasında mültecilere yönelik ön yargı ve ayrımcılığın artışından dolayı toplumsal hayatta kapsayıcılığın garanti altına alınması için hangi çalışmaları yürütüyorsunuz? Çünkü ben de maalesef birine tanık oldum, yine “O da Suriyeli.” diye düşünülerek şiddete uğrayan insanlar vardı. Onun dışında, yine “Hırsızlık yapıyor.” denilerek öldürülen bir vatandaş oldu Hatay’da. Onun ailesini ziyarete gittik. Gerçekten dramatik şeyler de oldu, sadece depremi yaşamadık, arkasından bunlar da yaşandı. Bunun için tabii ki ırkçı söylemlerin çok büyük etkisi vardı. Bunu önlemek için, bununla ilgili ne yaptığınızı sormak istedim.

Deprem bölgesinde -son olarak- bulunan veya bakım verenleriyle farklı illere göç etmek durumunda kalan kaç mülteci çocuk bulunuyor?

Adalet Bakanlığından yetkilimiz var mı acaba?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Adli tıptan var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Şimdi, bir de cezaevi sorunu var, tabii Adalet Bakanlığı söz konusu olunca. Hapishanelerdeki çocuklar depremin etkilerini daha farklı yaşıyorlar; kapalı kurumda bırakılmış olmak, istediği zaman çıkamayacağını bilmek, yeniden deprem olma ihtimalini düşünmek ya da yakınlarını kaybetmiş olmak... Onların gerçekten psikososyal desteğe de çok fazla ihtiyaçları var. Bununla ilgili gönüllü uzmanlar, üniversiteler, STK’ler ve meslek odalarıyla iş birliği yapıp kriz masaları aslında oluşturulmalıydı. Böyle kriz masaları oluşturuldu mu hapishanelerdeki çocuklar için?

Deprem nedeniyle korunma ihtiyacı ortaya çıkan çocuklar Aile, Sosyal Hizmetler Bakanlığına bildirildi mi?

Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma, üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerini toplu olarak kullandırma, haftalık telefonla ve hatta görüntülü görüşme sayı ve süresini arttırma, kurum içinde nezaret olmaksızın aile görüşmesi yaptırma gibi ödüllendirmeye yönelik uygulama olanaklarından çocuklar yararlanabiliyorlar mı?

Hatay Çocuk Hapishanesindeki 163 çocuğun Samsun Kavak Çocuk Hapishanesine sevk edildiğini öğrenmiştik oradayken. Çocukları fiziksel açıdan güvenli bölgeye alarak aynı zamanda ailelerinden de uzak kalmalarına neden olmuş oluyoruz. Bu durumda yapılması gereken gerçekten çocukları tahliye etmek ve yakınlarına ulaştırmak değil mi? En azından ülkede birçok saçma sapan yerde kullanılan elektronik kelepçe dahi uygulanabilir ki bunlar çocuk yani denetimli olabilir, evlerinde ev hapsi şeklinde olabilir ama sonuçta bu çocuklar da depremlerde çocuklar. O yüzden bununla ilgili herhangi bir şey var mı ya da neden ailelerine yakın yerlere nakledilmedi bu çocuklar? Bunlar nakledilirken ailelerine bilgi verildi mi mesela? Yas tutma hakkı tanındı mı bu çocuklara? Herkesin yas tutma hakkı var ki aslında ülkede daha o noktaya gelemedik maalesef. Sevk sırasında psikososyal destek sunabilecek bir uzman çocuklara eşlik etti mi ya da çocukların tahliyelerine şu anda da yönelik yürütülen bir çalışma var mı?

Anneleriyle birlikte hapisnede tutulan çocukların yüksek yararı için anne mahpusların yine ev hapsi gibi hapisane dışı çözümlerle tahliye edilmesi düşünülüyor mu ya da bu çocuklar için şimdiye kadar hangi önlemler alındı? Bu genel bir soru, depremlerle alakalı değil “anneleriyle birlikte kalanlar” diye kastettiğimiz çocuklar.

Depremden zarar gören kurum, personel ve uzman sayısının fazla olması hâlinde çocuklara yönelik hizmetlerin aksamaması için ek görevlendirmeler yapıldı mı ya da bu personelin doğrudan çocuklarla iletişim kurduğu dikkate alınınca bu personele de psikososyal destek sağlandı mı?

Son olarak Sağlık Bakanlığı... Şimdi, dün bir arama kurtarma gönüllüsünün tanıklığıyla deprem sırasında Hatay Özel Defne Hastanesinin yoğun bakımında 1’i bebek 14 hastanın öldüğünü öğrendik, daha doğrusu ölüme terk edildiğini aslında. Tabii ki tam bir teyakkuz hâli olabilir, bunlar olabilir ama jeneratörün devreye girmemesi nedeniyle tedavi altındaki 7 bebeğin yaşamını kaybettiği öne sürüldü. Kayıtlarınıza göre depremlerden sonra kaç çocuk hayatını kaybetti?

Bu arada, Maraş’taki Sular Akademisi Hastanesiyle ilgili olarak bu...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ölüme terkedildiği tabirini düzeltelim lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yok efendim, düzeltmeyeceğim, hiç düzeltmeyeceğim. Yani ben Meclis kürsüsünden de söyledim, şu dönemde dilimin ne kadar temiz bir dil olduğunu bilirsiniz ama kullanabildiğim en temiz dil bu, bu şekilde kullanmaya devam edeceğim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu bir hüküm Filiz Hanım. Yani sizin dilinizin temizliğini biliyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ona siz “Başka türlü düşünüyoruz.” dersiniz, ben bu şekilde ifade ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani bu araştırılıp incelenip karar verilmesi gereken bir hüküm.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Zaten şunu da söyledim: Yani büyük bir teyakkuz hâli, o anda gerçekten neler olduğunu tam olarak bilmiyoruz ama...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani daha sonra söyledikleriniz de onu izah ediyor zaten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – O zaman siz müdahale etmeyin lütfen.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, ben ona dikkat çekmek istedim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – O zaman müdahale yani...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, ben lafımı... Ne söylüyorsam onunla bağlayım kendim ve onları söyledim. Yani bir hastanede çocuklar, şeyler kalıyor, demek ki bir acil durum planı yok, acil durum planı olmayan yerde de ölüme terk etmek söz konusu olur.

İkincisinde jeneratör devreye girmiyor, jeneratör devreye girmediğinde 7 bebek yaşamını kaybediyor. E, o zaman da ne diyebilirim ben buna? Kusura bakmayın, katliam demediğime şükredelim yani.

Hastanelerde tedavisi devam eden kaç çocuk vardır? Tedavisi süren çocukların kaç başka şehirlerdeki hastanelere sevk edilmiştir? Çocukların sevk edildiği şehirler, hastaneler hangileridir? Deprem bölgelerindeki hangi hastanelerde kaç çocuk tedavi görmektedir?

Deprem bölgesindeki çocukların barınma, beslenme, hijyen ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığını nasıl denetliyorsunuz? Özellikle temiz su ihtiyacı hâlen çok büyük bir sorun. İshal vakaları arttı, salgın hastalıklar yaşanmasının muhtemel olduğu her gün gündeme getiriliyor. Deprem

bölgelerinde bunun önlenmesi için hangi çalışmaları yürütüyorsunuz ve güvenli şebeke suyunun sağlanması için hangi çalışmaları yürütüyorsunuz? Zaman zaman Bakanın açıklamaları oluyor, biz de takip ediyoruz ama yani bu dönemde en azından kamuoyuna en fazla bilgi veren Bakanlık olduğunu düşünüyorum.

Çocukların yaş ve gelişimsel özellikleri, engelli ile nadir veya süregelen hastalığı olanların özgün ihtiyaçları dikkate alınarak yeterli, besleyici gıda ve temiz suya erişimini nasıl sağlıyorsunuz? Bu arada, Bakanlığınıza, Sayın Bakan Yardımcısına da iletmıştim, akülü engelli sandalyelerine de çok ihtiyaç var bölgede, bu illa çocuklar için değil, çocuğu taşımak daha kolay ama gerçekten erişkin insanlar bunu bizden talep ediyorlar. Çünkü ailede mesela erkek kalmamış, Antep'te 1 yaşlı anne, 40 küsur yaşındaki oğlunu o sandalyeyle itmek zorunda kalarak şey yapıyor. Ve ben kaç gündür bu sandalyeyi bulmaya çalışıyorum çünkü bunlar gerçekten maliyetli işler siz de biliyorsunuz yani bunu da gözetirseniz çok memnun oluruz özellikle akülü engelli sandalyeleri.

Doğu Pediatri Derneği, uyuz vakalarının tedbir alınmaması durumunda özellikle çadır kentlerdeki kötü şartlarla birlikte artabileceğini söyledi. Depremde çocukların yoğun bulunduğu ortamlarda çocuk hekimi, psikolog, psikiyatri uzmanı, sosyal hizmet uzmanının bulunduğu çocuk rehabilitasyon destek birimleri oluşturulmasının gerekli olduğu her seferinde ifade ediliyor; bu konudaki iş birlikleriniz nelerdir?

Deprem bölgesindeki çocukların insan haklarını ve üstün yararlarını temel alacak ve bilimsel pedagojik yaklaşımı benimseyecek şekilde desteklenmesi için hangi çalışmaları yapıyorsunuz? Birinci basamak ve koruyucu sağlık hizmetleri öncelikli, aşılamanın başlaması gerekiyor hem toplu yaşam hem de çocukların aşılama hakkındaki planlamalarınız nelerdir? Deprem yaşanan bölgede son verilere göre, 214 binden fazla gebe kadın var; gebelerde folik aside ulaşamamakla ilgili sorunlar yaşanıyor. Var mı böyle sorunlar?

SAĞLIK BAKANLIĞI KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HASTA, ÇALIŞAN HAKLARI VE GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANI FATİMA ŞAHİN – Hayır, öyle bir sorun yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Herkes ulaştı mı, biliyor musunuz? Saydınız mı tek tek?

SAĞLIK BAKANLIĞI KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HASTA, ÇALIŞAN HAKLARI VE GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANI FATİMA ŞAHİN – Yani şöyle söyleyeyim, orada sahada... Özur dilerim...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Daha sonra cevap verirsiniz siz.

Filiz Hanım, devam edin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Doğum hizmetlerinin özellikli planlanması, acilen tetanos aşısı sevkياتının yapılması ve doğum için başvurulabilecek merkezlerin günlük olarak kamuoyuna duyurulması gerektiği ilgili kurumlar tarafından sürekli dile getiriliyor; bu konularda yürüttüğünüz çalışmalar nelerdir? Deprem bölgesine bugüne kadar kaç kadın doğum uzmanı ve ebe yönlendirilmiştir?

Sabırınız için tekrar teşekkür ederim ama sanıyorum bütün bu soruların cevaplarını tüm kamuoyu da bekliyor, sadece ben beklemiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım teşekkür ediyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Esasen sorduğunuz soruların yarısından fazlası daha önce milletvekili arkadaşlarımız tarafından soruldu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben onu takip ederek özellikle sordum, zannetmiyorum, öyle miydi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Öyleydi, önemli değil ama güzel bir hazırlıktı, ben teşekkür ederim Komisyonumuz adına.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sağ olun.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Başka söz isteyen?

Buyurun Sayın Hakverdi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Başka bir Komisyon çalışması sebebiyle geç kaldım -neler konuşuldu- tekrara düşebilirim ama çok kısa konuşacağım. Belki de soruldu ama...

Öncelikle bürokrat arkadaşların hepsine de ayrı ayrı hoş geldiniz diyorum. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak “Depremde kaybolan ve refakatsiz kalan çocukların takibi” adı altında bir komisyon kurduk, depremin ilk günlerinde. Bu komisyona dair bir çalışmamız var. Şu süreci kısaca sizlerle paylaşmak istiyorum, yaşadığımız sorunlarla ilgili: Tabii ki çok ciddi bilgi kirliliği fazlalığı vardı, ulaşmak zordu, hâlâ can derdindeydi insanlar ve mümkün olduğu kadar bir WhatsApp hattı, iletişim hattı ve sosyal medya ağından kayıp çocuklara ulaşmaya çalıştık. Onun dışında, sosyal medya taraması yaptık, gerçekliğini teyit ettik ve gerçek olup olmadığını -birebir ilişki kurup aileyle, yakınıyla- teyit ettikten ve olayı öğrendikten sonra ciddi bir liste yaptık. Toplamda 125 ihbarı birebir değerlendirdik ve bu değerlendirdiklerimizden daha sonra bulunanlar oldu, yaşayanlar oldu.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu listeyi paylaştınız değil mi?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Onu anlatacağım, maalesef bir muhatap bulamadık; onu paylaşmak istiyorum burada.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sonrasında yitirdiklerimiz oldu, sağ salim ulaştıklarımız oldu ama 81 kişinin hâlâ kaybolduğu bizde tespitli. Şimdi bunu ne yapacağız yani? Mesela bunu, bizdeki kayıpları kiminle paylaşacağız, kiminle teyit edeceğiz? Sizde var mı, yok mu? Siz de arıyor musunuz, bu bilgi size geldi mi? Ya, “Aa, biz bulduk, siz bulamadınız...”

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, geçen hafta pazartesi günü Bakanlığımızın açıkladığı rakamlarda 82 kayıp vardı bildiğim kadarıyla.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet, hâlâ devam ediyor. Şimdi ama şöyle bir şey var, sıkıntı şu: Biz bir çalışma yaptık, ciddi veriler topladık, fotoğrafladık, savcılarla görüştük, DNA testi yapanlarla...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bunu Aile Bakanlığıyla, İçişleri Bakanlığıyla, bölgedeki her valilikle...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama işte, dert ne, biliyor musunuz? Dert şu: Biz Hatay Valisine gittik, Hatay Valisi rakam bilmiyordu, bir on gün önce “Rakam bilmiyorum ben, Bakanlıkta vardır.” dedi. Aile Bakanımıza hem kendi şahsi makamlarımızdan hem de beşten sonra Meclisin resmî kayıtlarından ulaşmak istedik, olmadı, yazılı görüşmek istedik, ya, şunları bir soralım ya. Ne yaptınız? Elinizde ne var, ne yok, ne yapıyorsunuz? Kim var? Paylaşmadılar bizimle. Boş verin paylaşmayı, randevu vermediler ya.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, kamuoyuyla paylaşıldı o bilgiler.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ya, olmaz, kamuoyuyla kişisel bilgileri paylaşmıyorsunuz Başkanım. Yani kamuoyunda “Şu kayıp, bu kayıp...” öyle bir paylaşım yok. Bakın, dedik ki ya şunları bir örtüştürelim, muhatap bulamadık, Bakan Hanım bize dönmedi.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hani, isim isim örtüştürelim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ya, bir bakalım yani çalışmaları karşılaştıralım. Dönmedi, yüzümüze bakmadı, Bakanlığa gittik, muhatap bulamadık. Hastaneleri dolaşıyoruz, ya, acılı aileler de hastaneleri dolaşıyor, bir merkezî kayıt yoktu burada. Yani “Sağlık Bakanlığında bir merkezî kaydınız var mı?” dediğimizde “Ya, 184 var ya.” denildi bize.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Neyse, siz...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, hayır ama... Ya, şöyle bir dönemde bence dinlemeniz lazımdı. Şimdi kamuoyunda bir sürü refakatsiz çocuk konuşuldu. Ya, ayağa kalktı millet, bir hassasiyet var; ya, bu konuda bir güven problemimiz var. Güven problemimiz var; bakın, bakanlıklara karşı, işte, cemaatle yapılan sözleşmelere karşı, o çocukların teslim edilmesine karşı güven problemimiz var. Devlet varken cemaat kim? Kim yani cemaat? Devlet var ve denetlenebilir bir devlet olması gerekirken bizim bu kaygılarımızı giderecek ortaklaşma çabamızın önüne geçildi, yapılmadı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Anlaşıldı.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ha, tekrara düşmüş olabilirim, hepinizden özür dilerim ama ciddi bir çalışmamızı ortaklaştıracak muhatap yoktu.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şöyle özetleyelim mi: Yani sizin elinizde kayıp çocuklarla ilgili bilgiler var.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet, aileleriyle konuştuk.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bunu devletten herhangi biriyle paylaşamadınız mı?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet, paylaşamadık, muhatap bulamadık, dönüş olmadı; bu çok acı bir şey.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sayın Milletvekilim, bu mümkün değil.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama oldu, ben yaşadığımı anlatıyorum.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yaşadığımı anlatıyor Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, şöyle...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ben yaşadığımı anlatıyorum ya. Bir şey yapmaya çalıştık, iyi niyetle yapmaya çalıştık, olmadı Başkanım.

Başka bir şey söyleyeceğim. Şimdi, şunu düşünün, bugün basında doğru yanlış tartışılır ama işte, Adıyaman’da bir cemaatte bin çocuk...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O bilgileri bugün burada arkadaşlarımız alsınlar.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle, şöyle söyleyeyim: Yani şimdi düşünsenize...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bakın, ne diyorum...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çocuklar aileleriyle mi, değil mi; bilmediğimiz bir cemaate teslim mi edildi? Devlet var ya, devlet var, cemaat kim ya? Anlatabildim mi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Elbette öyledir, devlet var.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi, böyle olunca evladını arayan, on altı aylık bebeğini arayan baba bize ulaştı, dedi ki: “Ya, benim yavrum acaba orada olabilir mi?” Ya, niye yavrusunu televizyondan, cemaatten, şuradan buradan arasın ya? Devlet nerede? Devlet var ya. Gidecek...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Siz bu bilgileri...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle bir hassasiyet var, çok özür dilerim. Bakın, aile olarak şu hakkım: Bir kaybını, yakınına, evladını arayan bir aile hastane hastane dolaştırılmaz, Sağlık Bakanlığının ilgili birimine yönlendirilir. “Telefonda 184’e yönlendirin.” Başka muhatap yoktu, bu yaşatılmamalıydı; evladını arayan ailelere bu yaşatılmamalıydı. Merkezî bir kayıt sistemi hem Aile Bakanlığında hem Sağlık Bakanlığında oluşturulmalı, kapı kapı, hastane kapılarında bu aileler çocuklarını aramamalıydı. Çabamız buydu, karşılık görmedik.

Tekrara düşüysem hepinizden de özür dilerim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, şimdi ben de yıllarca devlette görev yapmış biri olarak bu söyledüğünüzün mümkün olmadığını biliyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakanlık da belki bize böyle baktı, muhatap almadı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, hayır, şöyle: Muhatap almama değil, bütün müracaatları alır, kabul eder devlet. Ancak devlet bir şeyi yapmaz, siz sanki ona yeltenmişsiniz; devlet şerik kabul etmez, kendi işini başkasına yaptırmaz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bence de öyle olmalı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Devlet kendi işine hiç kimseyi ortak etmez, kendi yapar, bir yerde devlet varsa. Zannediyorum, siz...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Devletin idarecileri yapamadı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, öyle değil. Bu müracaat yeri... Sayın Milletvekilim, gayretinizi, çabanızı takdir ediyorum, tebrik ediyorum ama bu tür müracaatları kaymakamlıklar alır, her daire alır yani devletin vatandaşla temas eden en kılcal birimine dahi müracaat edilmiş olur. Bir yere müracaat edildiğinde devlete müracaat edilmiş olur.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başkanım, soralım, Adli Tipta yetkililer var, Adli Tıp merkezî bir kayıt oluşturdu mu DNA testinde?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ha, şimdi onlar ayrı bir şey.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Soralım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bakın, şimdi, siz şöyle dediniz: “Hatay Valisine vardık, istatistikler var mı?” Hatay Valisinin elinde istatistik olmaz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İstatistik demiyorum, kayıp listesi arayanlar...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O liste olmaz onda, o ayrı bir birimin görevidir. Hatay Valisine bir gün süre verirsiniz, o listeyi sizinle görüşür, konuşur.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunun için cevap verir ama “Onu vermedi.” diyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, cevabı verir, öyle değil.

ARZU AYDIN (Bolu) – Ama deprem bölgesi yani Vali Bey şu anda...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Öyle değil, orada başka bir şey olmuş.

Bakın, ben şöyle sorayım Sayın Milletvekilim: Siz herhangi bir kayıp müracaatını herhangi bir devlet birimine yaptınız, kabul edilmedi; böyle diyebilir miyiz?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayır, onu demedim Başkanım, öyle değil.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam, benim dediğim o, yani böyle anlaşılmasın bu.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın Başkanım, biz kayıp müracaatı yaptık da muhatap bulamadık değil.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ama siz bu konuyu istişare için...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet, bütün ailelerle özellikle hani teyitli ailelerle bilerek, bilgi kirliliği...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sosyal medya taramasını yaptık, WhatsApp hattımızdan gelen ve yakınlarını arayanlarla iletişim bilgileri, olay akışı, hepsini raporladık, bakın duruyor mesela.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam, bu raporu da paylaşabilirsiniz devletle.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başsavcısıyla görüştük, DNA durumlarınız nedir...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hepsiyle görüşmüşsünüz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sonra gittik, dedik ki Aile Bakanına: Sizinle görüşmek istiyoruz, elimizde topladığımız şeyler var, sizinle paylaşalım, bir örtüştürelim bunları.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, Aile Bakanıyla görüşme ayrı bir konu yani onu başka bir zeminde konuşalım, bu şeyde değil.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sağlık Bakanlığında da özel kalem aradık, merkezi kaydınız var mı dedik, hayır hastanelerde...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, arkadaşlar...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Merkezileştirilmediği için aileler, yakınlarını arayanlar kapı kapı, hastane hastane dolaşmak zorunda kalıyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ya, milletvekilinin ulaşamadığına zaten...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, o ayrı bir şey. Bakana ulaşamama konusunu ayrıca görüşelim ama ...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, hayır, bilgiye ulaşamadığı yerde...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bilgiye de belli bir prosedürle ulaşılır Candan Hanım yani.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Milletvekilleri prosedüre uyuyor zaten Sayın Başkan.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, arkadaşlarımıza şöyle bakalım: İçişleri Bakanlığımızdan mı başlayalım?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Başkanım, ben Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili kısımları cevaplayabilir miyim?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun o zaman, tamam, size bırakalım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Teşekkür ediyorum öncelikle.

Şimdi, bir Sayın Vekilimiz özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci sayısı ile ilgili... Deprem bölgesinde 7.992 öğrencimiz var, nakil giden 291 öğrenci var bu bölgeden diğer illere ve 41 çadıra da geri kalan öğrencilerimize bu hizmet veriliyor, öncelikle bunu belirtmek istiyorum. Bir de kayıp çocuk olarak söylendi diğer tarafta, diğer illere gidenlerde. Şimdi bizim 71 ile giden yerlerdeki...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ben onun için İçişleriyle başlayalım dedim, müsaade ederseniz Sayın Bakanım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Öğrenci olarak söyleyeceğim ben, öğrencimiz açısından söyleyeceğim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Kayıp bilgisi...

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Yok, bizde yok.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – İçişlerinde var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Ama annesi, babası vefat edip de diğer illerde pansiyonlara yatırdığımız, pansiyonlarda kalan, eğitime devam eden çocuklarımız var yani öyle çocuklarımız var şu anda. Bir de şimdi şu var...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Onlar kayıp değil, ailesiz diyelim. Ailesini kaybetmiş, ailesi var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Evet, öyle diyelim, onlar var, o öğrencilerimiz var. Şimdi...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yakınlarının yanında mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Pansiyonlarımızda kalan, bizim pansiyonlarımızda kalıyor. Bizim yatılı okullarımız, pansiyonlarımız var yani yatılı bölge okullarımız, pansiyonlarımız. Örneğin Anadolu lisesi var, pansiyonu var; fen lisesi var, pansiyonu var, bu pansiyonlarda kalan öğrencilerimiz var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Siz pansiyonlarımızda kalan öğrencileri, ailesiz öğrencileri herhangi bir yere teslim ettiniz mi? O Aile Bakanlığının yetkisi değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Hayır efendim, kesinlikle öyle bir şey yok.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Onlar teslim edilmemiş çocuklar mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Yani şimdi bunların yakınları var ama çocukları biz pansiyonlara almışız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yakınları haberdar konudan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Tabii, tabii herkes haberdar.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Şimdi efendim, binaları ayakta olsa bile 4 ilimizde Malatya’da, Kahramanmaraş’ta, Hatay’da, Adıyaman’da bu illerimizde biz çocuklarımızı bina içerisine sokmuyoruz kesinlikle. Onlara verdiğimiz tüm kursları, tüm eğitimleri kendilerine yakın yerdeki çadır kentlerde açtığımız çadır sınıflarımızda yapıyoruz yani oraya kesinlikle herhangi bir öğrenci sokmuyoruz.

Şimdi, kaynak konusundan bahsetti Sayın Vekilimiz. Evet, İslâhiye’de, o bölgede başlangıçta bir sıkıntı vardı, nedeni de şuydu: Okulların ne zaman başlayacağıyla ilgili bir belirsizlik olduğu için depolarda kitap vardı, pazar günü akşamı itibarıyla bütün kitaplar dağıtıldı, şu anda yüzde 10 fazla kitap da depolarımızda var. Her bir ilimize bir daire başkanı arkadaşımızı gönderdik, tüm çocuklarımız aldı, dediğim gibi 310 bin civarında fazla kitabımız, setimiz de şu anda duruyor.

Şimdi, bazı yerlerde okullarımız geç başlayacak. Biz bunun çok fazla problem edilmemesini düşünüyoruz çünkü yazın takviye edeceğiz. Bizim yaz okullarımız var, yazın vermiş olduğumuz eğitimlerimiz var. Ne kadarlık bir kaybı varsa bu çocuğu yazın bir şekilde telafi edeceğiz yani yaz okullarımızla bunu kapatacağız.

AYLİN CESUR (Isparta) – Kırsal için mi özellikle?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Bütün hepsi için.

Şimdi, Sayın Vekilim demişti ki: “Köylerde, kırsal kesimlerde var.” Bu hafta itibarıyla taşınmalı eğitim verdiğimiz bizim bir eğitim yöntemimiz var, öğrencileri civarında okulu yoksa alıp getiriyoruz. Tüm köylerimizde, kırsalda çocuklarımızı alacağız, merkezdeki, çadırlarımızdaki eğitim yerlerine taşıyacağız. Bunun da kararnamesi çıkmıştı zaten, taşınmalı eğitim kapsamına aldık. Yani bu hafta itibarıyla muhtemelen eğitime erişmek isteyip de erişemeyen öğrencimiz kalmayacak.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çok affedersiniz. Diğer illere giden depremzede çocuklar kaynaklara nasıl erişebilecek?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Kitaplara mı efendim?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kitaplara.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Onların hepsine biz teker teker dağıttık. Özellikle ilçe müdürlerimiz, il müdürlerimizdeki...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Okula başlamayan çocuklarımız var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Onlara da verdik.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani, tabiri caizse, okulu bitirmiş, üniversite sınavına hazırlanan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Onu Sayın Vekilim şöyle yaptık: Geçen hafta itibarıyla her ilden bir şube müdürünü, ilçeden şube müdürünü öğretmenlerine, KYK’lerine gönderdik, dedik ki: Bakın, böyle böyle bir eğitim hakkınız var. Onların kayıtlarını direkt yerinde yapıyoruz şu anda. Öğretmenevinde, pansiyonda ve KYK’de kalanlara yani biz gelmelerini beklemedik. Şu anda yanlarına gittik, direkt orada kayıt yapıyoruz, dedik ki: “Şu okula gidebilirsin ya da bu okula gidebilirsin. Nasıl gideceksin? Seni biz taşıyacağız dedik. Onları da taşınmalı eğitim kapsamına aldık.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Üniversiteye hazırlanan çocuklar peki?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Şimdi, efendim, onlarla ilgili asıl büyük çalışmamız o zaten bizim. Şu anda 71 ilde olup da bu okullarda yani KYK’de kalıp okula gitmiyor mesela çocuk. Orada onunla ilgili özel kurs açtık DYK’ler için yani KYK binasının içerisinde bir sınıfımız var, destekleme yetiştirme kursu açtık. Eğer gidiyorsa okula zaten o okulda açılan o kurstan otomatikman faydalaniyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Mezuna kalanlar var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Şimdi, şöyle diyeyim, onlar için de var. Mezuna kalanlardan dışarı gidenler varsa halk eğitim merkezlerimiz var bizim, örgün eğitim çağının dışına çıkan çocuklar için orada da destekleme yetiştirme kurslarımız var. Halk eğitim merkezlerimize direkt o çocukları aldık şu anda. Yani “Ben bir sınava hazırlanıyorum.” diyerek de başka bir ile gitmiş olan kimsenin herhangi bir şekilde bir imkândan faydalanmama durumu söz konusu değil. Örgün eğitim çağındaysa ilk, orta, lisede; dışındaysa halk eğitim merkezinin içerisindeki destekleme yetiştirme kurslarında bu eğitimi alıyorlar.

Bir konu daha vardı, Çankaya bölgesi için söylendi, özellikle buraya çok fazla öğrenci geldiğiyle ilgili. Evet, Ankara’da en fazla Çankaya aldı, en fazla da Mamak’ta var, hepsi var Sayın Vekilim bizde. Yani Ankara’ya baktığımız zaman en fazla Çankaya’da var, ondan sonra Keçiören’de var, devam ettiğimizde, Sincan’da var, Yenimahalle’de var, Mamak aslında o kadar fazla değil, diğerlerine nazaran biraz daha düşük. Orada da şöyle yaptık: Sınıflarımızın ve okullarımızın kontenjan kapasitelerini arttırdık. Diyelim ki benim Anadolu lisem eğer Çankaya’da işte 150 öğrenci alıyorsa kapasiteyi 250’ye çıkardık, deprem bölgesinin dışından gelenlerle ilgili. Ne oldu? Sınıflarımız biraz kalabalık oldu ya da sınıf olarak kullanmadığımız mekânlar vardı, onları tekrar sınıfa dönüştürdük çünkü bu geçici bir süre yani haziran ayına kadar olacak olan bir süre. Biz burada kontenjanları arttırarak bu sorunu çözdük yani kapalı spor sorunu vardı, sınıflar hâline dönüştürdük. Bir şekilde nakil olarak 71 ile giden 217 bin öğrencimiz nereyi istiyorsa hatta sınavlı okulsu orada şöyle bir kolaylık da gösterdik, diyelim ki puanı 410 ama gidecek olduğu okul 420 ise 5-10 puan yüzünden öğrencimizi mağdur etmedik, aldık onu da içeri. Sonuçta o bir şekilde orada özel öğrenci konumunda, neticede bittiği zaman tekrar geri dönüş yapacak. Bu şekilde eğer herhangi bir mağduriyet olan bir yer varsa biz özellikle “MEBİM” dediğimiz bizim iletişim sayfamızda diyoruz ki: Başvurun, yerleştirelim sizi. Bize Sayın Vekillerimizden geliyor “Şu çocuk kaldı.” diyor, yerleştiriyoruz. “Öbür yurda alır mısın?” bunu da yapıyoruz. Eğer sizlerde de bu şekilde talepler varsa çok rahatlıkla bize söyleyebilirsiniz. Biz Bakanlık olarak tüm imkânlarımızı açtık.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir öneri...

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Tabii ki Sayın Vekilim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şimdi, o bölgenin dışında buraya göç edenler gibi yani aileleri ziyaret ediyoruz, 5 aile birlikte kalıyor yani öyle şeyler var. Tabii ki çocuklar da oluyor, ne ders çalışma ortamı var, ne bir şey yani biraz daha bu ortamları da sağlayabilecek mekânlar olamaz mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Bakanlık olarak yani biz onu pansiyonlarımızda ama işte...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, yok, hayır, çocuklarımızı yatılı okula almaktan bahsetmiyorum, gündüz en azından bu çocukların, ne bileyim, hem bir arada olabilecekleri, daha eğlenerek ya da birbirlerinden güç alarak çalışabilecekleri...

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Okullar dışındaki mekânları mı diyorsunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Okul dışındakiler.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Tamam, çalışalım Sayın Vekilim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Oradan da mesela taşınmalı bir şekilde...

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Biz tabii ki...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Çünkü bu çok kısa sürecek bir şey değil ama hazirana kadar da sürecek.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Vekilim, tabii ki, çok teşekkür ederim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yoksulu, daha doğrusu, “yoksul” derken zengin olanı da yoksul şu anda yani orta sınıfı da her şeyini kaybetmiş durumda.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu, illerde yapılıyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Tabii, şöyle düşündük: İlk etapta çocuklarımızı eğitim-öğretim ortamlarına alalım, bunu sağladık; şimdi, o çocuklardan BİLSEM’lere gitmek isteyen, Bilim ve Sanat Merkezlerine gitmek isteyenler, etkinliklere gitmek isteyenler varsa onları da alıyoruz yani orada herhangi bir sınırlamamız, herhangi bir çizgimiz falan yok. Yani Millî Eğitim Bakanlığı olarak ben özellikle şunu çok rahatlıkla söyleyebilirim: Bakanlığın tüm kapasitesini yani buradaki tüm deneyimini, çocukların eğitime erişmesi adına tam anlamıyla kullanıyoruz. Şunu da özellikle belirtmek istiyorum: “Sınavlara hazırlanan çocukların mağduriyeti” denen bir şey kesinlikle söz konusu değil, en fazla imkânları da onlara veriyoruz; 26 milyon kitabı bastık yeni baştan, bunları verdik ve her çocuğa ortalama 12-13 tane de “yardımcı kaynak” dediğimiz hazırlık kitaplarını bastık. Şimdi, bu, benim özel ilgi alanım, o birim bana bağlı, orayı aşırı derecede besliyoruz şu anda. Yani inanın, bir çadırda 4 öğrenci var, bazen 5 öğretmenin olduğu ortam var şu anda deprem bölgesinde; birebir, en iyi, akademik anlamda en güçlü öğretmenlerden ders alıyorlar; aksi takdirde bu, bizim için de çok üzücü bir durum olurdu, orada içimiz gerçekten çok müsterih, bunu belirtmek istiyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu şehirde özellikle ya da Mersin’de, başka yerlerde... Yani ne bileyim, mesela, İstanbul’da gerçekten belediyelerin açtığı güzel yerler vardı, yirmi dört saat internet hizmeti veriliyor, sabaha kadar kalabiliyor öğrenciler orada.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Biz diğer bakanlıklarla da bir çalışalım yani yapabileceğimiz ne varsa bir bakalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani, vallahi, yüz yüze müzakereyle ancak çözebiliyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Doğru söylüyorsunuz. Bu dediğinize valiliklerin pek çoğunda rastladım ben; Konya’da rastladım, Niğde’de, Nevşehir’de rastladım, Aksaray’da keza rastladım. Depremzede olan, gelen çocuklara -bu deprem bölgesinde de yapılabilir- sosyal alanlar, çocukların vakit geçireceği, bilgisayar oyunları, spor oyunları, ders dışı...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Dışarıda ders çalışabilecekleri yani o kalabalık eve gitmeyip de “Çocuklar siz burada da çalışabilirsiniz, sonra da biz sizi taşıyacağız evlerinize.” diyen bir sistemden bahsediyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Çalışalım, onu özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığıyla falan da çalışalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sayın Bakan, teşekkür ederiz.

AYLİN CESUR (Isparta) – Bir şey eklemek istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Online eğitim gören, üniversitede okuyan ama depremzede olup başka illere giden çocuklardan çok fazla “İşte, bilgisayarım, tabletim şeyde kaldı, kitaplarım gitti.” Online eğitime devam etmek için bilgisayar, tablet ve internetle alakalı; kimileri evlerdeler, kimileri yurtlarda falan ama...

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Üniversite için diyorsunuz değil mi?

AYLİN CESUR (Isparta) – Üniversitedekiler için...

Onlara ne gibi bir çalışma... Onlara ne dememiz gerekiyor? Yani hepsine tek tek bizim yetişmemiz mümkün...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Televizyonlar orada etkili olabilir.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRI ŞENSOY – Sayın Vekilim, sanırım YÖK Başkanımız herhâlde bugünlerde bir açıklama yapacak diye... Çünkü kendisi de bir çalışma yapıyor, sanırım bir açıklama yapacaktır.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Biz teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Emniyetimizden bu kayıp çocuklar, çocuk hırsızlığı, kaçak çocuk vesaire o konuda...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Sayın Başkanım, önce bizim çalışma yöntemimizi anlatarak başlayalım. Ben merak edilen rakamların hepsini vereceğim. Kendi çalışma yöntemimizle beraber başlıyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Lütfen.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Deprem bölgesinde ailelerinden ayrı olarak kurtarılan veya bulunan çocukların mutlak kayıt altına alınarak teslim edilmesi, teslimin öncelikle sağlık görevlilerine yapılmasının sağlanması, sağlık görevlilerine teslimin mümkün olmaması durumunda çocuğun bulunduğu veya kurtarıldığı bina numarasının veya yerinin kaydedilmesi, teslim edilen şahısların kimlik bilgileri ve fotoğrafı tespitlerin sağlanması ve teslim edilen şahıslara ait araç bilgilerinin kaydedilmesi; olay yerinde video, resim vasıtasıyla adres bilgilerinin kayıt altına alınarak teslim edilen sağlık kuruluşunun bilgilerinin eksiksiz kaydının yapılması hususlarıyla deprem mağduru çocuklara yönelik sadece bu işlemlerin takibi ve yürütülmesi amacıyla deprem bölgesi ve bölgeden hasta sevk edilen tüm kolluk birimlerinde yirmi dört saat esasına göre personel görevlendirilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yayınlanan “depremden etkilenen, henüz yakınlarına ulaşamayan, kimliksiz veya kendini ifade edemeyen çocuklar” konulu genelge doğrultusunda, kimlik tespiti yapılmayan çocuklarımızın kimlik tespitinin yapılabilmesi için fotoğraflarının çekilmesi, fiziki özelliklerinin ortaya konulması gibi işlemler yürütülerek hastanelerde tedavisi tamamlanan ve aile bağı kurulamayan çocuklarımızın aile ve sosyal hizmetler il müdürlüklerine teslimi sağlanmaktadır.

Deprem bölgesinde kaybolduğu bilgisi bulunan çocukların bulunmasına yönelik Bakanlığımızda ve bölgedeki illerde özel ekipler kurularak kayıp çocukların bulunmasına yönelik çalışmalar titizlikle yürütülmektedir.

Deprem sonrasında enkaz altında hayatını kaybederek defnedilen kimliği belirsiz çocuklarımızın daha sonraki yapılacak olan çalışmalarda kimliklerinin tespit edilmesini kolaylaştırmak amacıyla bu kişilere ait fiziki özellikleri, fotoğraf ve DNA örnekleri alınması sağlanmıştır. Ayrıca, bu DNA örneklerinden sonra kriminal birimlerimizce kimliği belirlenemeyen şahısların parmak izi alınarak sisteme girilmiş, bunlardan 3.602’sinin kimliği tespit edilmiştir; bu, bütün rahmetli olanlar için, çocuklar değil sadece.

Deprem sonrasında bölgede bulunan ve kendini ifade edemeyen çocuklarla ilgili yapılan kimlik tespiti çalışmaları kapsamında hâlen 15 ilimizde bulunan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kurumlarında bakım ve gözetim altındaki 51 çocuk ile Sağlık Bakanlığı kurumlarında tedavi gören 162 kimliği belirlenemeyen çocuğun bunlardan 137’si 0-1 yaş arası olmak üzere, Hatay Sulh Ceza Mahkemesinde alınan karar doğrultusunda kimliklerinin tespiti amacıyla DNA örnekleri ve fotoğrafları alınarak kimliklendirme çalışmalarına devam edilmektedir.

8 Mart 2023 tarihi itibarıyla deprem bölgesinde afet sebebiyle kaybolduğu gerekçesiyle 55 çocuk hakkında kayıp müracaatı bulunmaktadır. Bu çocuklarımızın bulunmasına yönelik çalışmalar hâlen devam etmektedir.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu 55, bütün deprem bölgesinde mi?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – 55 çocuk müracaatı var bizde Sayın Başkanım, evet. Bunların 5'i yabancı uyruklu. Yani bize resmî olarak müracaatları söylüyorum ben, elimizdeki veriler bu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ne olmuş olabileceğini düşünüyorsunuz, hiçbir öngörünüz var mı?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Efendim, ben bu şeyi bitirdikten sonra isterseniz devam edelim çünkü bölgede ben yirmi günden fazla da kaldım, oradaki deneyimlerle de devam ederiz.

Afet sebebiyle çocuklar hakkında yapılan kayıp müracaatları sonrasında Bakanlığımızca yapılan çalışmalarda 7 çocuğun ölüm kaydının bulunduğu, 2 çocuğun cenazesinin yakınları tarafından teşhis edilerek DNA sonucunun beklendiği -yani burada da cenaze de olsa DNA sonucunu bekliyoruz- 2 çocuğun hastanelerde tedavi gördüğü tespit edilmiştir. Ayrıca, bugüne kadar yapılan çalışmaların dışında devam eden DNA çalışmasıyla 3 bebeğin ailesi tespit edilerek Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca teslim süreci başlatılmıştır. Bütün bu çalışmalarımızla beraber Bakanlığımız, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının müşterek çalışmaları neticesinde kendini ifade edemeyen çocukların tespiti, teşhisi ve teslimiyle ilgili yapılan çalışmalarda iş birliği ve koordinasyon neticesiyle ilgili bakanlıklarca 1.613 çocuğun yakınlarına teslim edilmesi sürecine katkıda bulunulmuştur. Bu kadar çocuk da yakınlarına teslim edilmiştir. Bizim bu rakamlarla ilgili verebileceğimiz sayılar bu. Çocuklarla ilgili sayıyı söyledim, şu ana kadar bize yapılan büyük kayıp müracaatları da 140 yetişkin afet bölgesinde kayıp sebebiyle aranmaya devam ediliyor yani müracaatlar bunlar, resmî kayıtlar.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani “Çocuğumu arıyorum.” diyen 55 müracaat var.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Evet.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hâlâ arayan, son sayı mı bu?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Şimdi, efendim, bu sayılar sürekli artar veya eksilir, şimdi bulduklarımızı...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani güncel bir sayı mı, onu soruyorum?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Bu, şu andaki, güncel; benim verdiğim sayı, şu anda benim elimdeki müracaatların sayısı yani bizim Bakanlığımıza yapılan müracaatların sayısı bu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “160 küsur kimliği tespit edilmemiş.” dediniz değil mi?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Tabii, onlar da hastanelerde veya Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın birimlerinde bulunan mevcut çocuklar; bunlar 130 civarındaydı 0-1 yaş arası olanlar. Ya, bunların aileleri... Ha, ailelerine teslim süreciyle ilgili bir sorunuz vardı...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çok özür dilerim... Kimliği tespit edilemeyen ve elinizde olan çocuk sayısı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – 162.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – 162.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sitenizde 79 veya 80 gibi bir sayı vardı.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – 51 çocuk ile Sağlık Bakanlığı kurumlarında tedavi gören 162 çocuk var, kimliği tespit edilen, toplam 213.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Bir cevap verin siz, ondan sonra alalım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani şöyle: Soru-cevap anlamında... Kafamızda otursun en azından.

Yani şöyle: Şu sabitlenirse kimliği tespit edilemeyen ama Bakanlıkta olan kaç çocuğumuz var?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Sayın Vekilim, şöyle...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hani, bunun bir kısmı tedavi altındadır, bir kısmı başka yere verilmiştir, vesaire.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Şimdi, bizim elimizdeki veriler, bize ulaşan Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız arasında burada mevcut bulunan insanlar bunlar, bunların rakamları bizde ama bu sayılarda... Benim verdiğim sayılar bunlar şu anda size: 51 çocuk Sağlık Bakanlığı kurumlarında tedavi görüyor, 162 çocuk da -kimliği belirlenemeyen çocuk- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığındaki kurumlarda durumları mevcut.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani kimliği belirlenemeyen sayısı 160.

AYLİN CESUR (Isparta) – Evet, 162.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Efendim, tamamı 213. Kimliği belirlenemeyen...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama bize gönderilen şeyde farklı...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ya, şöyle: Hastanede yatan, yurttan olan, kreşte olan, başka yerde olan dışında. Şimdi, demek istediğim şu: Kimliğini tespit edemediğimiz toplam çocuk sayısını biz bilmiyoruz mesela...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – E, verdim işte size.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakanlıkta mesela 79 gibi bir rakam var, işte, bin küsurlu sayılardan düşen rakamlar var.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Şimdi, bizim verdiğimiz rakamlar şu anda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın kurumlarında ve Sağlık Bakanlığı kurumlarında bulunan insanların sayısını -çocukların sayısını- veriyoruz ama buna yeni bir şey eklenir, yeni bir çocuk bulunur, gelir veya ailesi tespit edilir, teslim edilir, sayı düşer, artar. Bu sayı şu anda benim elimdeki bilgilere göre 213.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – 213.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Evet. Bunların 137'si 0-1 yaş arası.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, şunu soruyoruz...

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Değerli Vekilim, basar mısınız mikrofonunuza?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Sayın Vekilim, ben sizin elinizdeki verilere cevap verebilecek durumda değilim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayır, hayır, Bakanlığın verileri bunlar, Bakanlığın paylaştığı veriler.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bakanlığın 6/3/2023 verilerinde şu an kimliği bilinmeyen çocuk sayısı 79; bize gönderilen bir sunum vardı, orada da kimliği belirlenemeyen çocuk sayısı 82. Dolayısıyla sizinkiyle arada çok büyük bir fark var; bunun sebebi ne?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Onu ben açıklayabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, Aile Bakanlığımız...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Aile Bakanlığı verdi o 79’u.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şu an 78’miş mesela güncel bilgi. Yani kamuoyu 78 olarak biliyor.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Evet.

AYLİN CESUR (Isparta) – Siz bir cevap verin de rahat anlaşılsın.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, lütfen...

Siz bir cevap verebilir misiniz Aile Bakanlığımız?

Buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Müsaadenizle.

Şimdi, biliyorsunuz, biz depremin ilk gününde bir genelge yayınladık ve teşkilatımıza, diğer bakanlıklara bunu gönderdik ve bu, ailesinden ayrı kalmış, buluntu olabilecek, kimliği tespit edilemeyecek, o anda kendini ifade edemeyecek durumdaki çocuklarla ilgili bir kayıt sistemi oluşturduk ama bu sistem manuel olarak depremi yaşamış illerde ve çocukların sonrasında sevk edildiği illerden bize gelmeye başladı yani toplamda 35-36 il, bu eksilip çoğalıyor. Deprem bölgesindeki illerle beraber günlük veri topluyoruz. Bu veriler bize ildeki çalışanlar, idareciler tarafından gönderiliyor. Her akşam da bu verileri derleyerek, kategorilere ayırarak biraz önce bahsettiğiniz bu rakamları açıklıyoruz. Bu 79 rakamının içerisinde Sayın Müdürümün ifade ettiği, Bakanlığımız kuruluşlarında bulunan 51 çocuk var, diğerleri de hastanede bizim takibimizde olan çocuklar var yani bu 79 rakamı aslında bahsedilen 213’ün içindedir. Yani buradaki, şu anda Türkiye’de -sizin sorduğunuz- aranan ya da işte, kimliği tespit edilemeyen çocuk sayısı 213.

AYLİN CESUR (Isparta) – “79” diye niye açıklandı?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Şimdi, bakın, biz bunu bugün 30’uncu... Yaklaşık 38 defa hazırladık bu veriyi, çok anlık değişen bir veri.

AYLİN CESUR (Isparta) – Ama 79 ile 213 arasında pek anlık gibi değil hani.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Şöyle söyleyeyim, onu anlatmak istiyorum: O 213’ün içerisinde 163 tane çocuk, Sağlık Bakanlığında tedavi gören çocuklar.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hastanede takip edilen...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Hastanede takip edilen.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kimliği belirsiz...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Kimlik tespiti henüz yapılmamış demek, evet.

AYLİN CESUR (Isparta) – O zaman 79’un anlamı... Onu kaldırmak lazım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – 79’u kaldırmayı çok isteriz ama biz bu veriyi devamlı takip ediyoruz. Yani şimdi...

AYLİN CESUR (Isparta) – Tamam, sadece “Tedavi edilen şu kadar, edilmeyen bu kadar.” diye...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Bakın, şöyle: Burada il müdürlüklerinde -dediğim gibi- deprem bölgesinde özellikle Hatay, Maraş ve Adıyaman’da deprem anında, biliyorsunuz mevcut çalışan personel de depremzede olduğu için oraya diğer illerden personel görevlendiriliyor ve bu personel bu veri akışını sağlıyor ilk günden beri çok zor şartlar altında yani internet yok, biliyorsunuz elektrik yok.

AYLİN CESUR (Isparta) – Tabii, olabilir ama kamuoyunda STK’ler ve oraya giden insanlar bunları paylaşıncı bu sefer o konuda başka bir algı oluyor. Bunların tamamının açıklanması sizler için de iyi yani.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Yani biz... Şöyle söyleyeyim: Kamuoyunu bilgilendirmek için ayın 10’undan beri veri açıklıyoruz, bazı günler 2 defa açıkladık; bu veriler tutarlı olmalı çünkü takip edildiğimizi biliyoruz, bununla ilgili çok soru geliyor bize ve bunların hepsinde aileye teslim kısmının çoğalması bizi mutlu ediyor. Yani asıl 1.613 çocukla ilgili il müdürlüklerimiz, hastanede çalışan sağlık personeli, Emniyetimiz sayesinde 1.613 çocuğun yakınıyla aynı yerde buluştular. Toplamda 1.915 kaydıımız gözüktüyor zaten ama bunların bazılarında mükerrerlikler, hatalı kayıtlar olduğunu görüyoruz. Bu sayılar o yüzden çok değişken ama bu 79 sayısı bizim takip ettiğimiz sadece yani kuruluşumuzda ve hastanede bizzat takip ettiğimiz çocuklar, kimliği tespit edilemeyen. Zaten kimliği bilinen de 1.837 çocuğu takip ediyoruz yani 1.837’yle 78’i topladığımızda zaten 1.915 çıkıyor yani biz 1.915 çocuğu takip ediyoruz. Bunlardan...

AYLİN CESUR (Isparta) – Çocuğunu bulan kaç kişi var, çocuğunu arayan?

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Cevaplara devam edebiliriz, değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Onunla ilgili de cevap veririm ama Sayın Müdürümün sunumu bitti mi bilmiyorum, hani araya girmek durumunda kaldım.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Biz oraya devam edelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Mesela siz gerçekten net olarak anladınız mı? Şimdi, burada kaç milletvekili gerçekten kaç tane çocuğun nerede olduğunu, kaç tanesinin kimliğinin tespit edilemediğini anlamaya çalışıyor ve siz diyorsunuz ki: “79’unu biz takip ediyoruz.” Güzel, takip

edin de diğerleriyle birlikte niye açıklanmıyor bu kamuoyuna? Yani şimdi, ben ilk defa duyuyorum 213 rakamını mesela yani herhâlde başka arkadaşlar da öyle, 213 rakamını öyle duyuyor. Yani burada bir koordinasyon olması gerekmez mi? O yüzden kamuoyunun da kafası karışıyor. Biz burada alabora olduk. Hani, siz “79’u takip ediyoruz.” diyorsunuz ama diğer 51 hastanede; e, onun dışında da kalan bir şey oluyor, sayıya tam ulaşamıyoruz yine, 51...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – “1.915 çocuğu takip ediyoruz.” dedim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yapın yani kötü yapıyorsunuz ya da eksik...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – “78 çocuğun kimlik tespiti yapılamadı.” dedim, zaten biz toplamda 1.915 çocuğu takip ediyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama bakın “79” diyorsunuz “79 değil, 213.” diyorlar.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Ama Sağlık Bakanlığındaki kayıtlar da var orada.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Değerli Vekilim, şöyle...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama bir anlayalım.

AYLİN CESUR (Isparta) – Anlayalım.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Tamam, ben de anlamanız için...

AYLİN CESUR (Isparta) – 79’un yanına bir not düşüp anlamak için...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Yapılabilir yani o dediğiniz şeyle artık burayı sadeleştirebiliriz ama bu bilgi şimdi şöyle söyleyeyim...

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Değerli Vekilim, tamam söz vereceğim ama söz isteyerek, hani basarak... Kayda da girmiyor, o yüzden vekilim bir şey yapsın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kusura bakmayın.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Arkadaşlar, şu tablodan biz gerçekten baktığınızda bir şey anlayamıyoruz. Şöyle, tablo şu, bu Aile Bakanlığının tablosu, diyor ki: “Kayıtlı çocuk 1.915, aileye teslim edilen çocuk 1.602.” Şimdi, diyoruz ki: “Bunlar teslim edildi.” Doğru mu anlıyoruz? Şimdi, burada, hastanede takip edilen çocuk 216; 79 da kuruluş bakımında olan çocuk var. Ya, şimdi, “79 kimliği bilinmeyen çocuk.” diyorsunuz. Oysaki şimdi burada dediniz ki “213” yani bu hastanede ayrı... Şimdi, kimliği tespit edilemeyen çocuğu burada 79’a indirgemişsiniz ama “Bu hastanede takip edilenlerin de kimliği belirli değil.” diyorsunuz mesela. Ya, bu tablo çok karışık ya da bilmiyorum, TÜİK’e benziyor ya da başka bir şeye benziyor, bu olmamalı.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Değerli Vekilim...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, anlamıyoruz, milletvekili olarak şu tablodan bu çıkarımı yapamıyoruz. Zaten size ulaşamıyoruz, zaten başka sıkıntı içerisindeyiz; bu doğru değil.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Sayın Vekilim, ulaşan vekillerimiz oldu.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bu doğru değil, bu tablo doğru değil arkadaşlar, açıklayıcı da değil.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Tamam, tabloyla ilgili tekrar şey yaparlar.

Biz sunuma devam edersek...

AYLİN CESUR (Isparta) – Tabloyla ilgili bir şey ekleyebilir miyim?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Anlamadık biz, ben anlamadım.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Vallahi, gayet yeterli anlattılar.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kusura bakmayın da biz anlayamadık ama.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Tamam, tabloyla ilgili...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, hayır, tabloyla ilgili değil. Hastanede takip edilen çocuklar bunlar, kimliği belirlenmeyen çocuklar da o zaman bunların içinde. “Kimliği bilinmeyen çocuk” yazmanız gerekmiyor mu o zaman?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Bakın, yanında refakatçisi olmayan bazılarının kimlikleri var, hepsinin yok değil.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Değerli Vekilim, lütfen söz isteyerek şey yapar mısınız?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, o zaman şöyle yazmanız gerekmiyor mu? Hani “Hastanede takip edilen çocuk.” yerine “Kimliği tespit edilemeyen, bilinmeyen çocuk.” “Şu kadarı hastanede, işte, şöyle, şu şartlarda, şu kadarı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında” deyip hani, alt parametreler oluşturmanız gerekmiyor mu? Ben mesela bunu ilk gördüğümde hastanede takip edilen çocuk yani hastalar, kimliği belli, ben öyle düşündüm.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet, öyle anladık.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ki ben de hekimim yani hani, doktorum sonuç itibarıyla ama benim aklıma ilk gelen o oldu. Dedim ki kimliği tespit edilemeyen 79 ama şimdi farklı farklı şeyler. Ondan sonra da diyoruz ki “Birisi öyle diyor, birisi böyle diyor.” Gerçekten toplumda da bu sefer başka konuşmalar, başka infialler yaratıyor; bu anlamda netleştirmek lazım.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Değerli Vekilim, şöyle olabilir mi? Siz de hekim olduğunuz için ben de şey yapayım: Yani hastanede tedavi ediliyor... Doğru anladık değil mi? Hastanede tedavi edilen çocuklarımız var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet.

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Hastanede tedavi edilen çocukların... Bunlar nezle, grip olmayabilir yani başka türlü, belki kendilerini ifade edemeyecek durumlar, belki yoğun bakımdalar, belki şu an cevap veremiyorlar. Dolayısıyla ama kendine... Yani benim mesleğim değil ama sizin mesleğiniz. Dolayısıyla kendine geldikleri zaman cevap verebilecek durumda olabilirler. Dolayısıyla direkt o kategoriye alınmamış da olabilirler.

SAĞLIK BAKANLIĞI KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HASTA, ÇALIŞAN HAKLARI VE GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANI FATİMA ŞAHİN – Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Buyurun.

SAGLIK BAKANLIGI KAMU HASTANELERI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HASTA, ÇALIŞAN HAKLARI VE GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANI FATİMA ŞAHİN – Ben bizdeki yöntemlerle ilgili ve kimliksizlerle sizlerle ilgili, yapılan çalışmalarla ilgili bilgi vermek istiyorum

OTURUM BAŞKANI ARZU AYDIN – Buyurun.

SAGLIK BAKANLIGI KAMU HASTANELERI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HASTA, ÇALIŞAN HAKLARI VE GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANI FATİMA ŞAHİN – Depremi ilk gününden itibaren Sağlık Bakanlığı olarak Aile Bakanlığımız ve İçişleri Bakanlığımızla ortak yöntemler belirledik yani sadece SABİM’den tespiti yönelik bir çalışma gitmiyor, Sağlık Bakanlığı 3 yöntemle birlikte kimliksiz... “Kimliksiz” dediğimiz -ona da geleceğim, az önceki sizin tereddütlerinize- “Kimsesiz” tanımını yaptığımız çocuklarla ilgili 3 yöntem belirledik. Evet, biri SABİM. Eğer çocuğun adres bilgisi, TC kimlik numarası ve bizim OYS sistemimizde yani bizim sistemde anında kaydedilebilen HBS’ler üzerinden yapılan bir kayıt sistemi bütün hastanelerde mevcut ve biz onu merkezden yönetebiliyoruz. Eğer o sistemde var ise SABİM üzerinden verilen bilgilendirmelerle -SABİM’de en az 900 bin personel görevli ve sürekli telefonların duyurusu yapıldı- oradan bir veri kontrolüyle sisteme girerek çocuğun hangi hastanede olduğu bilgisi verildi. Öte yandan, Sağlık Bakanlığının kendi geliştirdiği bir sistem var; AFAD Destek. Az önceki tereddüde mahal veren resimlerle ilgili... Orada biz hastanelere talimat verdik. Bir kere, “Kimliksiz, kimsesiz” dediğimiz... Kimliksiz “x” çocuk gelmiş, anne baba, hiç kimse yok ve çocuk kendini anlatamaz zaten, kendiyi ilgili hiçbir bilgi verememiş ve yanında da ailesi yok. Ailesinin gelmediği andan itibaren biz Sağlık Bakanlığı olarak o çocuğu kimsesiz kabul ettik çünkü az önce bahsedildiği gibi yanlış bir teslim mahall vermemek adına; bu, kimliksiz, kimsesiz çocuk. Öte yandan “kimliksiz” dediğimiz çocuklar da vardı. Bunlarda dediğim gibi aile, anne baba geliyor “Bu çocuk benim çocuğum.” diyor ama çocuğuna ilişkin... Örneğin Hatay’dan sevk edilmiş bir çocuk. Örnek veriyorum, girişi var Hatay Defne’de özel hastanede, o çocuk Mersin Şehir Hastanesine gitmiş. Çocuğun girişi var, çocuğun yanında kimliği yok doğal olarak ama çocuğun tüm bilgileri uyumlu. Buna da “Yanında kimliksiz çocuk” dedik yani bizim asıl takip ettiğimiz, sizlerin ve bütün gündemde olan konu kimsesiz ve kimliksiz, zaten aynı şey ama kimliksiz ve kimsesiz. Yani çocuk hastaneye alınmış İçişlerinin desteğiyle, bizim ambulanslara teslim edilmiş, ambulansla hastaneye getirilmiş. Bu çocuklar geldiğinden itibaren hiçbir bilgi, belge yok kendilerine dair; sadece getirildiği mahalle, bölge, hangi il, onlara ilişkin bilgiler var. Bunlar hemen kayıt altına alındı ve çocukların aynı anda tedaviye alındıktan sonra ildeki... Biz o koordinasyonu Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğüyle ilk günden beri yapıyoruz. İldeki Çocuk Hizmetleri il müdürlerine bilgi verildi ve çocukların direkt onlara bilgisi geçti. Yani kayıtlar direkt onlara aktarıldı, ailesi yanında bulunmayan, kimsesi bulunmayan ve tespit edilemeyen çocukların hastanelerdeki bire bir takibini yapan Çocuk Hizmetleri il müdürlükleri oldu. Bu konuda da çocukların güvenlik açısından bir riski yaşanmadı.

Diğer sayılar farkından da şöyle izah edebilirim: Çünkü hastanelerde bizim kendi AFAD destek birimimiz, OYS, SİNA ve birçok yöntemimiz var. Onu yatan, günlük taburcu olan, yoğun bakımdaysa servise geçen ya da “x” hastanesinden durumuna göre sevk edilen... O akışı biz görüyoruz ama bunlar o kadar dinamik ki. Az önce İçişleri Bakanlığımız bir rakam verdi, Aile Bakanlığı bir rakam verebilir; Sayın Sağlık Bakanımız zaten her gün açıklama yaptı, bilgi verdi. basına. O anlık değişimler şundan kaynaklanıyor: Çocuk geliyor, belki biz o çocuğu sevk ediyoruz, belki o çocuğun taburculuk süreci girilmiş oluyor; biz o çocukları Çocuk Hizmetlerine veriyoruz, hastanedeki rakamlar dinamik oluyor ama kimliği tespit edilemeyen ve kimsesi bulunmayan sayılar ortalaması İçişlerinde de bizde de Aile Bakanlığında da aynı yani.

AYLİN CESUR (Isparta) – Ortalaması?

SAĞLIK BAKANLIĞI KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HASTA, ÇALIŞAN HAKLARI VE GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANI FATİMA ŞAHİN – Ortalaması derken net rakamlar demek istedim. Yani aynı, aynı rakamlar ama kafayı karıştıran, kafamızı karıştıran hastaneden taburcu olmuşsa Çocuk Hizmetlerine verilmiştir o çocuk, bizdeki kayıt düşmüştür, onlara geçmiştir. Yani kayıt süreci bu şekilde yönetildi, yönetilmeye devam ediliyor.

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, tam bu konuya faydalı olacak bir şey söylemek istiyorum müsaade ederseniz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim.

Hani, ben zaten deminki konuşmamı tekrarlamak istemiyorum. Az önce dedim ki: “Çok çaba sarf ediliyor, büyük bir afet var ortada ama kafa karıştıran birtakım şeyler var.” İşte, tam o noktadayız.

Şimdi, siz yoktunuz, Sayın İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdür Yardımcınızın verdiği rakamlarla Aile Bakanlığının sayfasındaki bu çocukların sayılarının örtüşmediğini sordu arkadaşlar “Neden?” diye.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Örtüşmeyebilir, evet.

AYLİN CESUR (Isparta) – Şimdi, Aile Bakanlığı temsilcisi Değerli Müdürümüz de “Çünkü hastanede yatanlar var.” falan diye açıkladı. O zaman demek ki burada şöyle bir eksiklik görüyorum ben de bir tıp doktoru ve zamanında birinci basamakta bunların aslında taramasında bulunmuş eski bir Sağlık Bakanlığı Personeli olarak: Şimdi, bu, hakikaten çok emek isteyen, çok zor bir iştir. Hani, biz de bunları çok yıllar önce üstelik şimdiki veriler olmadan yaptık. O yüzden hepinizin emeklerine sağlık, onda bir sorun yok ama kafa karıştıran iş burada şu, bir tespit: Sayın Genel Müdürümüzün verdiği bir rakam, sonra sizin verdiğiniz rakamla... Hastanede yatanların -hastanede de yatsa, yatmasa da- bu çocukların tamamının bir toplam rakamı olmalı. Bakanlığın verileri açıklanırken orada belki “hastanede yatanlar” “yatmayanlar” diye isterseniz ayırırsınız, isterseniz ayırmazsınız ama Bakanlıklar arasında bir farklılık olduğu ortaya çıktı ya biraz önce, ondan dolayı kafalar karışıyor. O zaman benim şöyle bir teklifim var, belki Komisyonumuzun da bu işe bir faydası olur...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Efendim, müsaade eder misiniz?

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, bir cümle...

Bitiriyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

AYLİN CESUR (Isparta) – Ben şunu teklif edeceğim: Yani bu kayıp çocuklarla alakalı, hani, biz de parti olarak ilk günden beri yani depremin en ağır, insanlar daha enkazdayken üzerinde durduğumuz bir şeydi Sayın Genel Başkan tarafından, çok önemli bir konu bu. Bakanlıkların her biri canhıraş çalışıyor. O hâlde acaba bununla ilgili ortak bir komisyon kurularak bu veriler falan daha sistematik, daha beraberce hani, Aile Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı arasında bir koordinasyon kuracak bir komisyon mu lazım acaba?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Var, var.

AYLİN CESUR (Isparta) – E, var olduğu hâlde sayılar farklı açıklanıyorsa o da kafa karıştırıyor, onu düzeltelim o zaman Sayın Genel Müdürüm.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Zaten o konuda bir izah yapacaktım.

Şimdi, bakanlıklarımızın rakamları birbiriyle uyuşmaz zaten. Önemli olan her bakanlığın kendi iç tutarlılığıdır yani kendi rakamlarının kendisiyle uyuşmasıdır. Bunların hepsi bir araya gelip -ki onu şu anda AFAD Koordinasyon Merkezi yapıyor zannediyorum, o da epeydir rakam açıklamıyor- orada karşılaştırılır. Yani kayıp ihbarı ayrı şeydir, kayıp sayısı ayrı şeydir.

AYLİN CESUR (Isparta) – O değil konuştuğumuz Başkanım, siz demin yoktunuz. Aile Bakanlığının sayfasında “79” yazıyor ya, biz de onu sorduk.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Neyin 79’u o?

AYLİN CESUR (Isparta) – 79 ile 213 arasında çok fark var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – 79 ne, 213 ne?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kimliği bilinmeyen çocuklar.

ARZU AYDIN (Bolu) – Kimliği belirlenemeyen çocuk.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Kimliği belirlenemeyen çocuk, evet.

AYLİN CESUR (Isparta) – Şimdi, açıkladı onu Müdür Bey ama hastanedekileri saymamışlar burada açıklarken.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, hayır... Şimdi, ben, Aylin Hanım, siz konuşurken şu tablodan hesap ettim; toplam 1.915 çocuk var, kayıtlı çocuğumuz var; bunların 1.602’si aileye teslim edilmiş, geri kalan 313 çocuğumuz var. Bu 313 çocuğun da 216’sı hastanede takip edilen çocuk, 97’si de kuruluş bakımına alınan çocuk. Toplama geliyorum şimdi, bunları konuştuk, bunların toplamına geliyorum yani 1.915 kayıtlı çocuğa dönüyorum ben; 1.836’sına “Kimliği bilinen çocuk” diyor Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, “79’u kimliği bilinmeyen çocuk” diyor. Siz “79” diyorsunuz, 113 değil. Ama İçişleri Bakanlığı da diyor ki “Hayır, 213 kimliği bilinmeyen çocuk var.” Şimdi bu... Eğer koordinasyonsuzluk varsa zaten...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, koordinasyonsuzluk...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – ...sizin bu çocukları bulmanız mümkün değil demek.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, hayır, orada bir koordinasyonsuzluk yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam, vereceğim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir basın açıklaması yapacağım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Öyle mi? Çok çalışıyorsunuz Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, yok, basın açıklamasını burada yapacağım yani sadece bir öneri olarak yapacağım yani onun için söz aldım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, ben bir şeyin anlaşılmasını istiyorum. Bakanlıkların tuttuğu rakamlar, kendi rakamları onlar, uygulama gereği öyledir bu. Bütün bunlar AFAD Koordinasyon Merkezinde toplanır, AFAD’ın açıkladığı rakamların tutarlı olması beklenir.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, şunda bile ortak eğer bir...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, ortak olmaz zaten, birininki ayrı, öbürününki...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama olur mu öyle şey? O zaman nasıl yapacağız biz?

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, İçişleri Bakanlığı diyor ki: “213 çocuk...” Ama Aile Bakanlığı bulmuş 213’ün 79’unun dışındakileri, o zaman haber verecek “Biz bulduk, hastanede bunlar.” falan diye.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, şöyle: Aile Bakanlığının kayıtlarına giren çocuktan Emniyetin hiç haberi olmayabilir. Hayır, bir koordinasyonla haberdar edilir, demek istediğim bu.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – O zaman ortak bir şey sunmaları lazım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, doğru söylüyorsunuz, ortak bir şey. Yani Komisyonumuza gelirken...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani bir bakanlık başka, bir bakanlık başka, şimdi Sağlık Bakanlığı başka veri verirse...

ARZU AYDIN (Bolu) – Hayır, toplamda aynı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, şimdi şöyle... Buna şöyle bakalım...

Lütfen arkadaşlar, yıllarca bu işin içinde çalışmış biri olarak söylüyorum, buna şöyle bakın: Kayıp çocuk sayısı İçişleri Bakanlığı kayıtlarında şu kadar, Aile Bakanlığı kayıtlarında bu kadar...

“Kayıp çocuk sayısı ne kadar?” dendiğinde? veya “Kimliği tespit edilemeyen çocuk ne kadar dendiğinde?” bunun bir şekilde bir koordinasyon merkezinde toplanıp bir uyumlulaştırılması ve kamuoyuna açıklanması lazım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kendi arasında bir ortaklık yok mu?

ARZU AYDIN (Bolu) – Başka ülkenin Bakanlığı değil tabii yani Başkan Beyin konuştuğu başka ülkenin bakanlığı değil elbette yani.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kendi aralarında ortaklık yok mu?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Var tabii canım. Hayır, burada...

ARZU AYDIN (Bolu) – Tabii ki var ama biz Aile Bakanlığından istedik, bunu verdiler yani bu kadar net. Yani topladığınız zaman, gene verdikleri rakam, aynı rakam çıkıyor. Allah aşkına, kimliği bilinmeyen çocuk sayısı üzerinden siyaset yapmayın.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, yazılı cevap versinler daha sonra, bu konuda kalmanın anlamı yok ya.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Önemsiz mi bu konu?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Önemli bir konu olduğu için yazılı...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani bir çocuğun bile kayıp olması önemli bir iş.

ARZU AYDIN (Bolu) – Tabii ki önemli bir konu.

AYLİN CESUR (Isparta) – 133 çocuk...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Vekilim, bu konu çok önemli de aynı şeyleri tekrar etmeyelim. Arkadaşlar çalışsınlar, niye böyle bulsunlar, yazılı bir sunum versinler.

AYLİN CESUR (Isparta) – Çocuk İstismarı Komisyonuyuz, daha önemli bir şey var mı? Bir çocuk bile önemli.

Bir de ben şeyi öğrenmek istiyorum: Çocuğunu arayan aile sayısı kaç?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Sayın Müdürümüzün sunumu yarım kaldı zaten, onu da anlattı. Resmî olarak ihbar olan “55” dedi, değil mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şu andaki durumla ilgili -Sayın Başkanımın da olmadığı-yapılması gereken ne biliyor musunuz? Yani gerçekten 3, 4, 5, hani burada 5 bakanlık var ya, hani, belki Millî Eğitim değil ama Sağlık, İçişleri ve Aile Bakanlığının -Adalet de değil bence- 3’ünün o kadar sık ve net bir şekilde kamuoyunun karşısına çıkarak ama bazen birlikte çıkarak bir açıklama yapması. Yani size şurada anladığımızı söylüyorum: Bu açıklamada şunu diyeceksiniz mesela, bugün bir açıklama yapsanız: “51’i Sağlık Bakanlığı hizmetinde olmak üzere, 79’u Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı takibinde olmak üzere, 137’si 0-1 yaş arası olmak üzere 213 çocuk kimliksiz ve kimsesizdir.” Şimdi, bunu bile desek 83 çocuk nerede? Hastanede değil, Sağlık Bakanlığında değil, Aile Bakanlığı takibinde de değil. Arada 231 ile -İçişleri Bakanlığının verdiği- 130’u çıkarınca 83 kalıyor. Şimdi, bunun cevabını da... Yani bunu siz açıklamazsanız bu şekilde...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Sayıları anlamamışsınız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bir daha anlatın o zaman.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Çok teşekkür ederim. Çünkü normal orta zekâlı bir insanım ve burada anlayamadık bunu yani.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım, bir daha anlatsınlar, müsaade edelim.

AYLİN CESUR (Isparta) – Bir daha anlatırsa anlayacağız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Anlamamış mıyız, anlatamamış mısınız? Kusura bakmayın yani. Yani kastettiğim bu ya, kastettiğim bu. Kamuoyuna bunu çıkıp da doğru dürüst “Bunlar böyle, böyledir.” demezseniz anlayamaz kimseler.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Basit bir anlatım bir de bu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir de sorduğum şu var: Kayıp çocuk var mı peki? Bir de bunu soruyorum. “213” dediniz.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Onu da söyledik.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Biz anladık, siz niye anlamadınız ya?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz anlamamışız. Sayın Başkan, yazılı olarak anlatsınlar; gerçekten anlamamışız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, lütfen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben bunu saygılı bir tavır olarak da görmüyorum, kusura bakmayın. Anlaşılmamış başka bir şey “Anlamamışsınız, anlamamışsınız.” Yani bu kadar insana “Anlamamışsınız.” demek başka bir şey yani kusura bakmayın da.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Hayır, biz anladığımız için diyor belki, ben anladım ya.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ne anladınız? Siz burada yoktunuz anlatırken.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Tutanakları okuyorum ya, tutanak okuyoruz biz ya.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama “devlet” diye anlamış olabilirsiniz tabii, biz hep böyle karşıtız ya, o yüzden anlamıyoruz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Tutanak okuyoruz biz Filiz Hanım ya; gayet açık, anlaşılır, saf bir dil.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben bu tutumu kabul etmiyorum.

SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OTİZM, ZİHİNSEL ÖZEL GEREKSİNİMLER VE NADİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI ONUR BURAK DURSUN – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OTİZM, ZİHİNSEL ÖZEL GEREKSİNİMLER VE NADİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI ONUR BURAK DURSUN – Sayın Başkanım, çocuk ve genç psikiyatrisi uzmanıyım, Sağlık Bakanlığı Otizm, Zihinsel Özel Gereksinimler ve Nadir Hastalıklar Daire Başkanı olarak üç yıldır görev alıyorum; buradaki sayın vekillerimle de daha önceden Otizm Komisyonunda birlikte çalışmıştık, o zaman bilimsel danışman olarak.

Şimdi, bu afetin yaşandığı ilk günde Sayın Bakanımızın emriyle bu kimliksiz ve refakatçisiz çocuklarla ilgili sorun ortaya çıkınca ben görevli olarak sahaya gitmiş oldum. Ağırlıklı olarak bizim hastanelerimizden Adana Şehir Hastanesi, Mersin Şehir Hastanesi, Kayseri Şehir Hastanesi ve -zaten bölgedeki hastanelerimizde yatan hasta çok tutmadık, birincil afet bölgesi diyebileceğimiz bölgelerde-buralara sevkimiz daha çoktu. Çok şükür ki ben yola çıktığım zamanki rakamımız -Sayın Başkanım ile birlikte çalışıyoruz- 1.600’lerdeydi, hastanelerimizdeki sayımız. Biz bu çocukların tamamını ziyaret ettik, zaten hastane içi organizasyonumuzu biz yapmıştık. Güvenlikçilerimizden sağlık içi refakatçilerimize kadar ve işte, daha sonra İl Göç İdaresinden, Emniyetten, Aile ve Sosyal Hizmetlerden kriz masaları oluşturuldu -hastanelerimizin içerisinde oluşturuldu bu- ve biz sağlık sistemi olarak şunu yaptık: Biz, çocuğun bir şekilde akrabası olduğunu iddia edenlere -çocuk da onu teyit ediyor aslında ama- bile teslim etmedik. Bizim tek muhatabımız Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olabiliirdi. Başından beri de biz, çocuklarımızı, taburcu ettiğimiz çocukları Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına teslim ettik.

Sayın vekillerimin sayılarla ilgili önerilerini ben Sayın Bakanımıza ileteceğim, onunla ilgili...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, iletmeyin, biz anlamamışız yani...

SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OTİZM, ZİHİNSEL ÖZEL GEREKSİNİMLER VE NADİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI ONUR BURAK DURSUN – Etağfurullah Sayın Vekilim, tabii, benim öyle bir şeyi söylemek hiçbir zaman haddim değil, ben sadece bilgilendirmek açısından.

Yani tabii ki şöyle bir geçişkenlik oluyor: Sayın Emniyet yetkililerimiz de ifade ettiler; çocuk taburcu oluyor, taburcu olduğu zaman bizden Aile ve Sosyal Hizmetlere geçiyor. Aslında toplam rakamda bizim açımızdan bir fark olmadığını düşünüyorum ama bu geçişkenlikler anlık olduğu için... Mesela Sayın Başkanımın önünde 30’a yakın hastane var bu çocuklarımızın şu anda tedavi gördüğü. Bunlardan taburculuklar olduğu zaman AFAD’a ertesi gün sabah itibarıyla bildirilmiş oluyor ama sayın vekillerim de haklı. Bu konuda -toplam rakam konusunda- bir çalışma yapılmasının, ortak bir açıklama yapılmasının, Aile Bakanlığı tarafından yapılmasının toparlayıcı olacağını biz de düşünüyoruz ama bizim açımızdan dediğim gibi refakatçi süreçlerimiz il vali yardımcılarımızın koordinasyonunda, bütün il müdürlerimizin başkanlığında, benim bizzat katıldığım toplantılarla yapıldı. Hastane içi süreçleri de biz ilk günden itibaren başka hiç kimseye -DNA analizi- Emniyet ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkililerinin bilgisi dışında olmayacak şekilde süreçlerimizi yaptık. Zaten yani burada hekim büyüklerim de var. Gerçekten bizim öyle bir sahiplenmemiz oldu ki o hastalarımızı taburcu etmek istemedi bizim sağlık çalışanlarımız. Tabii, hastalarımızın bir kısmı yoğun bakımda, bir kısmı kendini ifade edemeyecek durumda. İl göç idaresinden destek aldığımız hastalarımız oldu çünkü Suriye uyruklu olan çok sayıda çocuk vardı, onlarla ilgili ayrı çalışmalar yürütüldü.

O anlamda, Sayın Başkanım, tabii, işin bu kısmı böyle ama bizim yaptığımız çalışmalarla ilgili kısaca bilgi vermeme de müsaade ederseniz çünkü çocuk ruh sağlığı açısından sayın vekillerim pek çok soru sordular. Onlar açısından, isterseniz, birkaç dakikada toparlayabilirim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Lütfen.

SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OTİZM, ZİHİNSEL ÖZEL GEREKSİNİMLER VE NADİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI ONUR BURAK DURSUN – Şimdi, tabii, bizim bir eylem planımız oluştu. Birincisi, akut müdahale etmemiz gereken refakatsiz çocuklarımıza az önce söylediğim şekilde müdahale ettik.

Meslek örgütleriyle ve STK'lerle -biz zaten 100'e yakın STK'yle yakın çalışıyoruz- hemen bir temas kurduk. Özellikle Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneğimizin şu anda 400 civarında gönüllüsüyle birlikte çalışıyoruz. Mevcut sağlık kurumlarımızı değerlendirdik ve çocuk ruh sağlığı -benim anlatacağım psikososyal destek değil, psikososyal destek konusunda biz Aile Bakanlığına bir destek verdik, personel desteği- alanında daha ağır tedavi ettiğimiz, terapi anlamında destek alan çocuklardan bahsedeceğim.

Risk gruplarımızı belirledik, otizmlı, nadir hastalıklı, Down sendromlu çocuklarla ilgili olarak hem derneklerle hem kendi kayıtlarımızla çalışmaya başladık. SMA hastalarımızın tedavisini tekrar düzenlemek üzere kendilerine ulaştık.

Afet bölgesinde görev yapacak personelimiz çok ağır travmalar gördü, ben hayatımda gördüğüm en ağır travmaları bir profesör olarak gördüm ama orada genç uzmanım da var; onlarla ilgili hızlı bir on-line eğitim programını derneğimizle birlikte organize ettik. On-line destek sistemimizi bir taraftan aktive etmeye çalıştık. Akut dönem geçince biliyorduk ki Türkiye'nin her yerinden hastalarımız bize ulaşmaya çalışacak, o şimdi aktif.

Mobil birimlerimizi, mobil poliklinik birimlerimizi -onu özellikle belirtmek istiyorum- yani hastamızın ayağına polikliniği götürdüğümüz birimlerimizi oluşturduk.

Millî Eğitim Bakanlığımızla iş birliği hâlinde az önce bahsedilen çadırların tamamında hizmet vermek üzere son iki gündür koordinasyonumuzu yapmaya çalışıyoruz. Ondan sonra da uzun vadede bizim çok disiplinli çocuk ve genç ruh sağlığı hizmet birimleri dediğimiz, ÇÖZGEM dediğimiz birimlerimizin, onun yönetmeliği çıkmıştı yani sadece hekimim değil, sosyal çalışmacım, psikoloğum, ergoterapistimin, hepsinin birlikte hizmet vereceği birimlerimizle bölgede 30 birim olarak başlayacağız.

Sayın Başkanım, bizim şu anda 21 çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanımız sahada hizmet veriyor, hem mobil hem de çadır polikliniklerimizde hizmet veriyor. Onlar şu ana kadar 1.409 çocuğa terapi anlamında yarım saat-bir saat arası süren görüşmeler yaptılar. 4 farklı araç bize tahsis edildi. Onlarla da bize ihtiyacı olan çocuklara -işte özellikle kırsal kesimden bahsetti sayın vekilim- bize her kanaldan ulaşan çocuğa biz hekimimizle ve yanındaki işte psikoloğumuzla, sosyal çalışmacımızla ekiplerimizi göndermeye başladık. Yarım gün orada oluyorlar, yarım gün de kendi kurduğumuz polikliniklerinde hizmetlerini sürdürüyorlar.

Ayrıca Tohum Otizm Vakfı, SOBE Vakfı, Nadir Hastalıklar Ağı ve Türkiye Down Sendromu Derneğiyle ayrı çalışmalar yaptık. Onların kendi projeleri vardı. Onların projelerine de biz devlet kanalıyla kendi araçlarımızla da destek vereceğiz. Onlar kendi hizmetlerini yapacaklar, biz de aynı çocuklara bir şekilde tedavi hizmetimizi götürmüş olacağız.

Özel Çocuklar Destek Sistemimizi pandemide kullanmaya başlamıştık; bu, bir telefon uygulaması. Telefonuna indirdiği zaman operatörlerimiz karşılıyor ve hekimlerimiz -300 civarında gönüllü hekimimiz var, çocuk psikiyatristimiz var- onlarla görüntülü görüşme sağlıyor. Şu ana kadar Türkiye'nin her yerinden 1.408 çocuk -bizim tek şartımız var, deprem anında deprem bölgesinde bulunmak- çocuk ve aileye on-line hizmet verdik. Dediğim gibi 300 gönüllü hekimim de randevularını bekliyorlar.

Aynı zamanda, afet poliklinikleri kuruldu şu anda 32 ilde yani şunu da yine meslektaşlarım adına çok gururla söyleyeyim...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Afet polikliniklerini nereye kurdunuz genel olarak?

SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OTİZM, ZİHİNSEL ÖZEL GEREKSİNİMLER VE NADİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI ONUR BURAK DURSUN – 32 ilimizde afet polikliniklerimiz var ama her ilimizde depremedeleri biz zaten hani biz söylemesek bile bizim meslektaşlarımız randevusuz görüyorlar. Şu ana kadar 2.588 çocuk da Türkiye'nin çeşitli yerlerinde deprem bölgesi dışındaki yerlerde hizmet aldılar. İstanbul ve Ankara verilerini yetiştirmedik Sayın Başkanım. O yüzden, onlar hariç, sanıyoruz, 4 bin civarında çocuk da o şekilde terapi hizmeti aldı.

Ailesinde 1 veya 2 kişi kalan çocuklarımız var AFAD kanalıyla bize ulaştırılan. Onların bizdeki e-nabız sistemindeki bilgilerine yine SABİM kanalıyla eriştik erişebildiklerimize. Tabii, herkes telefonuyla enkazdan çıkmıyor. O yüzden, erişebildiklerimize kendi isteklerine göre yüz yüze veya on-line sistem üzerinden...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Erişemedikleriniz konusunda bir çalışma yapıyor musunuz?

SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OTİZM, ZİHİNSEL ÖZEL GEREKSİNİMLER VE NADİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI ONUR BURAK DURSUN – Aynı bir çalışma yapacağız, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında verisi olup olmadığına bakacağız. Şu anda, ilk önce, elimizdeki 100'e yakın çocuğun görüşmelerini bugün yarın yapmak istiyoruz Sayın Başkanım. Ondan sonra da eksiklerimizi diğer bakanlık verilerinden giderip onlara da hizmet götürmeye çalışacağız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OTİZM, ZİHİNSEL ÖZEL GEREKSİNİMLER VE NADİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI ONUR BURAK DURSUN – Sağlık çalışanlarına ruhsal destek konusunda da önümüzdeki hafta "RUHSAD" diye ayrı bir uygulamamız başlayacak. Onlar da çok yıprandılar, farkındayız -pandemide de benzer bir uygulama yapmıştık- onlara da destek olmaya çalışacağız.

Yine, sayın vekilimin sorusu: 15 otizm derneğimizin temsilcisiyle ilk günden itibaren bir iş birliği içerisindeyiz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hocam, sorulara süratle ve kısa kısa cevap verelim, biraz brifing gibi oldu.

SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OTİZM, ZİHİNSEL ÖZEL GEREKSİNİMLER VE NADİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI ONUR BURAK DURSUN – Evet, bitiriyorum Sayın Başkanım.

Down sendromu ve işte diğer nadir hastalıklarla ilgili de 120 SMA hastamızın da tedavilerini bölgede ayrı hastanelerde planladık. Yani netice itibarıyla, bizim hem risk gruplarımız hem genel planlamamız anlamında, çocuk ruh sağlığı anlamında terapi hizmetleri için ayrı bir şey başlattık.

Bakanlığımızla ilgili diğer soruların bir kısmı Başkanımın görev alanında, o cevap verecek.

Birinci basamakla ilgili sorular var sayın vekilimin sorduğu. Birinci basamaktan Daire Başkanı arkadaşımız var ama ruh sağlığı alanında yine o da.

Diğer sorularınızı da biz özenle kaydedip sizlere cevaplarını iletmeye çalışacağız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Ali Haydar Bey, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkanım, ben bir çalışmayı ve karşılaştığımız şeyi anlatınca “Öyle şey olmaz.” dediniz. Sizin gıyabınızda arkadaşların kendi aralarında bir veride ortaklaşmadığını ben burada gördüm, “Hayır, orada değil, burada değil.” diye.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, öyle değil, ben onu izah ettim ama siz benim izahımı yetersiz görüyorsunuz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Siz de dediniz ki tam da bu noktada “Ya olmaz, orada ayrıdır, orada ayrı.”

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tabii, öyledir, öyledir o.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şunu düşünün Sayın Başkanım, bakın, sadece şunu düşünün: Ya, evladını arayan bir anne-baba...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O ayrı bir şey, oraya girmeyin.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, çok net bir şey söylüyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, o ayrı, o söylediğiniz...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – “Aile Bakanlığına mı gitsem, yok, Sağlık Bakanlığına mı gitsem...”

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ali Haydar Bey, o söylediğiniz tamamen farklı bir şey, devletin işleyişiyle ilgili bir şeyi söyledim ben.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Lütfen müsaade edin, bakın, lütfen müsaade edin, tam da bunu söyleyeceğim.

“Hastane hastane mi dolaşsam, Adli Tıbbı mı gitsem?” diye uğraşmamalı. Bakın, şu koordinasyonun bir ay geçmesine rağmen sağlanmadığı kanaatindeyim, bakın, çok net. Başkanım, şöyle düşünün: Nereden anlayabiliyoruz kimliği belirsiz çocukları? DNA testi, fotoğraf, mümkünse beyan, ailenin, çocuğun var ise değil mi? Bunların, bu verilerin bir merkezde toplanıp, ailelerinin dolaştırılmayıp, ortaklaştırılıp bakanlıkları, hemen koordinasyon kurup... Ya, ben bir anne-baba olarak gideceğim bir valiliğe, neredeysem vereceğim, bakanlık bana akşamına dönecek, diyecek ki: “Çocuğunuz şurada değil.”

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Döner, döner.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İşte olmadığını burada gördük.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, hayır.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Olmadığını, inanın, burada gördük.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bakın, rakamlardaki farklılık ayrı bir şey.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şunu yapıyoruz, bunu yapıyoruz... Ben dehşete düştüm, gerçekten dehşete düştüm. İki Bakan birbiriyle küs mü? Ne yapıyorsunuz?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, hayır.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, dehşete düştüm ve hâlâ bir ay olmuş, bu yapılmamış; hiç doğru değil. Bu çaresizliği orada çok daha fazla gördüm, olmaz, bir ay olmuş, bunu toparlayamamışız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ali Haydar Bey, bakın, ben tekrar izah edeyim, anlatamadım demek ki.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, ben ekleyeceğim.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır ama bu sizin açıklamanıza da şey yapacak.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – İyi de benim açıklamam...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Aynı şeyi ama söyleyeceğim.

Şimdi, arkadaşımın söylediği gibi yani iki ayrı bakanlığın verileri var ve ben çocuğumu arıyorum, 183'ü arayabilirim, 184'ü de arayabilirim. Doğru mudur? Şimdi, merkezî bir şey yoksa benim aradığımda 183 farklı bir şey söyleyecek, 184 farklı bir şey söyleyecek.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, hiç öyle şeyler olmaz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben görsel medyada belki çocuğumun bilgilerini paylaşmak zorunda kalacağım. E, güvenlik nerede? Çocuğun üstün yararı nerede? Çocuğun güvenliği için biz demiyor muyuz “Kamuoyunda bilgi paylaşmayalım.” diye?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, bakın, müsaade ederseniz, izah edeyim, onu cevaplayayım ben.

Şimdi, bizim her ilimizde her akşam koordinasyon merkezi toplanır, bütün veriler orada bir araya gelir, Sağlık Bakanlığından, Adalet Bakanlığından, İçişleri Bakanlığından onlar bir araya gelir, her ilin verisi oradadır, orada karşılaştırılır, orada koordine edilir, tabiri caizse kombine edilir, uyumlulaştırılır. Burada da şu anda bizim arkadaşlarımızın kendilerine ben sitemimi ileteyim. Buraya gelirken getirdikleri veriler “Bunlar bizim bakanlığımızın verileri.” deyip genel açıklanabilecek, bu Komisyona gelecek verilerin AFAD Koordinasyon Merkezinden, AFAD merkezinden alınması gerekirdi. Hani hatırlayın, AFAD Koordinasyon Merkezi de her akşam verileri yayınlıyor, kendi sitesinden de yayınlıyor. Onlar bakanlıklardan gelen verileri toplar, uyumlu hâle getirir, yayınlar. Bakanlıklar arasında fark olması gayet tabidir yani bir hengâme var, orası mahşer günü.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN –Başkanım, izah edeyim, öyle bir şey yok ama.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun izah edin.

“Öyle bir şey yok.” derken...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Bakanlıkların vermiş olduğu sayılar arasında en ufak bir şekilde biz farklılık söz konusu değildir. Çok basit bir şekilde 2 tane sayı var burada. Kimliği belirsiz çocuklarla ilgili bahsediyorum, hatta bir tane de sayı kayıp müracaatı olan çocuklarla ilgili.

Bakın 3 tane veri var. Bir tanesi, Jandarma ve bize yani kolluk kuvvetlerine intikal eden kayıp müracaatı. “Benim çocuğum kayıp.” diye bize müracaata gelen şu an 55 kişi var. Bu sayı her gün artıyor. Bizim bulduğumuz zamanlarda da düşüyor. Biz bu sayının daha fazla olduğunu düşünüyoruz ve vatandaşlarımıza ulaşmak için kendimiz tek tek telefonla arıyoruz daha önce herhangi bir kuruma müracaat edenleri; bu, bir.

İkincisi: Kimliği belirlenemeyen çocuklar var. Bunlardan 51'i Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kurumlarında. Bunlardan geri kalan 162'si de Sağlık Bakanlığının kurumlarında tedavi altında. “Bunlarla ilgili, bunların sahiplerini nasıl bulacaksınız, yakınlarını nasıl bulacaksınız?” diye bir soru geldi vekillerimizden. Biz bunları polisiye yöntemlerle arıyoruz, sağ olsunlar, Adli Tıp Kurumu da yanımızda. Biz dedik ki: Bu çocukların ailelerini bulamıyoruz. Çocukların 137'si 0-1 yaş arası grubunda çocuklar. Kendilerini ifade etmekte sıkıntıları var. Aynı zamanda hastanelerde yaşı büyük olan insanlar da var, bunu da söyleyeyim, kimliği belirlenemeyen, yoğun bakımda yatan, açıklayamayan insanlar da var. Bununla ilgili dedik ki: 15 yaşından büyüklerin parmak izlerini, DNA örneklerini alalım; 15 yaşından küçüklerin de DNA örneklerini alıp daha önce herhangi bir şekilde, herhangi bir sağlık kuruluşuna veya Adli Tıbbı müracaat edip “Benim çocuğum kayıp.” diyen varsa oradan bunları eşleştirme cihazına gidelim dedik. Nihayetinde çok basit bir örnek vereyim, daha dün İstanbul Darülacezede kalan 0-1 yaş arası 3 çocuğun bu şekilde ailelerini tespit ettik ve teslim süreci başladı. Farklı bir sayı yok. Sayılar 162 tedavi... Bu da değişiyor, bunların da tamamının, hastanede yatanların da DNA örneklerini aldık, aldirmaya devam ediyoruz, devam eden bir süreç var. Polis, Jandarma ve Adli Tıp Kurumu beraber çalışıyor. Mahkemeden kararımızı aldık bütün Türkiye'yle ilgili, DNA örneklerini ve parmak izlerini alıyoruz. Bulduğumuz ailelere teslim ediyoruz. Bazı aileler de bize yeni müracaata gelenler daha önceden çocukları bir şekilde vefat etmiş, tedavi görürken veya deprem anında ama haberi olmamış olan ailelere de mutlaka haber veriyoruz. Çocuğunu bulamayan 2 tane aile vardı, yaralı, tedavi görüyor hastanede. Bunlara da ulaştık ve kendilerini çocuklarına kavuşturduk. Farklı sayılar yok, istirahat ediyorum.

Bunun dışında, tekrar söylüyorum, istirahat ediyorum: Bizim Türkiye Cumhuriyeti'nde insanlar kayıplarını ararken tabii ki olağanüstü hâllerde bu deprem gibi olaylarda bazı anlık çözümler bulunmuş olabilir. Hastanede kriz masası kurulmuş, orada kayıplar aranmış. 184... Ama bizim devletin resmî kayıtlarına girmesi için mutlaka KİHBİ ve Jandarma kayıtlarına girmesi için kaybolan insanların, yakınına arayan insanların mutlaka ve mutlaka bir polise veya askere, Jandarmaya gidip müracaat etmesi lazım ki kayda girsın bugün ve bundan sonra bulunamazsa eğer.

Bunun dışında “Ben hastaneye gittim kan verdim.” Tabii, biz onları tek tek arıyoruz ve müracaatlarını çoğaltmaya çalışıyoruz. Biz 55 kişi olduğunu düşünmüyoruz kaybolan insanların, mutlaka sayı fazladır. Bunu arttırmaya çalışıyoruz ki... O dediğiniz merkez yani tek merkez biziz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – O zaman sizin veriniz baz alınacak, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının verisi baz alınmayacak.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Hayır, şunu söylüyorum: Kayıpları bulmakla ilgili yetkili ve yetkisi olan kurumlar ve gücü olan kurumlar Adli Tıp, Kriminal Daire Başkanlığı, Emniyet artı Jandarma. Bunun dışında, doktorlarımızın veya Aile Bakanlığındaki arkadaşlarımızın kayıp yakını bulma, kayıp nasıl bulurum gibi bir yetkileri yok. Konu bundan ibaret.

AYLİN CESUR (Isparta) – Bir de 79'u açıklar mısınız?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN –79 şudur: Aile Bakanlığının takip etmiş olduğu hastanede yatmakta olan 79 çocuk var. Bunların 51'i kendi kurumlarında kalıyor. Diğer 28'inin tedavi süreçleri devam ettiği için hastanelerde kalıyor, bu kadar.

Sayın Vekilim, tekrar, bir daha söyleyeyim; Aile Bakanlığının takip ettiği 79 çocuk var, bunların 28'nin hastanelerde tedavisi devam ediyor, 51'i kendi kurumlarında. Hastanede tedavisi devam ettiği için bu sayıyı yani 28 sayısını hem Aile Bakanlığı “Kendi sayım.” diye veriyor hem de Sağlık Bakanlığı hâliyle “Benim hastanemde bu kadar insan tedavi görüyor.” diyor, sayı veriyor.

AYLİN CESUR (Isparta) – Onlarda bir sıkıntı yok, onu sormuyoruz. Ortak sayı 213...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – 213, bu rakam...

AYLİN CESUR (Isparta) – Ama Aile Bakanlığının sayfasında “79” diye görüldüğü için anlaşılmayan bu idi. Şu anda demek ki Aile Bakanlığı sayfasını düzeltirse sorun kalmayacak.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN –Tekrar söyleyeyim: “Benim çocuğum çalındı.” “Benim çocuğum kaçırıldı.” “Benim çocuğum falanlar tarafından götürüldü.” diye bize ve Jandarmaya, Emniyet birimlerine intikal eden bir müracaat olmadığı gibi hem Jandarma hem bizim de bu ve buna benzer hiçbir tespitimiz söz konusu değil.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, arkadaşlar, bakın, kayıp konusunda yetkili ne dedin? Emniyet, Jandarma, Adli Tıp. O zaman “kayıp” adı altında diğer hiçbir kurum kayıt tutamaz, tamam mı? Bu tartışmaya da girmeyiz.

Fatma Hanım’a söz veriyorum.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sağ olun Başkanım.

Şimdi bir Komisyonun kuruluş amacı var, birkaç kezdir toplanıyoruz. Bugün 8 Mart. Alanda, bugün ilimizde miting vardı, 8 Mart kutlanacaktı; bu toplantı için mecburen bırakıp geldik. Bu aynı zamanda eleştiri konumudur, yani 8 Martta, bazı günlerde toplantı alınmaz. En azından Genel Kurulda kadınlar olarak birbirimizi dinlemek isterdik, orada bulunsaydık yani bir kadın dayanışması var orada. Zaten az sayıda bu dönem kadınlar olarak bulunuyoruz. Bu, erkeklerin genel tavrı, tutumu.

Şimdi, Sayın Başkan, Komisyonumuzda yani burada biz azarlanmamalıyız, sizin şahsınızda söylemiyorum. Siz de şöyle yapmayın: yöntemi hep ben söylüyorum: Bakanlıklar geliyor, sağ olsunlar, güzel çalışmalar da yapmışlar, aktarıyorlar ama asıl bizim odaklandığımız noktanın çok dışına çıkıyorlar. Onlar adına tamamlanamıyor, siz de onlar adına onu tamamlamaya çalışıyorsunuz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ama öncesinden şunu söyleyiniz: “Arkadaşlar, bunun için geliyorsunuz.”

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Söylüyoruz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bakın, her sefer, her bakanlık geldiğinde biz birbirimize giriyoruz, biz geriliyoruz, kavga ediyoruz. Birileri diyor ki: “Ya, anlaşıldı işte, yazılı versinler, çıkıp gitsinler.” Birileri diyor: “Siyaset yapmayın kayıp çocuklar üzerinden.” Az önce bu söylendi bu masada. Bu ne demek yani? Genellikle muhalefet olarak alttan alan biz oluyoruz. Sizin iktidarınız, sorumluluğunuz altında yaşanan bir meseleye el atıyoruz. Vallahi, hiç alttan alacak pozisyonda biz değiliz yani.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, ben hep alttan alıyorum.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hayır, biz alttan alıyoruz. Hayır, ne olur, kızmayın, bize böyle... “Çocuklar üzerinden siyaset yapmayın.” dedi arkadaşınız ya! Yani o arkadaşınız biraz da diline sahip çıkacak. Gerçekten her toplantıda konuşma nereye gidiyor bunu bileceğiz arkadaşlar.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Neyse sorumuza geçelim Fatma Hanım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Arkadaşlar, şimdi şöyle bir durum: Yani ben rakamları tutmaya çalışıyorum, 162’yi yazdım, sildim; bilmem kaç yazdım, sildim; kafa allak bullak oldu. 213’ü biraz böyle belirgin yazdım, çizdim biraz önceki şeyde.

Şimdi, kamuoyu nereye takılmış? Diyorlar ki: “Bu kayıp çocuklara ne oldu?” Mesele burası değil mi arkadaşlar? Bizim daha çok şey yaptığımız nokta bu. Bizim Komisyonun biraz oluşum gerekçesi de yani mevcut bir olay üzerinden kuruldu ve aynı zamanda tüm çocukların akıbetini, mağdur olan, hakkı ihlal edilen, yaşamı ihlal edilen çocukların durumunu biraz berraklaştıracaktır. Bu Komisyonumuzun amacı bu. Herkesin vicdanen bunda sorumluluk hissettiğini biliyoruz, birbirimize bunu söylemişiz ama uygulamada bakın, burası hazırlıklı gelmiyor, bunu bilmeniz lazım, buraya söyleminiz lazım. Siz de zor durumda kalıyorsunuz. Bizim ihtiyacımız olanı hazırlayıp “Bu, budur.” deyip, önümüze koyup gitmiyorlar. Geçen benim olduğum toplantıda, bir öncekinde -o zaman da söylemişim- biraz daha somut, elle tutulur birkaç şeyi, en azından o diğer çocuğumuzla ilgili veriyi sunan, daha doğrusu, yaptıklarını aktaran Aile Bakanlığıydı. Hele İçişleri Bakanlığından biz hiçbir şey anlamadık, çıktılar, gittiler, daha biz sözlerimizi söylerken gittiler.

Yani bunun için arkadaşlar, şunu söyleyeyim: Şimdi, doğal olarak siz bir komisyona geldiğinizde yaptıklarınızın hepsini, totalde bizimle paylaşmak da istiyorsunuz; bu da anlaşılır, kıymetli çalışmalar da yapıyorsunuz ama bir zaman, Genel Kurul var, şununla bununla boğuşurken, bununla yaraşırken bazen de kendi aramızda da biraz gerginlik olurken sizin o dedikleriniz biraz tali kalabiliyor bizim için. Yani “Bunlar şimdi gerekli midir?” diye bazen... Yoksa kıymetli çalışmalar, her bakanlık bünyesinde çok önemli çalışmalar da yapılmış.

Şimdi, yapılması gereken... Hakikaten, bu bakanlıklar arasında bir koordinasyonsuzluk olduğu görülüyor. Siz, mesela, diyorsunuz ya “Hepsinin uyuşmayabilir, şu olmayabilir.” Kaç çocuğun kimliği belirlenemedi? Hangi bakanlıkta kaç tanesi var? Geri kalan çocuklar ne oldu, nerededir, şu an akıbetleri ne? Bize lazım olan bu, nokta, bu kadar.

Teşekkürler.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Doğru.

Ben teşekkür ederim.

AYLİN CESUR (Isparta) – Müdür Bey konuşurken biz girdik, yarım kaldı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, Emniyet Genel Müdür Yardımcımız devam edecek o zaman.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Devam etmeyeceğim de Sayın Başkanım, ben teessüf ediyorum. “Hazırlıksız gelindi.” diye itham altında kaldık.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, siz ona teessüf etmeyin, biz ederiz.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU – Şöyle söyleyeyim...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ama bu söylem de doğru değil Başkanım: “Siz ona aldırış etmeyin, boş verin, bana bakın.”

ARZU AYDIN (Bolu) – Yanlış anladınız, Başkanım “Siz teessüf etmeyin, biz ederiz.” dedi yoksa “Boş verin.” demedi.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Fatma Hanım, siz, benimle ilgili ön yargılı mısınız?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yok.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RESUL HOLOĞLU - Bakanlıklarımızın koordineli çalışması neticesinde, Sayın Başkanım, 1.613 çocuk ailelerine teslim edilmiş yani canhıraş bir çalışma var. Gerçekten bakanlıklar arasında da bir koordinesizlik yok.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, arkadaşlar, şöyle bir şey söylemek istiyorum hem milletvekili kardeşlerime hem bürokrat misafirlerimize: Burada bürokratlarımız sadece kendilerine sorulan sorulara cevap verir. Burada milletvekilleri bürokratların sorusu üzerinden -biz siyaset yaparız, işimiz o- onun siyaset kısmını, ithamları, suçlamaları, onları biz cevaplarız, onu bürokrasi cevaplamasın, sadece bilgi edinsin. Esasen, Meclis araştırması komisyonunun maksadı da budur, sadece bilgi edinmek ama karşılıklı ona dikkat edelim lütfen.

AYLİN CESUR (Isparta) – Ya, bir bürokrat milletvekiline “Anlamıyorsunuz.” diyebilir mi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Diyemez, hiç kimse kimseye diyemez. Yani bu, Türk milletinin normal terbiye adabıdır, denmez o “Ben anlatamamışım.” denir. Ama öyle demişse zühul eseri, ona da biz bir şey demeyiz, biz ikaz ederiz onu.

Şimdi, bürokrasi ile siyasetçi arasında da şöyle bir mantalite farkı vardır...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Mesela, kaçırılan çocukları da konuşalım, sadece depremde çocuklar kaybolmuyor yani alıp götürülen, kaçırılan çocuklar var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ama şu anda depremi konuşuyoruz, lütfen.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, şimdi, burada devlet töhmet altında bırakılırken konuşmalım mı?

Şimdi, bakın, Başkanım, ben hiç konuşmuyorum, burama geldi yani.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, o zaman söz isteyin.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Kıymetli Başkanım, bir şey söyleyeyim: Şimdi, bu Komisyonumuzun adı ne Başkanım? Ben size açık okuyorum: Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu.

Şimdi, bu konunun bu konuştuklarımızla ne alakası var, bu Komisyonla ne alakası var yani?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, şimdi, biz depremle ilgili...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Şimdi, Başkanım, bir dakika... Biz iki gün önce, daha geçen hafta Mecliste araştırma komisyonu kurduk, değil mi? Bu konular o Komisyonun görevi. Bu Komisyon maksadı dışında, esasında, gündem belirliyor.

Şimdi, herkes bürokrati töhmet altında bırakıyor. Bürokrat ne yapsın, kimse savunmuyor ki, adam kendisini savunacak tabii ki yani. Dolayısıyla burada biz gündemin dışına çıkmışız Değerli Başkanım. Ya, bu, bunun konusu değil ki.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Türkiye’nin gündemi deprem.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Efendim, bakınız, Türkiye’nin gündeminin deprem olduğunu, emin olun, biz sizden daha iyi biliyoruz. Siz burada otururken ben depremde kadınların Kadınlar Günü’nü kutladım geliyorum. Hanımefendi, bakın, bir şey söylüyorum: Dolayısıyla biz bu konuyu biliyoruz. Devletimizin bütün birimleri, bakanlıkları, Sayın Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı Yardımcısı şu an deprem bölgesinde bu yaraları sarmak için bir mücadele içerisinde, bütün bürokratlar da o şekilde. Biz yasama organız, yasama organı olarak bizim kurmuş olduğumuz Komisyon bu komisyon. Dolayısıyla, bu anlamda, bizim bir çözüme ulaşacak çareler üretmemiz lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ben teşekkür ederim.

Halil Bey, depremdeki çocukların durumunu biz -geçen toplantıda siz yoktunuz galiba- görüştük ve buna devam edelim diye bizim Komisyon olarak, Başkanlık olarak da bütün Komisyon olarak da aldığımız bir karardı. Yoksa biz depremin zaten şu anda da çocuklarla ilgili kısmında kalmaya özen gösterdik.

Buyurun Sayın Ergüt.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Çok fazla soru soruldu Bakanlığımızla ilgili ama ben cevaplandığını düşünüyorum birçoğunun. O yüzden sayısal verilerle ilgili cevapları vermeyeceğim ama diğer konularda bazı açıklama yapma gereği duydum.

Şimdi, bizim Bakanlığımız, biliyorsunuz, çocuk koruma alanında yetkili bir Bakanlık. İhmal, istismar, ebeveynlik görevlerini yerine getirememesi veya başka konular olduğunda gerekli mevzuat doğrultusunda çocukları koruma altına alıp bakım ve gözetimini yapıyoruz, onları yetiştiriyoruz, geleceğe hazırlamaya çalışıyoruz. Bu anlamda da ailesinin yanında olan çocuklarla ilgili herhangi bir şikâyet olmadan, herhangi bir ihmal, istismar riski görmeden veya tespit edilmeden müdahale etme şansımız yok.

Biraz önce sorulan sorular üzerinden genel olarak cevaplamak istiyorum. Ben de yirmi yıldır çocuk koruma alanında sosyal hizmet uzmanı olarak çalışıyorum. “Bir sistematığınız var mı depremle ilgili?” denmişti. Başkanlığımı yaptığım dairenin adı Öksüz, Yetim ve Gündüz Hizmetler Daire Başkanlığı, iki yıl önce kuruldu. Ben bu çalışmalara deprem olduktan sonra başlayınca herhâlde biz bugünlere hazırlanmak için kurmuşuz bu daireyi dedim gerçekten çünkü biz daireyi kurduğumuzda Türkiye’de anne-babası olmayan çocuklarla ilgili farkındalığı artırmaya çalıştık, onlara yönelik yardımları bütünleştirmeye, bir sistematik oluşturmaya başlamıştık ve o zaman 150 TL olan öksüz ve yetim yardımı, bugün 5-6 katı artmış durumda. Kızılay gibi bir STK’te yetim destek programı uygulanıyor. Gerçekten bunlara hazırlanmıştık. Yani bu, biraz, beni inancım gereği de böyle düşündürdü, belki de beni güçlendirdi.

Dairemiz kurulduğunda ebeveyn kaybı yaşayan çocuklara ve ailelerine destekleme rehberi hazırlamıştık, çok uzun emek verdik, sahada çalışan meslek elemanlarımızla, hocalarımızla beraber. Bu rehberin de faydasını gördü sahadakiler.

Yine, her ilde öksüz ve yetim birimi kurmuştuk.

Onun dışında, gündüz hizmetler anlamında da ben daire olarak mobil ekipler aracılığıyla birçok okul sosyal hizmeti ayağında çalışmalar yürütüyorum, sokakta çalıştırılan çocuklar alanında çalışmalar yürütüyorum. Çocuklar Güvende Programı’yla risk altındaki çocukların izlenmesine yönelik programlar yürütüyordum. Zaten biraz önce müdürümüzün de bahsettiği, ayın 11’inde yayınladığımız genelgeyle de depremde sonra yapacaklarımızı biz belirlemiştik. Depremde etkilenen tüm çocuklarla ilgili hızlı bir şekilde bir acil afet programı hazırladık ve bunları “Çocuklar Güvende Programı” adı altında izlemeye tabi tutacağız, hepsini ziyaret etmek istiyoruz, hepsiyle görüşmek istiyoruz ama akut dönemde yapılacaklar bunlar değil.

Bir soru sorulmuştu, “Çadır kentlerde, konteyner kentlerde bu çocuklara nasıl ulaşıyor?” diye. Ben Van depreminde de görev almıştım, şu anda o bölgeye gidemedim ama birçok arkadaşım orada görevde. Zaten o illerde görev yapan birçok arkadaşımız da vefat etti. Çadır kentlerde veya konteyner kentlerde çocuklar için, küçük çocuk yaş grupları için kreş alanları oluşturulur, çocuk etkinlik alanları oluşturulur, oyun çadırları oluşturulur ama biz bu depremde hem çocuk hem gençleri kapsayacak

şekilde bazı planlamalar yaptık ve UNICEF’le çalışıyoruz, Save the Children’la çalışıyoruz, UCİM’le çalışıyoruz, birçok STK’yle birlikte çalışıyoruz, Suna ve İnan Kırar Vakfıyla çalışıyoruz yani şu anda belki 20’ye yakın STK’yle çalışıyoruz. Kamu kurumlarıyla da birlikte çalışıyoruz. Koordinasyonumuzda hiçbir sıkıntı yok. Orada çadırlar kuruyoruz, konteyner kentlerde alanlar kuruyoruz Oralara gittiğiniz için siz de bunları göreceksinizdir. UNICEF buna “together” diyor, “birlikte” diyor; biz çocuk ve gençlik yaşam merkezi diyoruz oralarda; hedefimiz bu. Bunun için şu anda çadırsa imkân çadırla yapıyoruz, çelik konstrüksiyonsa, kompozit malzemeyse onunla yapıyoruz hatta farklı STK’lerin farklı teklifleri oldu. Özel yaşam alanları... Sayın Filiz Hanım’ın sorduğu çocukların vakit geçirebileceği, eski gündüzlü yaşam merkezleri gibi uygulamalara da başlamıştık. Bursa’da açtık ilkinin hani eski çocuk gençlik merkezi gibi. “Çocuk Yaşam Merkezi” adı altında bir model oluşturduk.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Deprem bölgesinde yaptınız mı onu?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Deprem bölgesinde şu anda İskenderun’da bugün çadır kuruluyor, onu da başka bir özel okul STK’si ve UNICEF’le ortak yürüteceğiz. Bir tanesi kreş olarak küçük yaş grubu için Gaziantep İslâhiye’de kuruldu. Bunların sayısını artıracamız ama biz daha böyle dayanıklı, fiziksel şartları daha uygun, çocuklar için birçok paydaşın bir arada çalışabileceği alanlar oluşturuyoruz. Bunun bir nedeni var çünkü çocuklar hem yas yaşadılar hem ebeveyn kaybı yaşadılar, çok önemli bir afet yaşadılar -sayın hocamız belki daha bunlarla ilgili açıklama yapabilir- kendilerini güvende hissetmeleri gerekiyor ki yaşadıklarını atlatabilsinler, normal hayatlarına dönebilsinler. Onların kendilerini güvende hissetmesi için de belli bir dönem belli noktalara gelmesi lazım, orada aynı kişilerle görüşmesi lazım ki o güven duygusu gelişsin. Bununla ilgili çalışmalar yapıyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Arkadaşlarını kaybedenler de çok.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Evet arkadaş kaybı, yas genel olarak çevrede aile üyelerinden, kardeşinden. Onun dışında birçok çocuğumuz şu anda amputasyon yaşamış durumda yani uzuv kaybı yaşamış durumda, bir yandan da bununla baş etmek zorunda. Tüm bunlara yönelik genel bir ruh sağlığı programı zaten var ama biz de Bakanlık olarak PSD çalışmalarımıza başladık ama bu akut dönemin sonrasında daha uzun sürecek çalışmalardır bunlar. Yani onun dışında çadır kent, konteyner kent gibi yerlerde yaşanan süre arttıkça farklı ihtiyaçlar ortaya çıkacaktır muhakkak ama orada bütün bakanlıkların zaten çadır kentlerde ya da konteyner kentlerde alanları vardır, oralara başvuru yapılır mesela süre uzarsa o konteyner kentin, çadır kentin bir yaşam programı olur. Çocuklar, aileler bilgilendirir, ailesi olan çocuklar oraya yönlendirilir belli saatlerde ama şu anda biliyorsunuz kurulma aşaması devam ediyor bitenlerde bu düzen oturacaktır. Ben ayrıntılı bilgi bilmiyorum onunla ilgili şimdi veremem ama tecrübelerime dayanarak söylüyorum.

Yine çok fazla bir soru geldi. Sayın Bakanımız bununla ilgili defaatle açıklamalar yaptı farklı farklı. Türkiye’de çocuklarla ilgili biraz önce hocamın da bahsettiği gibi alan Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve ilgili teşkilatınıdır, koruma görevi bizimdir, başka hiç kimseye teslim edilemez bu çocuklar. Bununla ilgili biz de sosyal medyadan, haberlerden aynı şeyleri duyduk ve derhâl bunlara müdahale edildi bununla ilgili basın açıklamaları Twitter sayfamızdan, bakanlık ana sayfamızdan, Instagram hesabımızdan yazılı olarak bildirildi. Bunun dışında yani biraz ben uzatacağım ama brifing gibi olmasın...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok uzatmayın.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Şöyle, biz sürece başladığımızda evet, kayıp çocuklarla ilgili alan İçişleri Bakanlığımızdır, asayişindir, Jandarmanındır, bunu biliyoruz. Çocukların kimliklendirilmesi kriminal, adli konulardır. Bu mevzuatı biz yıllardır biliyoruz ve böyle zaten yıllardır çalışıyoruz yani kayıp çocuklar meselesi şu anda deprem nedeniyle çok gündemde, çok fazla çocuk var evet ama bununla ilgili prosedürler, mevzuat zaten açıktır ve biz Emniyet, asayişle aramızda zaten veri entegrasyonu hâlindeyiz. “ASBUL” denen bir sistem var...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sakarya’daki çocukları söyleyin.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Ona da geleceğim Sayın Vekilim, müsaadeniz olursa.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ona gelin diye bekliyoruz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Evet ama anlamamız için belki böyle anlatmam gerekiyor diye düşündüm hani tüme varayım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben çok iyi anladım o konuyu, ben anladım ama sizin anlatımınızı bekliyoruz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Ben de biraz doldum Sayın Vekilim, yani biraz da yurttaş olarak konuşuyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yurttaş olarak konuşma hakkın yok kardeşim, sen burada bürokratsın, bürokrat olarak konuş.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Duygusal davranmamaya çalışıyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Duygusal da davranma.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Şimdi, biliyorsunuz bu arada biz bölgede 11 ilde bütün çocuklarımızı yaklaşık 900’e yakın zaten kuruluş bakımında olan çocuklarımız vardı, ilk gece naklettik. Bu çocuklarımızın kalabilecekleri yerleri ayarladık, ek kapasiteler belirledik, hiçbir ihtiyacımız yok bu çocuklarla ilgili. Bununla ilgili çok talep geldi yani ilk günden beri yurt dışından, yurt içinden kişisel veya STK’ler aracılığıyla bize bağış yapanlar çok arttı. Aynı şekilde koruyucu aile ve evlat edinmek konusunda da biliyorsunuz normalin belki 100 katına çıktı. Biz ilk gün zaten bölgedeki koruyucu aileleri, SED alan ailelerin hepsini aradık tek tek ulaşmaya çalıştık ildeki arkadaşlara, durumlarını tespit ettik, hasarlı evleri var mı, vefat durumları var mı? Öncelikle bu, koruma altındaki çocuklarla ilgili güvenlik önlemlerinin hepsini aldığımızı ifade etmek isterim. Başvurular da e-devlet’ten yapılıyor biliyorsunuz onun dışında yazılı olarak da il müdürlüklerimize başvurularak yapılıyor ve bununla ilgili rakamlar da zaten açıklanıyor dönem dönem. Yani 400 bine yaklaştı koruyucu aile başvurusu ama bu alanda çalışanlar bilirler, bu tür anlarda bir kahramanlık evresi olur, çok fazla başvuru oldu ama biz...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Koruyucu ailelerde hangi kriterlere dikkat ediyorsunuz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – 26-40 yaş arası evli veya evli olmayan çocuklu veya çocuksuz Türk vatandaşı olan herkes başvurabilirler. Bunun bir prosedürü var, yönetmeliği var. Belli bir süre bu aileyle görüşmeler yapmamız lazım, aileye eğitim vermemiz, prosedürü açıklamamız lazım. Koruyucu aile biliyorsunuz koruyucu ailede olan çocukların biyolojik anne ve babası da olabilir yani ebeveynlik görevlerini yerine getirmemiştir biz koruma altına almışızdır koruyucu aileye de emanet edebiliriz ama koruyucu aileleri çok iyi tespit etmemiz lazım yani psikiyatrik rahatsızlığı olan ebeveynler koruyucu aile olamaz, sağlık sorunları olanlar olamaz veya bakımını üstlenecekleri çocukla ilgili bakım yükümlülüklerini yerine getiremeyecek kişiler olamazlar. Bunları titizlikle bütün başvuruları alıyoruz her ilde bununla ilgili de bilgilendirme toplantıları yapıyoruz şu anda. Ümit ediyorum ki gerçekten bu başvuruların hepsinde biz çocuk yerleştiririz, kuruluşlarımızda hiç çocuk kalmaz. Bunu gerçekten çok isterim ama evlat edinmede de koruyucu ailede de şu anda biraz hassas bir dönem vatandaşımız duygusal olarak bunu istiyor ama süreç ilerledikçe bu sayılar azalıyor bunu da görüyoruz. Çünkü herkes, depremzede olsun küçük yaş grubu olsun kız çocuğu olsun yani bu tür ayrıntıya girdiğimiz zaman elimizdeki koruyucu aileye verebileceğimiz durumdaki çocuklar da belli, bu süreç biraz uzayabiliyor, sıralama olabiliyor.

Aynı zamanda kuruluşlarımıza gelen çocuklar, kuruluşlarımızdaki diğer çocuklar ve çocuklara afet sonrası psikososyal yaklaşım rehberi hazırladık. Şu anda onunla ilgili eğitimleri hazırlıyoruz. Bir çok üniversiteden bize bu konuda destek talebi geldi. Zaten psikososyal destek çalışmaları alanında alana giden bütün personele eğitimler verildi bu eğitimleri arttırmak için de çalışıyoruz.

Dediğim gibi, deprem sonrasında da yapacaklarımızı planlamıştık, bu çocukları ikişer aylık dönemlerde izlemeye alacağız. İzlemenin ilk görüşmesinde bu çadır kentte olur, konut kentte olur veya yeni ikametgâhında olur, bu bir değerlendirme görüşmesi olmayacak, ayrıntılı bir sosyal inceleme olacak. Bütün risk ve ihtiyaçları tespit edilecek, uygun hizmet modeline yönlendireceğiz onları. Bu zaten şu anda da rutinde ASDEB çalışanları, ASYA çalışanları, Bakanlığımız sosyal yardım görevlileri tarafından çadır çadır farklı yardım götürmek için yapılan ziyaretlerde de herhangi bir risk tespiti olduğunda müdahale ediyoruz.

Alo 183 hattımız biliyorsunuz zaten vardı sosyal destek hattı. Biz bu depremzede vatandaşların veya iyi niyetli insanların çocukları bulmak için aramaları için 10 tane hat daha hizmeti açtık, Whatsapp destekli ihbar hattı açtık ayın 10'unda da hizmete açtık bunu yani ayın 10'undan beri çalışıyor ve yaklaşık 13 bine yakın arama geldi oraya da. İhbar kayıtlarını da ayrı tutuyoruz bununla ilgili veri hiç paylaşmadık. Bu ihbarları kullanıyoruz. İhbarların yanı sıra TÜBİTAK'tan yararlandık bir fotoğraf eşleştirme sistemi çünkü Whatsaptan, daha çok sosyal medyadan bizlere fotoğraf attılar ihbarda bulunanlar; bunları eşleştirmeye çalıştık. Sonrasında bütün bu elimizdeki bilgileri Emniyetle, asayişle, Jandarmayla günlük, anlık paylaştık ve oradan da kimlik tespiti konusunda bu kişilerle ilgili asayiş konusunda bize destek verdiler sağ olsunlar. Biz şu anda burada yüz yüze görüştük ama şöyle söyleyeyim yanlış anlaşılmasın, bazılarıyla yüz yüze görüştük ama biz iller idaresinde her gün neredeyse her hafta iki tane toplantı yaptık bununla ilgili. Sadece merkezde kurduğum 10 kişilik bir ekip 213 çocuk eşleştirdi; bunlar psikolog, sosyal hizmet uzmanı, sosyolog arkadaşlarım. Bu çalışmaları yürüttük.

Biraz önce bahsettiğim gibi cemaat, dernek, vakıf ne ad olursa olsun bunların yetkisi yoktur yani çocuk koruma sisteminde bu çocukların teslim edilmesiyle ilgili kuruluşlar değildir. Bununla ilgili...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bunlarla sözleşme yapmadınız mı?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Yok herhangi bir sözleşmemiz yok, yapmadık.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yapmayın ya!

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bakanlık açıkladı.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Neyle ilgili? Hangi protokolden bahsettiğinizi bilmiyorum. Ama bu konuyla ilgili söylüyorum yani...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – 2019’dan beri zaten protokol vardı.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Diyanet Vakfıyla olan protokolden mi bahsediyorsunuz? O çok farklı bir protokol.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başka vakıflarla olan protokolünüz var.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Protokoller hakkında ayrıntılı bilgin yok ama ben genel durumu söylüyorum; mesela 3 tane böyle basında ve sosyal medyada yer alan olay oldu. Anında il müdürlüklerimiz gidip inceleme yaptılar, bu konuyla ilgili açıklamalar yapıldı zaten. Biraz önce beyefendinin sorduğu, Adıyaman’daki bin kişilik bir alan söylendi, o konuyu bilmiyorum yani bir onu hatırlayamadım da şimdi ama “bin kişi” dendi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Somut olan Sakarya’daki ama bu taraf başka, Adıyaman başka, sosyal konutları var onların. Orada aile var mı, bireysel kalan çocuk var mı, onlar için kaygılanıyoruz. Ailesiye evet, ailesi varsa yanında evet, başka bir şey varsa müdahale edebilirsiniz edemezsiniz, onları biliyoruz ama acaba sahipsiz, ailesi olmayan da orada var mı, bundan da kaygılıyız.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Şimdi, ben şunu söyledim zaten, bize gelen bilgiler doğrultusunda hepsini ihbar kabul ediyoruz biz zaten.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – 9 çocuk cemaatin bir kursuna yerleştirildi, sonradan Bakanlık geri aldı. Bakanlık “Verdik.” dedi. Sonra dernek “Almadık.” dedi. Sonra farklı açıklamalar oldu kamuoyunda. Sonra Allah’tan aldılar, vatandaşın gönlü rahatladı.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Dediğim gibi, bu ihbar, ihbarların oluşturulmasında yani biz yoğun bir çalışma yaptık bu çocukların aileyle eşleştirmesi konusunda ve 1.613 çocuğu bildiğiniz gibi ailelerine kavuşturduk. Bu süreçte yoğun bir mesai de harcadık, bundan sonra da devam edeceğiz yani bu kayıtlarımızı eritmek için uğraşıyoruz yani mesela şimdi, ihbar sistemimizde herhangi bir gelişme olmayan kayıtlara da geri dönüş yapıyoruz arayarak. Bu aşamada bize UCİM’in görevlendirdiği avukatlar bizimle görüşme yaptıktan sonra iki günde bir, üç günde bir listelerini gönderdiler onlardan da aldık biz ihbarları. Mesela Kızılaydan aldık. Ayrıca yabancı uyruklu çok fazla çocuk var, bununla ilgili de soru sorulmuştu. Göç İdaresi Başkanlığıyla da -bu toplantılarda onlar da vardı- YİMER var biliyorsunuz, Yabancılar İletişim Merkezi, burası özel bir birim kurdu onlar da bu ihbarlar, bu çocukların nerede olduğuyla ilgili çok yoğun bir çalışma başlattılar, yani YİMER’in içinden de biz onlardan da çok destek aldık çünkü gelen ihbarlarda mesela

yabancı uyruklu vatandaş bize kendi ana dilinde başvuru yapmak istedi Whatsapp’tan Arapça mesaj atmak istedi hem Bakanlığımızdan hem de Göç İdaresi Başkanlığından biz tercüman desteği aldık, personel desteği aldık, sağ olsunlar geldiler bize yardımcı oldular, çok hızlı geri dönüşler yaptık.

Sağlık Bakanlığıyla da kayıtlarımızı entegre ettik, yani dijital olarak şu anda sistemlerimiz entegre. Biz ayın 10’unda Afet Özel Modülü oluşturduk Aile Bilgi Sistemi içerisinde her şeyi dijital olarak da kaydediyoruz. Bu verideki farklılığı biraz önce de anlatmaya çalıştım ama tekrar biz onu, sizin önerinizi dikkate alalım, belki orada bir rakamın ki fazla ayrıntılı bilgi vermiş olabiliriz dediğiniz gibi ama başlattığımız çalışma normalde illerden gelen verilerle başlayıp sonra dijitale geçen bir aşama olduğu için hani bu otuz gün içerisinde hâlâ da geliştiriyoruz mükerrer kayıtlar olmuştur, yanlış kayıtlar olmuştur; yani günlük çok değişken bir sayı. Biraz önce hocamın da bahsettiği gibi hastaneden taburcu oluyor başka bir hastanede yakını oluyor, onları bir araya getiriyoruz ikisi de hasta oluyor, süreç devam ediyor. Çocukları aceleyle teslim almak isteyen “Aile yakınıyım.” diyen “Komşusuyum.” diyen insanlarla ilgili veya işte üçüncü derece akrabalarla ilgili süreçleri yönetiyoruz. Gerçekten çok değişken bir süreç ama...

AYLİN CESUR (Isparta) – 79’u 213’e çıkarmaz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – 79 rakamı 51 tanesi kuruluşumuzda koruma ve bakım altında olan bebek, çoğunluğu bebek ama biraz önce zaten...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Onu konuştuk arkadaşlar, siz de söylediniz, lütfen. Tekrar oraya dönmeyelim.

AYLİN CESUR (Isparta) – “51” diyor. 162’si...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Hayır, o Sağlık Bakanlığında.

AYLİN CESUR (Isparta) – 162 artı, 51; eşittir 213. Onda sıkıntı yok.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Evet, 213’tü. Zaten biraz önce son noktayı koydu müdürümüz. Rakamlar yer değişti. Sağlık Bakanlığıyla Aile Bakanlığı yer değiştirdi sizin notunuza göre.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bitirdiniz mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖKSÜZ, YETİM VE GÜNDÜZ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM KÜRŞAT ERGÜT – Yani cevaplayamadığımız sorular varsa da sonrasında yazılı olarak cevaplarız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, şöyle yapacağız arkadaşlar, tutanaklardan biz soruları, cevaplanmamış soruları size yazılı olarak bildiriyoruz zaten önceki toplantılarımızda da o usulü devam ettiriyoruz, yazılı olarak bize cevap verirsiniz.

Kıymetli Komisyon üyeleri, bugünkü çalışmamızı tamamlayacağız. Söz almak isteyen var mı?

Fatma Hanım, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben konu dışında ama bütün bakanlıklar buradayken çünkü Çiğdem Hanım da vardı Genel Kuruldaki genel olarak kadın önergeleri indi, depremdaki kadınların durumu. Konu dışında olduğu için arkadaşlar beni bağışlasın yani “Gündemimiz değil.” demesinler.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Estağfurullah, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Şöyle bir durum, gene herkesin yaptığı tespit, kadınların güvenli ortamlarda olmadığı, bundan sonraki süreçte o toplu yerlerde yaşamanın verdiği istismarların olabileceği hem çocuklara hem kadınlara. Çadırların bulunduğu yerlerin karanlık olduğu, lavaboların, tuvaletlerin uzakta olduğu, yine karanlık ortamlarda olduğu, kadınların çocuklarını da sürekli getir götür yaptığından o yolu çok kullandığı ve kadınların güvende olmadığı, temiz suya erişim... Biliyor arkadaşlar, hekimler de var aramızda gerçekten hem temiz lavabo kullanamama hem hijyen malzemesine erişememe vesaire daha çok kadınların sağlık sorunlarını tehdit ediyor. Bu konuda ilgili bakanlıkların biraz daha duyarlı olmasını, o yerde aydınlatmadan tutun sağlık vesaire hizmetlerinin daha sıkı biraz ele alınmasını, bu vesileyle söylemiş olayım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, önemli hususlar arkadaşlar, aydınlatma, tuvaletlerin yakınlığı, uzaklığı... O sayı artıyor, gittikçe değişiyor bunlar; zaman içinde karşılanacak şeyler. Evet, orada ilk günlerde bizim de gördüğümüz sıkıntılar bunlar. Bunu ilgili birimlerimize iletirsiniz, not alırsınız, bizler de iletiriz.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Sayın Başkanım, son olarak, tekrar söylüyorum, bize müracaat, kayıt müracaatı, ihbar 55. Sayın vekillerimizden, değerli vekillerimizden böyle bir karşılaştırması var mıdır? Mutlaka...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Biz size iletceğiz, Ali Haydar Bey’deki çalışmayı iletceğiz size. Tamam.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle, Başkanım, yani önceden bu komisyonlara katılan arkadaşların isimlerinin yanında numaraları oluyordu. Komisyon böyle bir hazırlık yapıyordu, Genel Kurula geldiklerinde de öyleydi, arkadaşlara belki ulaşabiliriz diye. Olursa böyle bir şey daha sağlıklı olur.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Olur olur. Numaralarını veririz sizlere, olabilir. Ama siz onu vereceksiniz bana.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tabii, tabii. Buradaki çocukları tasnif ettik biz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam, çocuklara verirsiniz, ben ulaştırırım oraya, tamam.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Başkanım, dernek protokolüyle alakalı bir küçük bilgi aktarsam.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Halil Bey, bugün Kadınlar Günü.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Yo, yo. Halil Bey de konuşabilir, sorun yok. Biz farklı alanlarda daha iyi ayrıcalıklar bekliyoruz, mikrofonda sorun yok.

Şimdi, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürümüzle hemen yazıttım, kesinlikle herhangi bir vakıf, dernek, vesaire hiçbir protokol çalışmaları olmamış, haberler maalesef gerçeği yansıtmıyor imiş. Dedi ki: “Bizim hiçbir şekilde bu alanda böyle bir çalışmamız yok.” Çok net, daha ayrıntılı bilgi de verdi. Komisyonun gündemini meşgul etmemek adına birebir de merak eden vekillerimizle bunu paylaşırım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Vakıf yöneticisi başka şey söylüyor ama yani vakıf yöneticisi konuşmuş, sonrasında Sayın Vekilim, “Evet, buradalardı, müftü getirmişti, sonra götürüldü.” diye bir beyanı oldu vakıf yöneticisinin.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Türk vatandaşı olan, tekrar söylüyorum, Türk vatandaşı olan ve depremden etkilenen çocuk veya ailesi bir protokol kapsamında hiçbir vakıf, dernek ve kuruluşa yerleştirilmemiş Sakarya kapsamında.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başkanım, isim isim sayabilirim, tarih tarih.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Ben bitireyim, sonra siz isterseniz öyle sayabilirsiniz.

Tekrar ediyorum, hiçbir Türk vatandaşı bir protokol kapsamında hiçbir yere yerleştirilmemiş, bütün misafirlerimiz KYK ve otellerde misafir ediliyor, çocukları da aileleriyle.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, ayrı ayrı konulardan bahsediyorsunuz siz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Aynı konu, hayır. Teslim protokolü...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sizin ki depremden önce...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çocuk Evleri Açılması ve Yürütülmesine İlişkin Protokol, imzalanan protokol, bakın.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sizin ki depremden önce.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yo, yo. Önce, zaten bu protokol gereği teslim etmişler.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Çiğdem Hanım depremlle ilgili söylüyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şu an değil. Yani bakın, 2013-2014...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Yani deprem özelinde hiçbir protokol yapılmamış.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ali Haydar Bey, deprem özelinde... Bunu sonra konuşalım.

Halil Bey, buyurun, söz sizde.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Ali Haydar Bey, bugün Kadınlar Günü, kadınlarla tartışmayalım.

Ben öncelikle saygıdeğer Komisyonu ve bürokrat arkadaşları selamlıyorum.

Toplantıya biraz geç katıldım ama tutanaklardan takip ettim, Filiz Hanım'ın bilmesi için söyledim.

Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Komisyonumuzda üye olan hanımefendiler ve Komisyon salonunda bulunan hanımefendiler, başta da şehit anneleri olmak üzere tüm hanımefendilerin Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Şimdi, bu elbette ki deprem hâlâ etkisini koruyor muhtemelen de deprem gündemli bir seçim takvimi olacak. Biz bu noktada devlet ve milletin el ele verdiğinin, bir kenetlenme içerisinde millî birlik ruhuyla hareket ettiğinin de farkındayız. Tabii, deprem üzerinden de bir siyaset geliştirmenin ve buradaki mağduriyetlerin üzerinden de bir siyasetin doğru olmadığını değerlendiriyoruz. Yine bu noktada kayıp çocukların bulunması hususunda herhangi bir siyaset güdülmeksizin onların bulunması ve derhâl anne-babaya teslim edilmesi gerektiğini... Ve bu hususta da devletin yetkili birimlerinin gerekli azami gayreti, özeni gösterdiğinin farkındayız.

Yine, deprem bölgesinde devletimiz bütün unsurlarıyla oradadır. Devlette depremin yaralarının sarılması hususuyla ilgili bir millî birlik ruhu içerisinde bir kenetlenmişlik vaziyeti vardır. Bundan sonraki süreçte de bu bu şekilde olacaktır.

Ben buraya kadar gelip bu güzel sunumları sebebiyle ciddi katkılar sunan bürokrat arkadaşlara da sizlerin huzurunda teşekkür ediyorum. Çok da fazla konuşmak istemiyorum Sayın Başkanım.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ben teşekkür ediyorum Halil Bey, sağ olun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir şey sorabilir miyim? Şimdi aklıma geldi, deprem bölgesindeki önemli sorunlardan bir tanesiydi. Yani kadınlarla ilgili ama Adalet Bakanlığı temsilcisi de var diye ve özellikle onunla ilgili, için kadınların afet bölgesindeki sorunlarıyla ilgili bir önerge verdiğimiziz...

Şimdi, boşanma aşamasında olan -davası var mesela- kadınlar ki aslında tedbir kararı verilmiş ama tapu erkeğin üstüne olduğu için şu anda yardımı mülk sahibi, hasar hangi eve aitse tabii, o ev yıkıldığında yine erkek alıyor diye bir sorun ilettiler özellikle. Yani bunlar da şiddet konularında gerçekten İçişleri Bakanlığının özellikle ilgilenmesi gereken bir konu. Yani kadına yönelik şiddet konusunda özellikle olabilecek şeyler ve yapılması gerekenler o bölgelerde çünkü aslında ayrı yaşayan, belki birlikte yaşamayan insanlar bir araya gelmek zorunda kaldılar yani öyle şeyler yaşıyor ama bu hukuki bir sorun. Özellikle işte, o boşanma aşamasında ki var olan tedbir kararlarına rağmen evle ilgili kalkıp da adamın üstüne olduğu için mülkiyet kadın alamıyor yardımı, erkek alıyor ve orda bir kez daha mağdur olmuş oluyor. Buna dikkatinizi çekmek istedim yani bununla ilgili hakikaten doğabilecek hukuki sorunları da şimdiden tespit etmekte fayda olacak özellikle kadına yönelik şiddet konusunda ve kız çocuklarına tabii, sadece kadına yönelik değil, istismar, şiddet, bunlarla ilgili.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, bugünkü çalışmamızı tamamlıyoruz.

Bakanlık temsilcisi arkadaşlarımızın hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum, kolaylıklar diliyorum işlerinde.

İyi akşamlar diliyorum herkese.

Toplantımızı kapatıyoruz.

Kapanma Saati: 18.24

